

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Navne og noter
Tolstrup

v/tidligere førstelærer
Maltha Jensen, Højrup
1991

INDHOLDSFORTEGNELSE

Tolstrup

Ejendommene i Tolstrup:

- Gård nr 1   Elbogård
- Gård nr 2   Bakkegaard
- Gård nr 3
- Gård nr 4   Øsdalsgård
- Gård nr 5
- Gård nr 5a
- Gård nr 5b
- Gård nr 6   Tolstrupgaard
- Gård nr 7   Skovsminde
- Matr nr 1b
- Matr nr 1c
- Matr nr 1d
- 1e - 2 af   Tolstrup Købmandshandel
- Matr nr 2b
- Matr nr 2p
- Matr nr 2r
- Matr nr 2q - 2t
- Matr nr 3d

- Matr nr 4c
- Matr nr 4g
- Matr nr 5c
- Matr nr 5c - 18m
- Matr nr 5g
- Matr nr 5h
- Matr nr 7a
- Matr nr 7b   Høllsminde
- Gård nr 8   Frydendal
- Matr nr 9
- Matr nr 10   Østerlund
- Matr nr 17u
- Matr nr 17q
- Matr nr 18a
- Matr nr 18k
- Matr nr 19   Tolstruphus

SKOVBÆK MØLLE

SKOLEVÆSENET I TOLSTRUP

Udgivet af
Herslev Sogns Borgerforening

Navnet Tolstrup er dannet af egennavnet Tholf, der var et mandsnavn, og efterleddet torp, og skulle således efter reglerne betyde Tholfs udflytterbebyggelse. Det er gennem tiderne næsten stavet ens fra Tholstrup i 1444 og Tolstrup 1484. Det har ikke siden undergået nogen forandring.

Fra gammel tid har landsbyen bestået af tre selvejergårde, der dog hver havde to familier boende - altså i realiteten seks gårde. Men den syvende nævnes ikke, og det er sikkert, fordi den bestod af et jordstykke, der var på fremmede hænder og udfæstet til møllerne i Follerup og Gammelby.

Dette jordstykke - kaldet Kjelds otting - blev af Christen Skeel til Fussingø i 1592 solgt til kronen, og i præsteindberetningen 1651 nævntes den heller ikke somen gård. Da den første matrikel kom nogle få år senere - 1664 - havde den heller ikke nogen gård med, så den er sikkert først blevet en selvstændig gård lidt senere.

Gårdene var alle selvejergårde i modsætning til f. eks. Follerup, hvor alle gårde var fæstegårde. Det vil dog sige, de var ikke selvejere i moderne forstand. Bønderne var nok til en vis grad ejere af deres gårde, men den såkaldte herlighedsret, der vel bedst kan karakteriseres som en slags overejendomsret, var i hænderne på andre - i tilfældet her kronen - og af denne herlighedsret skulle der betales afgift, når en gård skiftede ejer, de såkaldte husbondholds- penge. Hvor en fæster løste fæstebrev, løste en selvejer husbondholds- brev.

Men der var også andre indgreb i ejendomsretten. Ifl. Danske Lov måtte slægts- jord i selveje ikke sælges til fremmede, før den på tre efter hinanden følgende tingdage havde været tilbudt slægten. Den fædrene jord til fædrene slægt og mødrene jord til mødrene slægt. Kun hvis der ingen slægtninge var, eller de ikke ønskede at benytte sig af retten, kunne den sælges til helt fremmede. Denne bestemmelse kendes dog også så tidligt som i 1300-tallet. Derfor kan man også se, at gårdene fik meddelt skøde fra den, der var udpeget som slægtens overhoved.

Ved frikøbene i 1765 måtte selvejerne altså købe herlighedsretten fri, og de måtte også betale for den. Her i Koldinghus-distriktet måtte de betale 90 rigsdaler pr tønde hartkorn, en helt urimelig pris, når fæsterne kunne købe deres gårde for kun lidt mere. Højrup-bønderne gav således kun 130 rigsdaler, og for slet ikke at tale om Herslev-bønderne, der kunne nøjes med 102. Men det skyldtes de forskellige tidspunkter, de handlede. Selvejerne var nemlig de første, der købte deres gårde.

Udskiftningen 1773-74 var ikke så kompliceret, da gårdenes antal var ringe - kun syv. Kun en af de nybagte ejere tog konsekvensen og flyttede ud - den senere Øsdalsgård. Hvornår det skete vides ikke nøjagtigt, men det skulle være sket i forbindelse med en brand. Men gården nævnes ved navn i skøde- og panteprotokollen d. 20-11-1782. Det var da Hans Bertelsen overtog gården fra moderen Zidsel Clausdatter.

Derimod udskiftede man ikke skoven, der var fællesskov til 1863, da den blev udskiftet efter bevilling af 18-9 samme år med tillagte andele til Gårdene, Skoven, der udskiftedes, havde matr nr 18b (ny matrikel).

Udskiftningen medførte, at der blev enkelte mindre brug til husmandsbrug, men de fleste afbyggere er kommet til senere.

To af gårdene er nedlagte. Den første i 1806, da Jens Pedersen Lundemand solgte halvdelen af gården til Hans Christenser. Det var gård nr 5 (gl. matr.), og det er uklart, hvor den har ligget, men antagelig nord for bygaden.

Resten gik til en datter og svigersøn + mindre parceller til andre.
 I 1875 forsvandt Hans P. Thuesens gård, hvoraf halvdelen gik til Tolstrupgård, resten til bosteder i engene.

I 1844 fremkom den ny matrikel, der vendte op og ned på de gamle matrikelnumre. Et særkende for denne matrikel var, at præstegård og skole fik henholdsvis matr. nr. 1 og 2. Hvor der kun var skole, fik denne nr. 1, og hvis der - som her - hverken fandtes præstegård eller skole, fik som regel den største gård nr. 1.

Sammenlignende oversigt:

Matr. nr. 1	1688	Matr. nr. 4	1844	
- - 2	-	- - 3	-	
- - 3	-	- - 2	-	nedlagt 1875
- - 4	-	- - 5	-	
- - 5	-			nedlagt i 1806
- - 6	-	Matr. nr. 1	-	
- - 7	-	- - 6	-	

Gård matr. nr. 1, 1688

ELBOGÅRD

Gård matr. nr. 4, 1844

Søren Jensen Groutzøn
f. ca. 1632
d. 1695, Tolstrup, b. 30-12
selvejer

g.m.

Karen Esbendsdatter
f. ca. 1628
d. 1690, Tolstrup, b. 1-11

1. Hans, f. ca. 1660, d. 1691, 2. Claus, 3. Maren, ca. 1665, 4. Anna. ca. 1670, d. 1699

Matriklen af 1664 viste Søren Jensen som ejer af en gård, der havde hartkorn i-
alt 10-0-3-0.

Tilnavnet Groutzøn blev brugt især i kirkebogen og stavedes ofte lidt forskelligt.
En senere form i slægten var Growsen.

Nogen helt almindelig bonde havde han nok ikke været, idet notatet ved hans død
angav, at han havde været "Studiosus og havde studeret." Det var nok også af den
grund, at præsten i nogle dåbsnotater titulerede ham med Sr. (Signeur).

Nu er det jo slet ikke sikkert, at hans "studerer" havde været til fordel for
gårdens drift, idet det ved hans død viste sig, at denne var pantsat. Ved den ny
matrikels fremkomst i 1688 var Søren nok gået på aftægt, idet det nu var sønnen,
Hans Sørensen, der lagde navn til.

Efter dennes død i 1691 - muligvis ugift - blev gården tilsyneladende ført vide-
re uden ejerskifte, men efter Søren's død i 1695 kom der en afklaring. Skifte ef-
ter ham blev afholdt d. 1. februar 1696, og her hed det i skifteprotokollen, at
"Claus Sørensen og søster Anne Sørensdatter afstår til Hans Andersen i Kongsted
med hans trolovede Maren Sørensdatter, vor kære søster, vor halve selvejergård
udi Tolstrup beliggende."

Samtidig skulle Hans Andersen indfri den gæld, der var til en Søren Hansen i
Breining, ligesom naboen Christen Pedersen blev "ordineret" til at varetage Anne
Sørensdatters interesser, en pligt der dog ophørte tre år efter ved Annes død
som ung pige.

Den i skiftet nævnte Claus Sørensen giftede sig siden, som en ældre karl, med
enken Sidsel Hansdatter i Stoustrup i året 1700. Her blev han gd-fæster.

Hans Andersen
f. ca. 1670, Kongsted
d. 1708, Tolstrup, b. 3-3
selvejer

g.m.

Maren Sørensdatter
f. ca. 1665, Tolstrup
d. 1743, Tolstrup, b. 28-7

1. Søren, 1697, 14-2, d.s.å., 2. Anders, 1698, 24-6, 3. Søren, 1700, 20-6,
4. Jens, 1702, 20-11, d. 1710, 5. Hans, 1705, 6-11.

Allerede inden det ovenfor omtalte skifte fandt sted, havde Hans Andersen løst
husbondholds-brev på gården, idet ryttersessionen af 6-1-1696 meddelte "Hans An-
dersen Barneføed i Kongsted Husbondhold paa den Gaard i Tolstrup, som Søren
Groutsøn sidst beboede og fradøde."

Så var det officielle i orden, men skøde på gården fik han ikke, før gælden til
Søren Hansen i Breining var betalt. Det trak det lidt ud med, og først fem år
senere modtog han skøde fra denne. Det skete på Eld-Brusk og Holmanns herreders
ting d. 15-2-1701, og først da kunne han med rette kalde sig selvejer. Denne situ-
ation var dog ikke enestående, og det var ikke så sjældent, at ryttersessionen

godkendte en ny mand, selv om gården var belånt.

Hans Andersen og Maren Sørensdatter fik i deres samliv 5 børn, alle sønner, men heraf døde den ældste som spæd og Jens som 8-årig.

Af de øvrige blev Anders en overgang fæster i Herslev på halvgården 5 B, mens Søren giftede sig ind på selvejergården nr. 7 her i Tolstrup. Hans døde som ugift omkring 1750, hvad der undgik k-bogens opmærksomhed. Men der blev afholdt skifte efter ham d. 26. februar 1750.

Hans Andersen døde i sin manddoms fulde kraft i 1708, kun 38 år gammel. Ved skiftet efter ham fandt dog først sted halvandet år efter, d. 7-12-1709, hvad der ser lidt mærkeligt ud, for da var Maren forlængst gift igen.

Niels Jensen
data ukendt
selvejer

g. m. omst. Maren Sørensdatter

1. Jens, 1710, 16-2, d.s.å., 2. Jens, 1711, 15-6, 3. dødf. dreng, 1713.

Ved skiftet efter Hans Andersen præsenteres Marens ny mage, idet hendes værge ved denne lejlighed var "hendes til Ægte havende Mand Niels Jensen." Normalt skulle der skiftes, inden en enke el. enkemand giftede sig igen, og i hvert fald når der, som her, var børn.

Hans Andersens dødsbo var solvent, og der tillagdes de fire drenge hver 20 rigsdaler, der dog blev stående i gården som fremtidig fordring. Normalt til arvingerne var tyve år.

Men hvem var så Hans Andersens afløser i såvel ægteskab som på gård? Der er nok stor sandsynlighed for, at det var "enkens Niels" fra Tolstrup, der i dåbsnotater betegnes sådan, og i så fald var han søn af sal. Jens Jepsen og Anne Bertelsdatter i gd. nr. 2.

Af Niels's ansøgning om husbondhold fremgår det, at han på det tidspunkt var dragon, og at "Enken formedelst han hende ægter" villigt oplod selvejergården for ham. Dette skete 10-11-1708, og dermed gik livet videre på gården.

Niels og Maren nåede at få tre børn, inden naturen sagde stop, og heraf overlevede kun en søn. - Men for øvrigt er alt tavshed om Niels Jensen, bortset fra hans navn i dåbsnotaterne. End ikke hans død kan findes registreret, men må have fundet sted efter Marens død i 1743, da hun begravedes som Niels Jensens hustru.

Jens Nielsen
f. 1711, 15-6, Tolstrup
d. 1777, begr. 19-5, Tolstrup
selvejer

g. m.1. Maren Pedersdatter
f. 1703, 8-6, Højrup
d. 1733, 3-6, Tolstrup

Ægteskab barnløst.

g. m.2. Mette Pedersdatter
f. 1712, 17-1, Højrup
d. 1772, begr. 9-2, 60 år

1. Maren, 1737, 12-5, 2. Karen, 1739, 1-3, 3. Anne, 1744, 31-3, 4. Niels, 1746, 30-10, 5. Maren, 1749, 11-5, 6. Mette, 1751, 7-11, 7. 1754, 31-3.

Jens Nielsen var ganske ung, da han - i hvert fald på papiret - blev selvejer. Men muligt var overdragelsen af taktiske grunde, da der jo var tre halvbrødre. I hvert fald var han kun 18 år, da han søgte om husbondhold.

"Jens Nielsen søger i Husbondhold sin Faders Niels Jensens for ham afstandene halve Selfeiergaard i KrigsJORDEBogen No. 1, Htk 5-4, med Besætning 4 Bæster, 6 Køer, 4 Ungnød og 10 Faar. Bygning 36 Fag i goed byggelig Stand. - Husbondhold 10 rdl. 23-9-1729

Det gik her som så mange andre steder, at sidste ægteskabs afkom blev favoriseret, når generationsskiftet skulle finde sted.

Få år efter husbondholdets erhvervelse giftede han sig. Hans første kone var fra Højrup, datter af gd-fæster Peder Jensen og Anne Hansdatter i gd. nr. 2. Vielsen kan ikke verificeres, da vielsesnotaterne først forefindes 1734. Men Maren Pedersdatter døde 1733, og skifte efter hende afholdtes d. 8. januar 1734. Af dettes oplysninger fremgår hendes herkomst.

Da der ikke var børn i samlivet, gav Jens Nielsen sig god tid til at finde en ny kone, og først efter 3½ års enkemandsstand lod han sig atter lede til alteret. I februar 1737 meldte den Herslev k-bog om bryllup for Jens Nielsen og Mette Pedersdatter, der også var fra Højrup, men datter af gd-fæster Peder Poulsen og Anne Hansdatter i gd. nr. 1.

Fik Jens Nielsen ingen børn med sin første kone, fik han til gengæld mange med sin anden, idet 7 børn så dagens lys her i gården, og heraf var de seks levende i 1772, da Mette døde, og der blev afholdt skifte efter hende d. 26-11-1773. Men skiftets navne på børnene divergerer i et enkelt tilfælde fælt, idet den ældste søn Niels i skiftet brevet kaldes Bertel, og med det navn fortsætter han slægten på gården. Den ældste Maren blev gift med Christen Hansen i nr. 6, mens Mette nok i 1786 blev gift med Nicolai Terkelsen, Velling, der var enkemand. De øvrige liv ukendt.

Bertel Jensen
f. 1746, 30-10, Tolstrup
d. 27-5-1802, -
selvejer

g. m. Kirsten Jeppesdatter
f. 1751, 7-11, Tolstrup
d. 14-4-1824, -

---

1. Mette, 15-6-1775, 2. Mette, 19-5-1776, 3. Marie, 20-3-1779, 4. Jeppe, 20-7-1782, 5. Jens, 19-5-1785, d.s.å., 6. Anne, 4-7-1786, 7. Johanne, 22-11-1788, 8. Jens, 24-7-1790, d.s.å.

Da rytterdistriktet blev nedlagt og alt dets jordegods solgt, købtes gården her fri. Da det var en i forvejen såkaldt selvejergård, var det kun herlighedsretten, man frikøbte, og den sørgede Jens Nielsen for blev tilskødet sønnen Bertel pr. 1-12-1767. Det var af praktiske grunde, da en tinglæsning jo kostede penge. Ejer af gården blev Bertel først med kontrakt af 19-3-1773 med Jens Nielsen, og heri var selvfølgelig aftægtsbestemmelser. Året efter giftede Bertel Jensen sig med Kirsten Jeppesdatter. Det var et rent lokalt anliggende, idet hun var datter af gmd. Jep Bertelsen og Johanne Nielsdatter i nabogården nr.2.

Livskraften fornægtede sig heller ikke i dette samliv, idet det blev til otte børn. Hvoraf en 2-3 døde som børn, og nok også ældste datter, hvad dog ikke kan ses af k-bogen.

Mette blev dog 1803 gift med enkemand Peder Poulsen i Eltang. Marie var født vanfør og voksede op hos mormoderen, Johanne Nielsdatter. Her døde hun ugift 1814. Johanne blev ligeledes kone i Eltang, viet 1812 til Niels Iversen samme-steds. Anne vides intet om. - Som eneste overlevende søn af Jeppe selvskreven til fortsætter på gården.

Bertel Jensen søde 1802, kun 56 år gammel. Ved skiftet efter ham i maj 1803 blev gården vurderet til 1500 rdl., men der må have været ikke så lidt mere af værdier, da Kirstens part - som enke halvdelen - beløb sig til i rigsdaler 978-1-1, så noget tyder på, at Bertel havde været en holden mand.

Efter Bertels død fortsatte Kirsten som gårdejerske endnu en del år, da sønnen endnu ikke var fyldt tyve år.

Jeppe Bertelsen
f. 30-7-1782, Tolstrup
d. 18-3-1842, -
gdr.

g. m. Mette Iversdatter
f. 14-2-1784, Eltang
d. 21-1-1865, Tolstrup

---

1. Bertel, 29-5-1813, 2. Kirsten, 12-11-1815, 3. Iver, 16-3-1817, 4. Anne, 6-10-1820, d.s.å., 5. Anne, 1-2-1822, 6. Mads, 1-1-1825.

Jeppe Bertelsen var nok hjemmegående søn en hel del år, inden Kirsten kunne bekvemme sig til at afstå gården, men med skøde af 20-1-1811 blev han gårdejer. Nu var der grundlag for at gifte sig, og 1812 holdt han bryllup med Mette Iversdatter af Eltang. Hun var datter af gmd. Iver Thomsen og Anne Kyed dersteds eller muligvis Stenderup.

Det blev nu i Jeppes tid, at forarbejderne til en ny matrikel fandt sted. Her i sognet 1821-22. Ny matrikel gav gården her nr. 4 af Tolstrup og nyansatte hartkornet til 8-0-0-2. Indførelsen i 1844 opnåede Jeppe dog ikke at se, idet han som faderen døde i sin bedste alder, kun 50 år.

Jeppe og Mette levede op til traditionerne og fik mange børn, ialt seks. Her var Bertel som ældste søn selvskreven som arvtager, Iver døde som ung i 1838. Kirsten blev i 1843 gift med Niels Nielsen af Herslev, og samme år viedes Anne til Hans Poulsen Qvist af samme by. Mads måtte nøjes med et husmandssted på Herslev mk (se 18d).

Bertel Jepsen
f. 29-5-1813, Tolstrup
d. 13-1-1878, -
gdr.

g. m. Sidsel Marie Nielsdatter
f. 2-10-1815, Brøndsted
d. 30-12-1890, Tolstrup

---

1. Mette, 30-4-1844, 2. Ane, 19-2-1848, 3. Jeppe, 16-5-1850, d. 1851, 4. Niels, 28-9-1857.

I foråret 1842 døde Jeppe Bertelsen, og Bertel overtog straks derefter gården jfr. skøde af 25. april samme år, t-læst 20-12-1843. Af sidstnævnte dato findes samtidig tinglyst en aftægtskontrakt mellem Mette Iversdatter og sønnen. Dette fremgår af en påtegning tyve år senere, da Bertel Jepsen solgte parcellen 4b til Jens Nielsen Skou, og hvor Mette gav tilladelse til, at denne parcel måtte udgå af kontraktens pant (4b + 16b + 16c + 16h).

Efter at være blevet gårdejer giftede Bertel Jepsen sig. Hans kone var fra Brøndsted, datter af gmd. Niels Jørgensen og Anne Laursdatter.

I ægteskabet var der fire børn, to sønner og to døtre, men sønnen Jeppe døde knap et år gammel. Den ældste datter, Mette, blev i 1870 gift med Hermann Heinrich Klærke, der da var teglstrygerformand ved Tolstrup teglværk. Han var tysker, født i Istrup, Lippe-Detmold. Efter bryllup rejste de til Ulkjær, men vendte tilbage 1876 og overtog ejendommen matr. nr. 19a på Herslev mk. Ane blev gift første gang med gårdejer Jens Sørensen, Højrup mark - nuværende Damsgaard - og efter dennes død med enkemand og sognefoged Jens Christensen Haurballe, ligeledes Højrup mark. Niels var som eneste søn klar arvtager af gården.

I 1878 døde Bertel Jepsen af lungebetændelse; da var Niels endnu ikke fyldt 21 år, og Sidsel Marie drev gården videre med den hjemmegående søns hjælp indtil 1888.

Niels Bertelsen
f. 28-9-1857, Tolstrup
d. 1931, Fredericia
gdr.

g. m. Karen Ladegaard Jensen
f. 12-12-1859, Højrup
d. 18-6-1954, Fredericia

Sidsel Marie, 10-12-1883.

Først med skøde af 31-5-1888 gav Sidsel Marie slip på gården. Da havde Niels Bertelsen forlængst stiftet familie, idet han i efteråret 1882 holdt bryllup med Karen Ladegaard fra Højrup, datter af gmd. Hans Jensen Ladegaard og Maren Jensen, der da ejede den senere kaldt Højrup Ladegaard. I ægteskabet kun denne ene datter, der blev gift med Sofus Julius Hansen.

På et ret tidligt tidspunkt må Niels Bertelsen have opgivet at drive gården selv. En svoger til ham, Jens Rudolph Jensen fra Højrup findes som bestyrer eller forpagter her, da han blev kaldt hjem for at overtage sin fødegård i Højrup, den nuv. Elmegaard, efter faderens død. Efter hans afrejse solgte Niels Bertelsen gården her, der på et eller andet tidspunkt fik navnet Elbogaarden. Hvad grunden til salget var, er uvist, men underligt var det. Ved død findes såvel Niels Bertelsen som hans kone at være af Fredericia. Det samme gjaldt nok datteren, idet de alle blev begravet i Herslev.

Nu overgik gården til Christen Knudsen Tranberg, der var vestjyde, født 18-5-1886 på Hungersbjerg i Ølgod sogn, søn af Mikkell Christensen Tranberg og Maria Schmidt. Købekontrakt findes med Niels Bertelsen af 8-9-1908, og da den var underskrevet, giftede han sig d. 22. i samme måned i Gauerslund kirke med Ane Marie Knudsen, datter af gdr. Knud Knudsen og Ane Dorthe Sørensdatter Qvist af Gauerslund, født sammesteds d. 31-3-1887.

Skøde af 1-3, 10-3-1909.

Tranbergs tid i Tolstrup blev kort, men dog lang nok til, at en søn fødtes året efter, d. 17-4-1910, navn Hilbert Knudsen.

Men Tranberg havde åbenbart fået noget bedre på hånden, og 1911 overtog han Kobbelgården efter at have solgt Elbogaarden til Raarup.

Johannes Ewald Raarup var født på Kraghøjgård i Bjerre d. 9-8-1887. Gift med Anne Dorthea Sørensen Dalager, der var født på gården Englyst i Egaa ved Århus d. 29-6-1886. Skøde på Elbogaarden af 23-6-1911.

Raarups tid som ejer varede lige så længe som forgængerens og længe nok til, at en søn fødtes i 1912, Børge Dalsager Raarup, 18-9-1912.

Raarup solgte gården til ejendomshandler Kirkeby, der transporterede salget videre til Jens Madsen, der var fra Brøndsted og åbenbart så ung, at han måtte have curator - en Niels Peder Pedersen af Brøndsted. Købekontrakt af 22-5-1914. K 61.000 for

matr. nr. 4a htk 7-3-3-2

3b - -1 1/4

18b - -1- 3/4 eller i alt 7-4-1-1

Skøde af 11-6, 17-6-1914.

Jens Madsen var født i Brøndsted ca. 1892, søn af Niels Madsen og Else Kring. Året efter købet giftede han sig med Kirstine Ambrosius, der var fra Møldrup i Nordjylland, datter af købmand Ambrosius, viiede i Tostrup grundlovsdag 1915. I ægteskabet en datter, Karen Ambrosius Madsen, f. 17-3-1916.

Nu kom der lidt ro over ejerforholdene igen, idet Jens Madsen holdt ud i 16 år, til han i 1930 solgte til Hans Kirkegaard.

Madsen rejste til Pjedsted og ernærede sig som handelsmand og kreaturhandler. Efter sin bortrejse havde han en kontrovers med Herslev sogneråd, idet dette nægtede at betale en regning for grus og sten, som imidlertid mentes at være betalt. Madsen anlagde sag mod kommunen, men den tabte han. Det drejede sig om 225,67 kr., der i 1930 el. lidt senere også var en slags penge.

Hans Kirkegaard var landbrugskandidat og søn af tidligere provst Kirkegaard i Nebsager-Bjerre. Skøde på gården 5-3-1930.

Der var sikkert for meget handelsblod i Kirkegaard, der endnu var ugift, og året efter afhændede han gården til Baagøe, skøde af 4-4-1931.

Men efter fem år var gården atter i handelen, idet Chr. Nissen Baagøe skødede til Niels Sartor, hvis ejertid nogenlunde svarede til Baagøes. I 1942 solgte Sartor til Peder Lund og rejste til Oxenbjerre. Herefter har Elboggården tilhørt familien Lund. Olaf Lund fik skøde på den i 1947, og da han efter Peter Lunds død i 1949 overtog Tolstrupgaard, fik fru Maren Lund skøde i 1950. Der var derefter nogle år forpagter på den, inden den blev underlagt Tolstrupgaard.

Gård matr. nr. 2, 1688

BAKKEGAARD

Gård matr. nr. 3, 1844

Gården her var ifl. matriklen af 1664 en del af gård nr. 1, og Maren Jeppes stod i Matriklen anført som ejer. Maren Jeppes var antagelig enke efter Jep Nielsen, der ifl. Ravn beboede den omkring 1640.

Jens Jepsen
f.
d. 1688, begr. 15-4
selvejer

g. m. Anne Bertelsdatter
f. ca. 1636
d. 1704, begr. 22-8, 68 år

Jep, ca. 1660, Bertel, ca. 1664, Jens, Niels, Karen, Malene Birgitte, Mette.

Jens Jepsen var en af de første personer, som den nys begyndte kirkebog fik registreret. Han døde ved påsketid 1688, idet k-bogen fortalte, at han blev begravet skærtorsdag. Skifte efter ham blev først afholdt 28. august 1689, og fra dette stammer navnene på det ret så talrige afkom. Ifl. skiftet var såvel Jep som Bertel fuldmyndige, mens Jens og Niels havde en Mads Olesen i Smidstrup som værge. Karen var gift med Hans Sørensen i Håstrup, mens de øvrige døtre endnu var ugifte. Malene og Birgitte havde som værge en Hans Bertelsen fra Taulov, der nok var en morbroder, mens Mette, der nok var den yngste, kunne nøjes med storebroder Jep. Som enkens værge blev nævnt gd-fæster Jørgen Nielsen i Follerup.

Det kunne se ud, som om enken havde fortsat på gården, og med de mange sønner havde det jo også nemt kunnet lade sig gøre. Jep havde dog nok på tidspunktet her allerede været selvstændig på gd. nr. 4.

Men navnene på familien findes ofte i k-bogens dåbsnotater, hvor Anne Bertelsdatter kun nævnes som enken, ligesom det tit var enkens Jens og Niels, der havde æren, når faddere til de kommende borgere i Tolstrup holdtes over dåben. Det samme gjaldt Birgitte og Mette.

Disse mange børns videre liv kendes ikke, bortset fra de ældste brødres. Bertel overtog til sin tid gården, mens Niels nok slap ind på gd. nr. 1 som afløser for Hans Andersen. Mette får vi at høre om senere under nr. 3.

Bertel Jensen
f. ca. 1664, Tolstrup
d. 1746, begr. 30-3, Tolstrup
selvejer

g. m. 1. Sidsel Pedersdatter
f. ca. 1670, Tolstrup
d. 1714, 44 år, begr. 10-8

---

1. udøbt, død 1699, 2. Jens, 1701, 16-3, 3. barn, død 1703, 4. Anne, 1705, 24-9, d. 1706.

g. m. 2. Kirsten Madsdatter
f. 1691, Vilstrup, 25-11
d. 1765, Tolstrup, begr. 23-5

5. navnløst barn, død 1716, 6. Zidsel, 1717, 2-5, 7. datter, d. 1719, 5 uger, 8. datter, 1720, død straks, 9. Mads, 1721, 3-8, d. 1723, 10. Mads, 1724, 18-4, 11. Jep, 1728, døbt 1-1-1729.

I 1699 begyndte Bertel Jensen at bidrage til k-bogens dåbsnotater, så den

hjemmegående søn må være blevet gift. Hans kone var datter af gmd. Peder Madsen, ligeledes af Tolstrup.

Noget tyder på, at Bertel og hans kone ikke var særlig rare at tjene hos, hvilket fremgår af en retssag, omhandlende en tjenestepiges bortgang af tjenesten hos Bertel Jensen, formedelst dårlig behandling med slag og deslige. Sagen endte på herredstinget, hvor Bertel måtte love bod og bedring, hvis pigen skulle vende tilbage. (Efter Eliassen i VAA 1914).

1714 døde Sidsel Pedersdatter, og Bertel så sig om efter en ny kone. Hende fandt han i Vilstrup, hvis kirkebog for 18-11-1714 berettede om "Bertel Jensen udi Tolstrup, som fik Kiersten Madz Ifversens Daatter udi Vilstrup."

Først 1717 fik Bertel Jensen sit forhold til rytterdistriktet bragt i orden. Dette år foranledigede dette en slags "razzia" efter forsømmelige fæstere og selvejere, idet man ofte ved generationsskifte glemte eller bare lod som ingenting, når søn eller svigersøn fortsatte på en gård. Nu gik det ikke længere, og Bertel måtte betale:

Bertel Jensen, selvejer, som skylder af hartkorn 4-4, har til dato ingen husbondhold tagen, med beretning han er født på stedet. Bygningen består af 14 fags sals og øddel, 11 fag ladehus og 17 fag stald og fæhus som nogenlunde er ved magt undtagen ladehuset, som er noget brøstfældigt på tømmer og tag. Hertil besætning 4 bæster, 1 føl, 6 køer, 6 ungnød og 12 får.

Sessionsbemærkning: Skal give til Husbondhold 6 rigsdaler.

17-7-1717

Skøde på gården havde Bertel Jensen fået af 6-11-1717, altså kort efter sit andet giftermål. Det kunne muligvis tydes derhen, at den ny kones medgift havde klaret visse økonomiske problemer.

I sine to ægteskaber fik Bertel ikke mindre end 11 børn. I første fødtes fire, hvoraf kun Jens overlevede. Han blev siden husfæster i Herslev. Af de syv børn i andet ægteskab døde de fire som spæde, mens Zidsel blev gift med Søren Hansen i gd. nr. 7 som dennes anden kone. Mads blev 1750 viet i Taulov til Karen Nielsdatter, og Jep overtog som den yngste det fædrene bo.

Skifter: skifte efter Sidsel Pedersdatter afholdtes 17-10-1714, og eneste arving foruden faderen var sønnen Jens, der fik tillagt 100 rdl. i mødrearv, hvilken sum Bertel Jensen forhøjede til 200 rdl.

Jep Bertelsen
f. døbt 1-1-1729, Tolstr.
d. 1773, begr. 20-5, Tolstr.
selvejer

g. m. Johanne Nielsdatter
f. ca. 1732, Taulov
d. 19-3-1814, Tolstrup

1. Kirsten, 1751, 7-11, 2. Maren, 1754, 15-12, 3. Anne, 1758, 5-2, 4. Bertel, 1761, 5-4, 5. Niels, 1764, 5-2, 6. Marie, 1766, 27-12, 7. Peder, 1770, 18-2.

Efter Bertel Jensens død fortsatte enken med gården, da arvtageren på det tidspunkt kun var atten år. Men to år senere løste han husbondhold på gården:

Landsoldat Jep Bertelsen søger husbondhold på hans afdøde faders, Bertel Jensens, selvejergård, som enken, hans moder, til ham har afhændet. Skylder af htk nr. 2, 5-4, bygningen består af 38 fag i temmelig stand, har til besætning 5 bæster, 2 køer, 2 ungnød og 12 får. Resten af hornfodede er forhen bortdød.

30-9-1748

Som det ses af notatet, var der gået sving i kvægbesætningen, siden Bertel Jensen trådte til, men det skyldtes den kvægpest, der rasede midt i 1700-tallet. Efter et par år som ungkarl på gården giftede han sig med Johanne Nielsdatter fra Taulov, og holder hendes beregnede fødeår stik, var hun kun godt 18 år gammel, da vielsen fandt sted d. 8. juli 1750.

Traditionen med mange børn blev pænt fulgt, og af de syv, som blev resultatet af samlivet, blev Kirsten gift med gmd. Bertel Jensen i gd. nr. 1. Anne blev ligeledes kone i fødebyen, gift med enkemand og selvejer Søren Hansen i gd. nr. 5. Maren fik sit hjem i Herslev, gift ligeledes med en enkemand, gmd. Niels Sørensen Dahl. Bertel drog udensogns og giftede sig en gård til i Børup, hvor han i 1787 efterfulgte Jens Sørensen i ægteskabet med Maria Lorentzdatter. De måtte have kgl. bevilling, da de var beslægtede i andet led. Niels fik siden fødegården.

Men alt dette oplevede Jep Bertelsen ikke. Han døde i ung alder, kun 44 år gammel, og Johanne Nielsdatter, der endnu havde fire ukonfirmerede børn, havde kun ét at gøre: gifte sig igen.

Niels Thomsen (Lilballe)
f. 1735, 10-10, Lilballe
d. 13-5-1812, Tolstrup
selvejer

g. m. omst. Johanne Nielsdatter

Godt og vel et år efter Jep Bertelsens død, stod Johanne atter brud. Den 9. september 1774 viedes hun til Niels Thomsen med tilnavnet Lilballe. Det sidste angav tillige navnet på hans fødested, idet han var søn af Thomas smed i denne lokalitet, der lå i Eltang sogn.

Niels Thomsen var en ungkarl på ca. 30 år og havde hidtil tjent i præstegården i Herslev som avlskarl. Nu fik han både kone, gård og 7 børn på én gang.

Ægteskabet var barnløst, og det var en fordel for børnene af første ægteskab. I 1798 afgav Niels Thomsen tøjlerne til stedsønnen Niels og gik på aftægt.

Niels Jepsen (Skou)
f. 1764, 5-2, Tolstrup
d. 19-6-1835, -
gdr.

g. m. Sidsel Hansdatter
f. 1785, 4-1, Tolstrup
d.

---

1. Jeppe, 25-3-1805, 2. Johanne, 20-3-1806, d. 1809, 3. Johanne, 2-12-1809, 4. Hans, 23-5-1812, d.s.å., 5. Hans, 20-12-1813, 6. Anne Kirstine, 17-8-1815, 7. Niels, 9-9-1817, d. 1837, 8. Jens, 25-6-1819, 9. Anne Marie, 28-2-1821, d. 1825, 10. Maren, 6-6-1823, 11. Anne Marie, 8-2-1825, 12. Mads Nielsen Skou, 1-3-1827, d.s.å.

Formelt blev Niels Jepsen gårdejer pr. 15-11-1798, men det tog folketællingen af 1801 ingen hensyn til. Heri var han stadig hjemmegående søn og nok fordi, han var ugift. Han var nemlig tæt ved de fyrre år, inden han giftede sig. Men i høstens tid, den 31-8-1803 viedes han til den purunge Sidsel Hansdatter fra udflyttergården Øsdalsgaard på Tolstrup mk. Hun var datter af gmd. Hans Bertelsen og Anne Kirstine Hansdatter og ved bryllup kun godt atten år gammel. Men konstellationen var åbenbart god nok, for de nåede da at få tolv børn, og det var rekorden hidtil i denne slægt.

Familien antog endvidere ekstra-navnet Skou. Hvorfor og hvornår vides ikke, men i notatet ved Hans'dåb findes det brugt for første gang i k-bogen.

Af de mange børn døde dog næsten halvdelen eller ialt fem - som spæde el. mindreårige - ja, Niels dog som nittenårig.

Johanne blev - som endnu yngre end moderen - gift 1826 med Knud Rudolphsen fra Højrup. De fik en parcel af hans fødegård og oprettede en afbyggergård - den nuv. Damsgaard - på Højrup mk. Men ægteskabet blev senere opløst. Johanne blev senere gift i Kolding, men kom tilbage til Tolstrup som enke efter en Morten

Jensen. Her døde hun på fødegården i 1891.

Anne Kirstine blev som en lidt ældre pige i 1847 gift med Hans Jensen Buhl i Fredericia, mens Maren blev gift med Hans Nielsen af Tolstrup. De fik ejendom, sidst på Højrup mk. Hans og Jens blev begge ejere af fødegården, men endte som ejere af hver sin gård i Tolstrup - fødegården og gård nr 7.

Niels Jepsen Skov døde mæt af dage i 1835, og da var der endnu ukonfirmerede børn. Men Sidsel Hansdatter fortsatte på gården med sønnernes hjælp, til hun syv år senere overdrog den til den ældste søn Hans.

Hans Nielsen Skou var fuldvoksen, men endnu ugift, da moderen meddelte ham skøde på gården, dateret 4-6, 3-8-1842. Den ugifte stand bevirkede også her, at han i folketællingen tre år senere måtte finde sig i, at moderen stadig nævntes som gårdkone.

Efter to-tre år på gården her fik han dog øje på noget bedre. I gård nr 7 døde Søren Madsen Lomholt i 1844, og fire måneder senere var Hans Nielsen gift med enken Johanne Jensdatter, der da var sidst i trediveerne og altså ikke meget ældre end brudgommen. Hermed blev han ejer af to gårde, men i 1848 lod han fødegården overgå til broderen Jens. (Se endv. gd. nr 7).

Jens Nielsen Skou
f. 25-6-1819, Tolstrup
d. 26-10-1896, -
gdr.

g.m.

Sidsel Kirstine Sørensen
f. 3-11-1834, Tolstrup
d. 9-5-1900, -

1. Niels Jensen, 31-5-1862, d. 1876, 2. Johanne, 8-2-1864, d.s.å.

Jens Nielsen Skou, der sikkert hele tiden havde gået på fødegården, fik nu skøde på den fra broderen, 28-3, 22-11-1848. Da var den ny matrikel fremkommet, havde givet gården her nr. 3 og nyansat hartkornet til 7-4-1-1½.

- Da Jens overtog fødehjemmet, var han endnu ungkarl, og det vedblev han at være en del år, inden han 41 år gammel i sommeren betrødte ægteskabets vej. Hans udkårne var af familien, nemlig hans broders steddatter, Sidsel Kirstine Sørensen, datter af afdøde Søren Madsen Lomholt og Johanne Jensdatter, så nu blev han sin broders svigersøn

Skou tog nok del i sognets liv, og han var en overgang formand for det såkaldte sogneforstanderskab, der gik forud for sognerådene. Her ses han på forstanderskabets vegne indbyde til licitation over arbejdet med en bro over Øsdals bæk, jfr. en annonce i Fredericia Avis for 20-8-1863.

I ægteskabet fødtes kun to børn, og hvoraf det yngste døde som ganske spæd, mens sønnen døde som fjortenårig i 1876. Avisen bragte et mindevers d. 15-6-1876. Da der nu ikke var nogen direkte arvtager til gården, gik den i arv til en slægtning

Søren Nielsen Pedersen
f. 10-9-1866, Børkop
d. 13-2-1840, Tolstrup
gdr

g.m.

Mette Johanne Haurballe
f. 3-11-1867, Højrup mk
d. 6-8-1912, Tolstrup

1. Ingeborg, ca. 1892, d. 1897, 2. Sidsel Kirstine, 24-5-1894, 3. Ane, 12-10-1896, d. 1910, 4. Jens Skou, 4-12-1897, d. 1898, 5. Ingeborg, 26-2-1899, d. 1939, 6. Kirsten, 6-3-1901, 7. Sørine, 19-3-1902, d. 1912, 8. Jenny, 12-6-1903, d.s.å., 9. Jens Skou, 10-10-1904, d. 1912, 10. Jørgen Haurballe, 5-5-1908, d. 1915, 11. Marie, 23-5-1912, d.s.d.

Søren Nielsen Pedersen var søn af Jørgen Pedersen og Ingeborg Sørensen, Børkop, der findes viiede i Herslev kirke i 1860. Mette Haurballe var datter af Jens Christensen Haurballe og Ane Sørensdatter fra Højrup mk, og dermed var de beslægtede, idet Ane Sørensdatter var søster til Ingeborg.

Med skøde af 22-12-1894 overtog Søren Pedersen gården, hvis tilliggende nu bestod af matrikelnumrene 2u-3a-4b-17a-17b-18c-18i samt 28g af Torp, ialt htk 8-2-0-1 3/4.

Søren Pedersen var en driftig mand, der foruden gården også en overgang drev Tolstrup teglværk. Men desuden deltog han i sognets anliggender. Han var således medlem af sognerådet i to perioder fra 1921-29. samt medlem af kirkestyrelsen. - Derimod var hans familieliv en tragedie, idet der af elleve børn kun var to der overlevede ham. Det var Sidsel Kirstine, der blev gift med Peder Ladegaard Andersen og Kirsten, der overtog gården, da Søren Pedersen døde.

I den tid Søren Pedersen levede foretog han flere mindre handeler. I 1901 solgte han byggegrunden til forskolen i Tolstrup - 1 skp land - bestående af to mindre parceller, matr nr 3g og 6d med ialt htk 1 3/4 alb, k 340 kr, skøde af 3-12-1902. En parcel til skræder Frederik Jespersen - efter bevilling af 1-7-1905 - skyldsats under matr nr 3d, htk lfdk 1/4 alb, k 600 kr, skøde af 16-11-1905, og endelig med skøde af 19-12-1917 matr nr 7b til Peter Frederik Soelberg.

Efter Søren Pedersens død fik datteren Kirsten gennem en skifteudskrift af 12-4-1940 adkomst til gården, som hun drev ved bestyrer. Men det varede ikke længe, for pludselig giftede Kirsten sig.

Anton Christensen Holt
f. 25-10-1896, Tved sogn
d. 7-10-1986, Tørring
gdr

g.m.

Kirsten Pedersen
f. 6-3-1901, Tolstrup
d.

ægteskabet barnløst

Anton Christensen Holt var enkemand, da han giftede sig med Kirsten. Han var født på Gjesinggårds mølle, Tved sogn ved Randers, som søn af mølleforpagter Niels Christensen Holt. Han havde hidtil ejet en gård ved Havndal.

Gennem en deklaration læst 5-11-1942 fik han rådighedsoverdragelse af gården. Nu fulgte nogle rolige år, hvor Holt bl.a. var medlem af menighedsrådet, indtil ægteparret rejste til Sønderkov. Gården her blev forpagtet ud, og i 1951 blev den solgt til jordlovsudvalget, skøde af 23-11-1951.

Statens jordlovsudvalg frasolgte mindre parceller til omkringboende husmænd, mens hovedparcellen solgtes til Jens Hansen.

Gård nr. 3, 1688

Gård nr. 2, 1844

Ved 1688-matriklens fremkomst var det Peder Madsen, der stod som ejer af gd. nr. 3. Men muligvis havde han også været ejer af gd. nr. 2, idet et gammelt skøde fra 1663, dateret d. 19-12, viser, at sognepræsten hr. Jens Jensen Herslef af denne dato meddelte skøde til Peder Madsen. Gården havde sognepræsten haft i pant nogle år, men i skødet, der fremlægges i 1726 som adkomstbevis for selvejere, benævnes gården som nr. 2. Der er selvfølgelig intet i vejen for, at Peder Madsen kunne have indløst pantet, uden at det var hans egen gård, der var tale om. Det må stå hen.

Peder Madsen

f. ca. 1632

d. 1705, Tolstr. begr. 25-9

selvejer

g. m. ukendt

1. Lisbeth, ca. 1665-66, 2. Christen, 1666-67, 3. Zidsel, ca. 1670, 4. Kirsten, ca. 1677, 5. Jens, ca. 1678.

Det er småt med oplysninger om Peder Madsen, bortset fra de ovenfor nævnte.

Hans kones navn har det ikke været muligt at finde, men ved hjælp af dåbsnotater og andre kirkelige underretninger kan ovennævnte børn, der alle var fødte før k-bogen begyndte at registre, spores og følges.

Lisbeth blev gift med Bertel Sørensen med tilnavnet Skræder, og hun blev senere husmoder på sin fødegård. Christen uden tvivl identisk med den ungkarl, der blev gift med Anne Dorethe Abrahamsdatter i gd. nr. 6.

Zidsel blev gift med Bertel Jensen i gd. nr. 2. Kirsten var gift med Jep Mortensen i Viuf, men døde her 1703, kun 26 år gl.

Jens Overtog gården efter faderen. Han var en overgang trolovet med en datter fra gd. nr. 2, Mette Jensdatter. Hun havde nok ikke været let at styre, og det hele fik en brat ende, hvilket fremgår af et dåbsnotet af 21-12-1701:

Døbt Mette Jensdatters Slegfrebarn i Tollstrup, nafnlig Jens. Udlagt til Barne Fader Søfren Jensen Svenske i Herslef. - Denne Qvinde var Trolofet med Peder Madtzens Søn Jens, naar hun Kgl. Bliver skilt ved Bemelte hendis Fæstemand, hun da blifver ægtetagen af hendis Boler Søfren Svenske. - NB. Jens Pedersen var ved en Ribe-Capitels Dom tildømt at skulle ægte hende, men var derefter blefvet løs och frii saasom hun self hafver forvuldet Skilsmisse.

Efter anmærkningen kunne det jo godt se ud, som om den gode Jens Pedersen tidligere havde haft sine anelser og prøvet at trække sig ud af den forbindelse. Nu slap han alligevel med skrækken.

Godt et års tid senere søgte Jens Husbondhold på "Faderen Peder Madtzens for ham opladte Selfeiergaard ibm. som han self ei længer for Svaghed kunne holde. Husbondhold 8 Rdl."

10-6-1703

Men knap et år efter var Jens Pedersen død, og det ser ikke ud til, at der med hensyn til gården skete mere i Peder Madsens levetid. Men efter hans død meldte der sig en ny mand:

Matz Jensen fra Breining beder om husbondhold paa afgangne Peder Madtzens for ham ene afhændede Selv-eiergaard, staaer for Hartkonr 5-4, reduc. 4-4.

7-10-1706

Hvem Mads Jensen var, vides ikke, men det var muligvis et slægtsmedlem, der her brød ind, eller måske snarere en panthaver.

De følgende begivenheder sandsynliggør, at gården til ca. 1710 var pantsat.

Bertel Sørensen (Skræder)
f. ca. 1663
d. 1723, 60 år, begr. 14-4
selvejer

g. m. Lisbeth Pedersdatter
f. ca. 1665-66, Tolstrup
d. 1741, 75 år, begr. 10-12

Kirsten, 1696, 13-9, 2. Søren, 1700, 28-1, 3. Christen, 1703, 12-11, 4. Johanne, ca. 1707, 5. Jens, 1709, 4-3.

"Bertel Sørensen, selvejer, som skylder reduc. thk 4-4, har besiddet stedet i 7 år og ej taget husbondhold, som skal have været årsagen dertil, at en del af gården skal have været pantsat, og derpå ej kunne tage husbondhold, før han fik det indløst. Bygningen består af 3 fag sals og øddel, 10 fag ladehus, 6 fag stald og tørvehus, alt nogenlunds ved magt, har til besætning 4 bæster, 7 køer, 5 ungnød, 2 kalve og 10 får."

Sessionsbemærkning:

"Forundt til Husbondhold 4 Rdl. Manden havde lidt Skade paa sine Bæster og qvæg."

17-7-1717

Bertel Skræder var blandt de ikke så få, der kom i klemme, da rytterdistriktet holdt "razzia" blandt fæstere og selvejere i 1717, og hvor en del syndere blev opdaget formedelst manglende fæste- og husbondholdsbreve.

Af regimentsskriverens forklaring til ryttersessionen fremgår det jo, at gården en tid - vel sagtens til ca. 1710 - havde været uden adkomstgodkendelse. Endvidere viser k-bogen, at familien en overgang boede i Højrup, hvor i hvert fald både Søren og Christen - måske også Johanne - var fødte. Nu gik den altså ikke længere, Bertel måtte betale.

Men ifl. ovenst. opgørelse havde det da set godt nok ud med hensyn til både bygninger og husdyr. 7 køer var dengang en pæn kobestand på en gård af denne størrelse.

Af de fem børn blev Kirsten gift med en rytter i Tolstrup, Hans Jørgen Samuel. Søren døde fem år gammel. Christen fik sit hjem i Erritsø, mens Jens blev fæster i Tiufkær.

I 1723 døde Bertel Skræder, og ved skiftet efter ham præsenteredes Lisbeths lavværge tillige som hendes ny mand. Det var godt tre måneder efter Bertels død, men det gik stærkt dengang.

Peder Hansen
f. ca. 1676, Højrup
d.
selvejer

g. m. ovenst. Lisbeth Pedersdatter

Peder Hansen stammede fra Højrup, søn af selvejergårdmand Hans Hansen og Karen Nielsdatter i gd. nr. 13.

Han var ved giftermål her med Lisbeth enkemand, idet han havde været gift med enken Dorthe Thomasdatter i Erritsø, der døde i 1722. Ved skiftet efter hende d. 24-9-1722 nævntes hendes og Peder Hansens børn: Karen Pedersdatter, 19 år, Hans Pedersen, 17 år, Maren Pedersdatter, 14 år, og Anne Pedersdatter på 11 år. Disse børn kom han nu til Tolstrup med, og sønnen overtog siden hen gården her. Peder Hansens videre liv kan ikke følges, og ikke engang hans død kan findes i k-bogen. Men 1733 afgav han gården.

Hans Pedersen
f. ca. 1705, Erritsø
d. 1751, 46 år, begr. 19-12
selvejer

g. m. Johanne Bertelsdatter
f. ca. 1707
d. 1733, 26 år, begr. 10-5

---

dødf. søn 8-1-1732

g. m. 2. Mette Jensdatter
f. 1715, 31-3, Almind
d. 1777, 62 år

1. Peder, 1738, 19-10, d. 1739, 2. Peder, 1740, 13-3, 3. Jens, 1743, 10-2, d.s.å.,
4. Jens, 1744, 20-9, 5. Johanne, 1747, 25-12, 6. Hans, 1751, 10-3.

"Hans Pedersen søger husbondhold på sin fader Peder Hansens formedelst svaghed opladte selvejergård, som efter jordebogen nr. 3 står for hartkorn 5-4, har til besætning 4 bæster, 5 køer, 6 ungnød, 2 kalve og tolv får. Gårdens bygning, som består af 28 fag hus, er i nogenledis byggelig stand."

14-7-1733

Selv om der var to overlevende sønner i Lisbeths første ægteskab, blev det alligevel Peder Hansens søn, der kom til roret her. En formildende omstændighed var det selvfølgelig - og det havde nok lettet forretningsgangen - at han giftede sig med Lisbeths datter Johanne. Det havde sikkert kostet en kgl. bevilling, da en sådan forbindelse efter tiden var ulovlig, selv om de biologisk ikke var i slægt med hinanden, men kun sammenbragte søskende. -

Giftermålet må nok have fundet sted omkring 1731, idet et dødf. barn kom til verden ved nytårstid 1732. Men Johanne døde året efter, og ved skiftet efter hende, fremgik hendes identitet klart af de oplysninger, dette gav. Da der ingen børn var, var Johannes arvinger hendes moder Lisbeth og hendes søskende. Ifl. skiftet var Kirsten Samuels mand død, mens det endvidere oplystes, at broderen Christen boede i Erritsø.

Nu gav Hans Pedersen sig god til til at finde en ny kone, og hende fandt han i Alminde. Mette Jensdatter var datter af en Jens Jepsen dersteds, og 21. maj 1736 stod brylluppet.

I ægteskabet blev det til 6 børn, hvoraf to døde som spæde. Af de tre overlevende sønner blev det siden den yngste søn, Hans, der overtog fødehjemmet. Peder fandt sig en kone i Fredericia, idet han 1761 blev trolovet med Lene Hansdatter af Fuglsang. Jens findes gift i Taulov i 1775 med Ellen Hansdatter.

I 1751 døde Hans Pedersen, kun 46 år gammel, og for Mette Jensdatter med fire mindreårige børn var der kun ét at gøre: gifte sig igen. Det gjorde hun også.

Niels Sørensen
f. 1718, 9-1, Højrup
d. 1773, Tolstrup
selvejer.

g. m. ovenst. Mette Jensdatter

---

1. Hans, 1754, 8-9, d. 1756, 2. Søren, 1758, 16-4.

Det blev en mand fra Højrup, der fik husbondhold på "Hans Pedersens fradøde halfve Selfeiergaard i Tolstrup, hvor han ægter Enchen, skyldende af Hartkorn 5-4, Bygning 36 Fag i temmelig Stand, Besætning 6 Bæster, 3 Køer, 2 Ungnød og 10 Faar."

Ansøgningen dateret 12-4-1752, og d. 29. i samme måned trolovedes Niels Sørensen og Mette Jensdatter af Tolstrup. Den 25. juli samme år viedes de i Herslev kirke formedelst kongebrev.

Som k-bogens notat beretter, var Niels Sørensen født i Højrup, søn af gd-fæster Søren Bencixen og Maren Pallesdatter i gd. nr. 6.

Rigtig selejer blev Niels nok ikke, idet han først fik skøde på gården i 1764, da den Gammelby møller meddelte ham skøde på denne. Det vil sige, at gården igen havde været pantsat. - Da frikøbene kort tid efter satte ind, var Niels Sørensen dog mand for at frikøbe den, hvilket skete med kgl. skøde af 28-1-1766.

I ægteskabet blev det til endnu et par børn, inden naturen sagde stop, men af disse overlevede kun sønnen Søren.

I 1773 døde Niels Sørensen, hvad der var undgået k-bogens opmærksomhed, men skifteprotokollerne melder om skifte efter ham d. 23. november samme år. Få år efter fulgte Mette Jensdatter, men inden da havde arvefølgen åbenbart været afgjort, idet det blev yngste søn af første ægteskab, der nu kom til.

Hans Hansen
f. 1751, 10-3, Tolstrup
d. 1784, 21-11, -
gdr.

g. m. Giertrud Marie Nielsdatter
f. ca. 1749, Middelfart
d. 10-6-1829, Tolstrup

---

1. Hans, 8-2-1776, da. 1797, 2. Niels, 3-8-1777, 3. Mette, 28-11-1778, 4. Johanne, 11-10-1780, 5. Marie, 23-8-1782, 6. Sidsel, 23-8-1782, 7. Hans, 5-4-1785, d.s.å.

Ingen adkomst fundet for Hans Hansen, hvis identitet næppe kan betvivles. Det blev nu retskredsens skøde- og panteprotokoller, der afløste rytterdistriktets registreringer, og k-bogen supplerede med sine dåbsnotater hans og Giertrud Maries tilstedeværelse, idet der fødtes syv børn den næste halve snes år. Heraf døde to sønner med navnet Hans, og Mette blev i 1800 viet i Taulov til borger og avlsmand i Middelfart Søren Mathiasen. Det var muligvis relationer til Giertruds hjemby, der her gav sig udtryk. Men de øvriges skæbne ukendt.

Kun 33 år gammel døde Hans Hansen imidlertid, og Giertruds situation krævede en mand i gården. Omkring sankt hans 1786 holdt hun påny bryllup.

Hans Peder Thuesen
f. ca. 1763, Erritsø
d. 14-10-1833, Tolstrup
gdr.

g. m. ovenst. Giertrud Marie

Peder Hansen Thuesen, 7-10-1786.

Ud over, at den ny ægtemage var fra Erritsø, er det småt med viden om ham. Han må dog have været ganske ung, kun først i tyverne, og hans vej til at få fod under eget bord den klassiske: gifte sig med en enke, selv om der - som her - var ikke så få børn. Det lykkedes dog at få en søn i samlivet, og denne blev senere arvtager af gården.

Peder Hansen Thuesen
f. 7-10-1786, Tolstrup
d. 13-11-1855, -
gdr.

g. m. Dorte Andersdatter
f. 23-2-1790, Igum
d. 11-5-1856, Tolstrup

---

1. Giertrud Marie, 2-11-1814, 2. Ane, 6-10-1816, 3. Hans Thuesen, 18-4-1819, 4. Karen, 10-11-1822, 5. Maren, 22-6-1824, 6. Anders, 13-5-1827, 7. Søren, 10-6-1831.

Som så ofte, når der var børn af to ægteskaber, blev det sidste samlivs frugt, der fortsatte på fødestedet. Således blev det Hans P. Thuesens og Giertruds eneste søn, der efterfulgte på gården, og det skete med skøde af 10-3-1812. Kort efter giftede han sig med Dorthé Andersdatter, der var fra Igum, datter af gmd. Anders Thuesen og Anne Nielsdatter.

Nu fortsatte traditionen med mange børn på gården, og i tilfældet her blev det til syv. Var det småt med viden om sidste generation, kendes der til gengæld lidt mere til ovenstående.

Ældste datter Giertrud Marie blev gift i 1834 med Hans Jørgensen, der ifl. k-bogen var fra Middelfart. Men de fik nok ejendom eller gård i Højen, jfr. k-bogens afgangsliste af samme år.

Ane viedes samme år som søsteren til Søren Pedersen af Gårslev, mens Karen blev i sognet, ja, endda i Tolstrup, idet hun 1847 blev gift med gmd. Rudolf Hansen på Tolstrup mk.

Maren findes gift 1850 med gmd. Hans Pedersen af Tingskovgaard i Andkjær, og Søren blev senere gårdmand i Gårslev. Hans Thuesen blev ejer af fødegården, mens Anders's skæbne er ukendt.

Den ny matrikel, der fremkom i Peder Thuesens tid, tildelte gården matr. nr. 2 af Tolstrup og nyansatte htk til 7-7-0-1 1/4. Men endnu inden denne var trådt i kraft, meddelte han skøde til sønnen, hvis adkomst blev af 29-3-1842. Af en eller anden grund blev tinglæsningen dog først en realitet d. 30-8-1848.

Hans Pedersen Thuesen
f. 18-4-1819, Tolstrup
d. 7-1-1878, Egtved
gdr.

g. m. Christiane Iversen Damgaard
f. ca. 1842, V. Nebel
d.

1. Maren Nielsen, 16-12-1861, 2. Peder Thuesen Hansen, 5-7-1866, 3. Ane Dorthé, 1871, d. 1874, 4. Ane, 16-10-1873.

Hans P. Thuesens tilværelse blev nok en lidt rodet affære - såvel økonomisk som familiemæssigt. Han var ungkarl til sit 48. år, men inden han i sit eksil - han blev erklæret umyndig og rejste fra Tolstrup - i V. Nebel giftede sig, havde han i Tolstrup fået en datter, hvis moder var tjenestepigen på gården. I V. Nebel, hvor han i k-bogen betegnedes som forpagter, kom han i samme situation og måtte nu gifte sig med ovenst. Christiane Damgaard, der var fra samme by.

H. P. Thuesen havde sikkert ikke været nogen god økonom. Han fik gæld, og SkP beretter om forlig med en købmand Petersen i Fredericia vedrørende en fordring på 273 rdl., 22-1-1863.

Men det var nok kun stilhed før stormen.

En god måneds tid senere findes indført i skøde- og panteprotokollen:

Da Gaardmand Hans Pedersen Thuesen i Tolstrup efter de tilendebragte og af den gejstlige og verdslige øvrighed bekræftede oplysninger ikke er i stand til selv at bestyre sit bo, så bliver han herved i henhold til lovens 3-17-1 erklæret for umyndig og anmoder Elbo-Brusk herredsfogderi om at beskikke ham en værge og drage omsorg for dekretets fuldbyrdelse overensstemmende med placat af 10-4-1841.

Vejle amtshus, d. 24-2-1863.

Herredsfogderiet beskikkede gårdmand og sognefoged Mads Jepsen, Øsdalgård, som værge for Thuesen, og han måtte i funktion med det samme.

Tre dage senere indrykkedes i Fredericia Avis følgende:

At gårdmand Hans Pedersen Thuesen af Tolstrup ved amtets dekret af 24. dennes er umyndiggjort, og at undertegnede er beskikket som hans værge, bekendtgøres herved.

Østdalsgaard, Tolstrup mark, d. 27.
februar 1863

Mads Jepsen

Endvidere samme dag:

Enhver, som måtte have noget at fordre hos den umyndiggjort gmd. Hans Pedersen Thuesen af Tolstrup, anmodes om i løbet af 14 dage at gøre anmeldelse herom til undertegnede.

Østdalsgaard, Tolstrup mk., d. 27.
februar 1863

Mads Jepsen

Mads Jepsen havde ikke spildt tiden, og han gik nu i gang med at søge afviklet den ophobede gæld. Men dertil skulle bruges penge, og på Thuesens vegne låntes 1600 rdl. af gdr. Hans Pedersen af Tingskov, der var Thuesens svoger. Panteobligation af 23-4-1863.

Det drejede sig om eliminering af ikke mindre end 23 gældsposter - større og mindre - til ikke alene forretningsdrivende o.l., men også mange privatpersoner. Hele proceduren godkendt af amtet ovennævnte dato.

Men denne aktion havde tilsyneladende ikke været tilstrækkelig, thi i samme avis averteredes gården til tvangsauktion, berammet til 27-7-1863. Af en eller anden grund må denne dog være opgivet, da der ikke hørtes mere om den.

Derimod søgtes der nu om udstykningsbevilling til salg af parceller fra gården, en bevilling der dog først forelå af 20-11-1866, og inden tid blev gården så forpagtet ud. Et par småsalg sommeren 1863 var dog sket forinden.

En annonce i avisen af 16-11-1865 bekendtgjorde, at gården ønskedes forpagtet ud, og en forpagtningskontrakt med August Julius Bjerregaard fra Fredericia blev resultatet, 28-2-1866. Gården blev i annoncen angivet med 74 tdr. land, hvoraf 11 tdr. land eng. Formynder eller værge var dog ved denne kontrakts underskrivelse gmd. Jens Jacobsen, Herslev.

Forpagter Bjerregaard stammede fra Fredericia, idet han var søn af rektor, dr. phil. Janus Bjerregaard. Selv havde han som løjtnant gjort krigen 1864 med og startede nu med støtte fra faderen forpagtningen her.

Den førnævnte udstykningsbevilling bevirkede, at den gården tilhørende tørvemose averteredes til salg. Fredericia Avis for 28-2-1867 bebudede auktion over parcellerne 2b-c-d-e-f-g-h-i-k-l-m-n, der i htk dog kun var ansat til 0-2-3-1 og altså ikke nogen større reducere af gårdens tilliggende. Disse parceller solgtes for i alt 2.600 rdl. til møller Christen Jensen, Skovbæk ml, gdr. Hans Peder Bertelsen, Håstrup, og gdr. Hans P. Jepsen, Herslev mk. De delte dem broderligt, idet de hver fik tilskødet fire, og den Skovbæk møller solgte straks et par stykker videre.

Imidlertid blev Bjerregaard ret hurtigt ked af at være forpagter i Tolstrup, og to år efter overlod han forpagtningen til Poul Frederik Jess, der ved overtagelsen blev benævnt af Fredericia, men var sønderjyde.

Det fremgår af en notits i den lokale avis for 19-3-1868:

Løjtnant og forpagter August Bjerregaard har solgt forpagtningsretten på tilbageværende seks år af gd. matr. nr. 2 af Tolstrup til forvalter Jess af Rødemis ved Husum mod en afståelsessum. Gården er i Bjerregaards tid betydelig forbedret. Så vidt, så godt. Men Jess forsøgte nok også senere at komme af med forpagtningen, hvad der førte til en retssag mellem ham og en K. M. V. Benzon på Henneberg Lade-gård angående fortolkningen af et udkast til en forpagtningsoverdragelse, som Jess åbenbart havde anset for bindende.

Sagen endte i Landsretten, der imidlertid frifandt Benzon, og Jess måtte holde ud i Tolstrup til den bitre ende.

Men Hans Pedersen Thuesen kom igen. Fredericia Avis for 1-6-1869 meddelte følgende: Ved Vejle amts resolution af 25. marts dette år er det gdr. i Tolstrup, Hans Pedersen Thuesen, nu i V. Nebel, i sin tid overgåede umyndighedsdekret ophævet, hvilket jeg herved på hans vegne bekendtgør.

Kolding, d. 15. maj 1869

Kralund

Dermed var Thuesen atter herre i eget hus. Men forpagtningen gik videre, og ved dens udløb solgtes gården. Det fremgik også af avisen, der 7-10-1873 berettede: Den Hans Pedersen Thuesen tilhørende ejendom i Tolstrup på $7\frac{1}{2}$ td. hartkorn, der af den tidl. forpagter hr. P. F. Jess fratrædes 1. marts 1874, er i disse dage solgt til avlsbruger Cohn her i byen for købesum 29.000 rdl.

Den ny ejer, der nok mest var ejendomshandler, begyndte nu at sælge løs af gården, og sognefoged Mads Jepsen fik endnu en gang at gøre med denne.

Annonce af 6-11-1873:

Parceller af H. Pedersen Thuesens gård i Tolstrup kan i større og mindre købes. Sognefoged Mads Jepsen giver oplysninger.

Ved Salget af gården fik gdr. Jørgen Ladegaard Christensen, Tolstrup, broderparten, idet ham med matr. nr. 2a og 2v blev tilskødet henhv. i htk 3-6-1- $1\frac{1}{2}$ og 0-3-1-0 eller i alt 4-1-2- $1\frac{1}{2}$, hvad der var over halvdelen. Resten gik i mindre parceller til forskellige fastboende.

Dermed var gårdens saga ude som selvstændigt brug. Bygningerne blev stående nogen tid, men senere nedrevet, og intet mere vidner om den ret så store bondegård.

Få år senere døde H. P. Thuesen som gårdmand i Egtved, 7-1-1878, knap 60 år gammel.

Oversigt over udstykningen af gården, matr. nr. 2 (ny matr.) af Tolstrup, hartkorn ifl. matriklen af 1844 7-7-0-1 $1\frac{1}{4}$:

parcel matr. nr. 2a	htk 3-6-1- $1\frac{1}{2}$	3-7-1875	Jørgen Ladegaard Christensen
- 2o	- 0-7-3-1 $1\frac{1}{4}$	7-7-1875	Jeppe Jagd, Tolstrup
- 2p	- 0-3-1- $1\frac{1}{2}$	3-7-1875	Chr. Ludvigsen, Tolstrup
- 2q	- 0-3-0-2 $\frac{1}{2}$	3-7-1875	Niels Ebbesen, Tolstrup
- 2r	-2-2	3-7-1875	Abraham Chr. Agerup, Tolstrup
- 2s	- 0-2-0-1 $1\frac{1}{4}$	3-7-1875	Niels Andersen Thuesen, Tolstrup
- 2t	- 0-2-1-2 $\frac{1}{2}$	7-7-1875	Ole Udesen, Tolstrup
- 2u	- 0-4-3- $1\frac{1}{4}$	3-7-1875	Gdr. Jens Skou, Tolstrup
- 2v	- 0-3-1-0	3-7-1875	Jørgen Ladegaard Christensen
- 2x	- -1-0	7-7-1875	Jeppe Jagd, Tolstrup
- 2y	- 0-0-1-1 $\frac{3}{4}$	3-7-1875	R. Rasmussen, Fredericia mk.
- 2z	- 2- $\frac{3}{4}$	3-7-1875	Peder Sørensen, Fredericia mk.
- 2æ	- -1-	7-7-1875	M. Christensen, Stroustrup
- 2ø	- -1-	3-7-1875	Peder Hougaard, Stoustrup
- 2aa	- -1-	3-6-1875	Hans Nielsen, Tolstrup
- 2ab	- -2-	3-7-1875	Christian Ludvigsen, Tolstrup

Ved udstykningsbevilling af 20-11-1866 var i forvejen solgt følgende parceller:

2b-2c-2d-2i	18-12-1867	møller Christen Jensen, Skovbæk
2e-2f-2g-2h	18-12-1867	H. P. Bertelsen, Håstrup
2k-2l-2m-2n	18-12-1867	Hans Peder Jepsen, Herslev mk.

Disse sidstnævnte parceller havde tilsammen i hhtk 0-2-3-1, og sammenlagt med det øvrige solgte htk, giver det ansættelsen 7-7-0-1 $1\frac{1}{4}$.

Desuden solgtes med matr. nr. 18, der var byens fælles matr. nummer for skov og byjord,

matr. nr. 18d	htk $\frac{1}{2}$ alb.	til sognefoged Mads Jepsen, Øsdalsgd.
- 18i	- 2 $1\frac{1}{4}$ -	til gdr. Jens Skou, Tolstrup
- 18k	- 2 $\frac{1}{2}$ -	til hmd. Peder Nielsen, Tolstrup

Gård nr. 4, 1688

Gård nr, 5, 1844

ØSDALSGÅRD

Som ejer af gården her, da matriklen af 1664 så dagens lys, blev angivet Karen Pouls, og det vil sige enken efter en Poul. Ifl. Ravn Poul Griis. Men Karen vedblev ikke at være enke, hun blev sikkert gift med den Peder Jensen, der allerede 1660 viste sin tilstedeværelse.

Det fremgik af tingbogen - efter Eliassen - at han dette år protesterede mod myndighedernes afgørelse vedrørende hugst i skove, der hørte til selvejergårdene (de fik bøde for uberettiget hugst).

Af det efterfølgende sluttes, at Peder Jensen havde været gift med Karen.

1664 stævnedes sognepræsten, hr. Jens Jensen i Herslev, gmd. i Tolstrup, Peder Jensen, fordi denne havde hjemført sin rug fra marken, inden præsten havde fået udtaget sit tiendekorn. Hvad der kom ud af den sag, er ukendt. Men hr. Jens havde endnu mere i godteposen, thi senere på året stævnedes han igen Peder Jensen og denne gang for en skyld af 5 skp. rug, som sognepræsten havde forstrakt Peder Jensens formand i ægteskabet med under svenskekrigen 1658. Peder Jensen gik ind på at betale.

Af årstallene kan så læses, at Poul var død efter 1658 og inden 1660, og det kan udmærket passe, da en kones enkestand sjældent var af lang varighed.

Af ovenstående kan tillige sluttes, at Peder Jensen havde været en mand, der ikke lod sig alting byde. Han vovede at protestere på tinge, og han ville heller ikke finde sig i, at hans rug stod og rådnede på marken, fordi præsten ikke kunne gøre sig færdig til at udtage tiendekornet.

Det har af gode grunde ikke været muligt at se, om ægteparret efterlod sig børn. Men da Karen på det tidspunkt, hun giftede sig igen, var enke, havde hun muligvis været ude over sin første ungdom.

Den ny matrikel, der fremkom 1688, men udarbejdet 1683, havde Peder Jensen som ejer af gården, og så sent som 1690 findes han nævnt igen i forbindelse med en retssag, hvor han var den anklagende part. Han var blevet overfaldet og slået på det skammeligste af Claus Sørensen i Tolstrup. Det skete d. 7. november om natten, og han klagede samtidig over Christen Pedersen, som kørte for ham, men rendte sin vej. Han burde være blevet tilstede, da overfaldet fandt sted. Hvad der kom ud af dette, er ukendt, ligesom vi heller ikke ved, hvorfor Claus Sørensen (sikkert identisk med Claus Grontzøn fra gd. nr. 1) overfaldt Peder Jensen. Peder Jensens død findes ikke registreret, selv om han levede efter k-bogens start i 1688.

Jep Jensen
f. ca. 1660, Tolstrup
d. 1704, 44 år, begr. 22-8
selvejer

g. m. ukendt

1. Kirsten, 1690, 9-2, 2. Karen, 1692, 9-3, 3. Dorethe, 1694, 14-2, d. 1699, 4. Anne, 1696, 7-8, 5. Jens, 1697, 10-12, d. 1701, 6. Peder, 1701, 16-1, 7. Oluf, 1702, 28-5, 8. Kirsten, 1704, 27-7, d.s.å.

Peder Jensens efterfølger var Jep Jensen. Denne var søn af gmd. Jens Jepsen og Anne Bertelsdatter i gd. nr. 2.

Hans kones navn findes ikke noget steds angivet, men hun kunne muligvis være en datter af gården. Navnet Karen kunne jo være en opkaldelse af Karen Pouls, men det er selvfølgelig gætteri.

Skiftet fra Peder Jensen og til Jep her har sikkert fundet sted før 1690, da Peder Jensen blev overfaldet, idet denne blev nævnt som fattig og gammel. Men ud over navns nævnelse ved de ikke så få dåbshandlinger vides der faktisk intet om ham. Men dåbsnotaterne bekræfter hans identitet, og det var farmor Ane Bertelsdatter, der holdt første barn over dåben i 1690.

Jep blev ikke nogen gammel mand, kun 44 år, og hans død skyldtes et færdsels-uheld, som vi i vore dage nok ville sige. Herslev k-bog 1704, 17-4, Jep Jensen i Tolstrup som blef forulychet paa Tollstrup Mard fra Folderup Mølle, og paa samme Vei ved Vognens Omkastelse paa ham blef dræbt.

På godt nutidsdansk siges, at Jep på vej hjem fra Follerup mølle væltede med sit læs og kom under vognen.

Godt tre måneder senere fødtes en datter, der dog kun blev få uger gammel. Jep Jensen efterlod sig enke og 4-5 børn, men intet vides om deres videre skæbne, og det kan tænkes, at familien forlod Tolstrup.

Så var der igen en gård ledig i byen, og historiens videre forløb viste, at en Hans Hansen efterfulgte på gården - måske også i ægteskabet, da det undertiden var en betingelse.

Noget officielt om Hans Hansens overtagelse er ikke fundet, men derimod en ansøgning fra samme i 1705 om erstatning for en bekostning, han havde haft på det gården tilhørende rytterhus (efter Ravn).

Men det gik ikke for Hans Hansen, og kun to år senere måtte han give op, hvad der måske ikke kan undre, hvis han samtidig havde overtaget den store familie. Det hed herom i sessionsprotokollen:

Rasmus Pedersen begærer husbondhold på den selvejergård, som Hans Hansen sidst påboede og efter Jens Jepsens død ilde forfaldt, står for hartkorn efter landmålingen 5-4, reduc. 4-4.

Sessionen:

Rasmus Pedersen dito husbondhold på Hans Hansens forsidet selvejergård i Tolstrup. 5-6-1707

Da gården således blev frateget Hans Hansen, måtte familien sikkert forsvinde, og intet mere høres om den.

At Rasmus Pedersen - som muligvis var fra Pjedsted - løste husbondhold var ikke ensbetydende med, at han også overtog den. Det skulle der skøde fra slægten til, ifald den insisterede på retten hertil. Men gårdens tilstand var sikkert sådan, at det spørgsmål ikke blev aktuelt.

Peder Erichsen
f. ca. 1675,
d. 1715, 40 år, begr. 14-4
selvejer ?

g. m. Marie Jensdatter
ingen data kendes

1. Niels, ca. 1705, 2. Erich, 1710, 3-8, 3. udøbt barn, død 1711, 4. Maren, 1713, 3-12.

Peder Erichsen, der nok var Rasmus Pedersens mand, var født i Stoustrup, søn af gårdmand Erich Pedersen og hustru af første ægteskab og dermed halvbroder til Claus Erichsen, der senere blev ejer af gården.

Marie Jensdatters oprindelse kendes ikke, men hun var muligvis ud af Ravn-slægten, idet en Jens Jensen Ravn var hendes værge ved skiftet efter Peder Erichsens død. Familien kom til Tolstrup udefra, og ved omtalte skifte dukkede sønnen Niels op, født ca. 1705.

Et notat i Ravns bog fortæller, at gården brændte for Peder Erichsen og at han ønskede hjælp til genopbygningen. Dette skulle være sket allerede 1707 og altså lige efter overtagelsen eller fæstet, for muligvis var han først fæster for Rasmus Pedersen.

Kun 40 år gammel døde Peder Erichsen, og skiftet efter ham d. 14-5-1715 giver en del oplysninger om gården. Således var dens brøstfældighed kun ringe. Der blev kun modregnet 4 rdl. på den post, og det bekræfter nok, at gården var relativt nybygget. Men det øvrige kunne nok tyde på, at Erichsen havde siddet og hugget i det. Måske netop på grund af branden.

Boets aktiver beløb sig til godt og vel 240 rdl., mens passiverne sneg sig op til 265 rdl., hvorfor der intet blev at arve og dele. Af disse sidste lagde rytterdistriktet beslag på ca. halvdelen af boet, men der var endvidere ikke så lidt gæld af forskellig art, bl.a. en arvefordring fra en Jens Jepsen, der p.t. tjente hos pastor Gudme i Herslev. Sikkert en ældre søn af Jep Jensen, og han havde 18 rdl. til gode. Men Marie Jensdatter fik lov til at blive siddende.

Niels Christensen
f. 1694, 8-8, Tolstrup
d. 1717, begr. 27-6, Tolstrup
selvejergård.

g. m. omst. Marie Jensdatter

Niels Christensen var søn af afdøde selvejer Christen Pedersen og Anne Dorethe Abrahamsdatter i gd. nr. 6. Han havde først prøvet at søge om husbondhold på sin fødegård, som stedfaderen Søren Bertelsen havde. Men da han blev tilbudt at overtage gården + enken, slog han til.

Men hans tid som gårdmand blev meget kort. Kirkebogen fortæller, at han druknede i Tolstrup å, og sammenholdt med hans begravelsesdato var det muligvis under årets første badning.

Skifte efter ham blev afholdt d. 7-7-1717. Da han og Marie ingen børn havde sammen, var hans moder, ovennævnte Anne Dorethe, hans arving.

Men var det dårligt ved skiftet to år i forvejen, så stod det nu ringere til. Rytterdistriktets krav var de samme, men derforuden var der ikke så lidt privat gæld til forskellige, således både præst og degn. Rytterdistriktet turde åbenbart ikke mere tage chancen, for det gjorde sammen med pastor Gudme udlæg i boet ved en fogedforretning 14 dage senere. Præsten havde 20 rdl. til gode, mens distriktet fordrede 121 rdl., idet der også manglede rytterhus.

"Och som de øfrige Creditorer ei nogen Udlæg hafver forlangt, men goedvilligen betroer Enchen indtil hun dennem sielf kand och vil fornøie, saa er ei heller denne Sinde nogen videre Udlæg."

De øvrige kreditorer ønskede altså ikke at skubbe til den hældende vogn, hvad pastoren altså ikke undså sig for.

Men nu trådte slægten åbenbart ind i billedet.

Claus Erichsen
f. 1687, 16-5, Stoustrup
d. 1758, Tolstrup, begr. 19-11
selvejer

g. m. Margrethe Michelsdatter
f. 1694, 14-4, Stoustrup
d. 1761, Tolstrup, begr. 8-11

1. Anne, 1719, 7-12, 2. Peder, 1721, 19-10, d. 1741, 3. Erich, 1724, 6-2, d. 1727, 4. Zidsel, 1726, 3-3, 5. Michel, 1728, 18-7, 6. Maren, 1731, 18-11, 7. Birgitte, 1734, 19-5, 8. Hans, 1736, 7-5, d.s.å., 9. Karen, 1737, 13-10.

Claus Erichsen var født i Stoustrup som søn af tidl. nævnt Erich Pedersen og hustru af andet ægteskab, Sidsel Hansdatter. Sidstnævnte giftede sig efter Pedersens død med Claus Sørensen fra gd. nr. 1 i Tolstrup.

Margrethe Michelsdatter var ligeledes fra Stoustrup, datter af gmd. Michel Madsen Pagh og Anne Andersdatter.

Claus Erichsen søgte og fik husbondhold dateret 2-12-1717, og med fremtidsudsigten som selvejergårdmand i Tolstrup giftede han sig kort efter, viet i Trinitatis kirke, Fredericia, d. 10-12-1717.

Skøde på gården fik han først d. 12-4-1719 fra Marie Jensdatter. Der var sikkert ikke så få gældsposter, som forinden skulle ryddes af vejen.

Der kom nu over ejerforholdene ved de nye folks tiltræden, og slægten blev ved samme gård i ca. 150 år, ja, en gren af den endda til omkring 1920 på slægtens og gårdens jord (matr. nr. 5b, 1844).

Det blev et frugtbart samliv for Claus og Margrethe, og ikke mindre end ni børn fødtes i gården. Heraf døde tre, og det gik i alle tilfælde ud over drengebørnene, så der kun var en enkelt søn tilbage, og han nåede ikke at komme i betragtning ved generationsskiftet.

Det blev derimod ældste datter, der fortsatte som kone på gården, hvad der for øvrigt også var tilfældet med næstældste datter - dog ikke på én gang. Birgitte blev i 1755 gift med fæster Jacob Hansen, Anneksgården i Viuf. Sønnen Michel findes nævnt 1764, da han som slægtsoverhoved er skødemeddeler, men hvor han boede, er ukendt. De øvrige to døtres videre liv kendes ikke.

Da Claus Erichsen var omkring de 60 år, ønskede han at blive afløst, og efterfølgeren blev en svigersøn.

Jens Jepsen
f. 1720, 17-3, Follerup ml.
d. 1778, 30-12, Vinding
selvejer

g. m. Anne Clausdatter
f. 1719, 7-12, Tolstrup
d. 1773, 27-5, Follerup ml.

---

1. Claus, 1745, 27-4, 2. Jeppe, 1747, 6-1, 3. Peder, 1749, 26-1.

Sessionsprotokollen:

Jens Jepsen anholder om husbondhold på Claus Erichsens formedelst alder og svaghed til ham og hans til ægte tagende datter overladte selvejergård nr. 4, htk. 5-4, bygning 35 fag i nogenledes god stand; besætning 4 bæster, 6 køer, 6 ungnød og 10 får. - Husbondhold 8 rd1.

10-4-1745

Jens Jepsen var født i Follerup mølle, søn af møller Jep Jensen og Maren Jepsdatter. Allerede i februar 1744 var han blevet trolovet med Claus Erichsens ældste datter Anne, og 26. juni samme år findes de viede i Herslev kirke. Efter at have set svigersønnen an, overlod C. E. gården til de unge. Men det var nok ikke Jens Jepsens agt at nøjes med at være selvejerbonde, og da der en 4-5 år efterblev lejlighed til at overtage fæstet på Follerup mølle efter faderen, var der ingen tvivl. Han valgte at blive fæster på møllen fremfor selvejergården. Økonomisk var det sikkert også bedre; det var jo ingen hemmelighed, at møllerne var holdne folk.

I Tolstrup-tiden fik Jens og Anne tre sønner, men yderligere fire børn fødtes i Follerup mølle.

Afløseren for Jens Jepsen var dog lige for hånden.

Bertel Jepsen
f. 1724, 2-4, Follerup ml.
d. 1772, 26-4, Tolstrup
selvejer

g. m. Zidsel Clausdatter
f. 1726, 3-3, Tolstrup
d. 1-6-1803, -

---

1. Maren, 1750, 4-3, d. 1760, 2. Hans, 1752, 30-1, 3. Anne, 1754, 20-1, d. 1756, 4. Jeppe, 1756, 23-5, d.s.å., 5. Jeppe, 1757, 1-11, 6. Claus, 1760, 2-5, 7. Jens, 1762, 15-2, d. 1817, 8. Peder, 1764, 19-5, 9. Markus, 1766, 28-9, 10. Margrethe, 1748, 23-4, d. 1770.

Bertel Jepsen var en yngre broder til Jens Jepsen, og 29-4-1749 var han blevet trolovet med Annes søster Zidsel, og der blev således tale om såkaldt dobbelt svogerskab. Samme år blev de gift, men vielsesdatoen viser kun den 24., resten faldet ud.

Men allerede inden trolovelse og giftermål havde han søgt om husbondhold.

Sessionsprotokollen:

Bertel Jepsen fra Follerup mølle søger husbondhold på broderen Jens Jepsens formedelst hans forflyttelse til bemelte Follerup mølle, afstandene selvejer-gård i Tolstrup nr. 4, ager og eng hartkorn 5-4. Har til besætning 4 bæster, 2 køer, 4 ungnød, 2 kalve og 10 får. Bygning 38 fag hus i lovlig stand. Husbondhold 5 rdl.

22-3-1749

Sammenlignet med besætningen fire år i forvejen, da broderen fik gården, viser denne et markant fald, hvad der nok skyldtes, at der her i midten af 1700-tallet grasserede en smitsom kvægsyge, der toldede slemt i gårdenes besætninger, og som kunne bringe bedre folk end mølleren til afgrunden.

I ægteskabet fødtes ti børn, 7 drenge og 3 piger. Sidstnævnte døde alle som børn, og af sønnerne blev ældste søn efterfølger på fødegården. Claus fik sit hjem i Tiufkær, gift i 1787 med Mette Pedersdatter. Folketællingen af 1787 viser brødrene Jeppe, Jens og Markus som hjemmegående sønner. Samme tælling i 1801 viste Jeppe og Jens som et par gamle pebersvende i fyrrerne, der staidg hang ved den hjemlige arne. Jens betegnet som svag og vanfør.

Frikøbet skete i Bertels tid, og hans kgl. skøde dateret 27-1-1764, hvilket var et af de første i sognet.

Samme år meddelte Michel Clausen som slægtens overhoved skøde til Bertel Jepsen, 6-4-1764.

I 1772 døde Bertel Jepsen, kun 48 år gammel, og Zidsel førte nu gården videre, hvad der også sagtens kunne lade sig gøre med de mange sønners hjælp. Ti år efter mandens død overlod hun gården til ældste søn og gik på aftægt.

Udskiftningen fandt sted for Tolstrups vedk. i 1771-73, og på et eller andet tidspunkt derefter flyttedes gården ud fra byen til dens nuværende beliggenhed i Øsdalen. Den direkte grund til udflytningen skulle ifl. overlevering være en brand, der lagde gården i aske. - Det var sikkert også placeringen i Øsdalen, der gav gården havn, et navn, den bærer endnu. Fra de gamle marknavne kendes Øes Dal Schouschifte og Øst Dals Fald, hvilket bevirkede, at gårdens navn snart var Øsdals- og Østdalsgaard. Begge navne har rod i de gamle marknavne. Det var især k-bogen, der i begyndelsen brugte første version, mens SkP brugte Øst-formen. Nu bruger det offentlige igen Øsdal-forbindelsen.

Hans Bertelsen
f. 1752, 30-1, Tolstrup
d. 3-3-1821, -
gdr.

g. m. Anne Kirstine Hansdatter
f. 1765, 16-5, Håstrup
d. 7-12-1835, Tolstrup

1. Sidsel, 4-1-1785, 2. Hans, 26-1-1787, 3. Bertel, 13-8-1788, 4. Niels, 14-11-1792, Jens, 12-7-1797, d. 1799, 6. Malene, 18-1-1803.

Skøde fra Bertel Jepsens enke Sidsel Clausdatter til søn HaNS Bertelsen, 1 gård htk. 5-3-2. - Således findes det kort og godt i skøde- og panteregisteret, dateret tinglæst 20-11-1782.

Da var Hans endnu ungkarl, men halvandet år efter holdt han bryllup i Smidstrup kirke, da han d. 20-4-1784 viedes til den ganske unge Anne Kirstine Hansdatter fra Håstrup, datter af en Hans Jørgensen Hjuler der.

Traditionen med mange børn på gården fortsatte, omend moderat, idet det i samlivet her kun blev til seks børn. Af disse døde en dreng som mindreårig. Sidsel blev som kun syttenårig gift med Niels Jepsen Skou i Tolstrup. Hans hentede sig en kone i Højrup, gift 1815 med Maren Rudolphsdatter fra den senere kaldte Elmegaard.

Bertel fik foden under eget bord ved i 109 at gifte sig med gmd. Hans Nielsens enke, Dorteia Pedersdatter, i gd. nr. 7 i Højrup. Niels vendte også blikket mod Højrup og giftede sig i 1815 med Anne Marie Pedersdatter. De nåede en kort tid at være gårdfolk sammesteds, men endte på fattiggården. Den yngste datter Malene blev også gift i ung alder med en broder til Hans's kone, Jeppe Rudolphsen.

Hans Bertelsen var nok en mand, der sad og klarede sig nogenlunde, og han var muligvis lidt handelsglad. På Højrup mk havde han i 1815 for at hjælpe Niels i vej købt en ejendom, som de nygifte kunne sætte bo i. Denne ejendom brugte han som objekt i en byttehandel med gmd. Rudolph Thomsen i Højrup, hvorved han erhvervede gd. nr. 2 sammesteds. Der blev Niels og Anne Marie anbragt. Dette skete i 1818. Men Niels var antagelig for dårlig en landmand, for da Hans Bertelsen døde i 1821, måtte gården sælges. Det viste sig her, at man ikke havde brugt penge unødigt til tinglæsning o.l. småting, for ingen adkomstforhold var i orden, og det hele måtte gøres om.

Anne Kirstine fortsatte på gården endnu nogle år, men besluttede så at dele denne. Hjemme gik sønnen Hans med kone og børn - som indsidderfolk - og senere dukkede Malene op med Jeppe som ægtemand og ønskede sin part af kagen.

Den ny matrikel, der udarbejdedes i disse år, havde givet gården matr. nr. 5 af Tolstrup og ansat htk. til 7-6-1-0. 1827 delte Anne Kirstine gården i næsten to lige store dele, hvoraf Malene og Jeppe fik modergården, mens Hans Bertelsen og Maren fik en parcel af den nordvestlige del af marken med htk. 3-1-1-1 1/4. En mindre lod, der var beliggende øst for Tolstrup-vejen blev samtidig solgt til Poul Sørensen Qvist, Tolstrup.

Og hermed sluttede den gamle gårds historie. - Hovedparcellen førtes videre under matr. nr. 5a, mens den nyoprettede gård fik matr. nr. 5, og under disse betegnelser omtales de fremover hver for sig.

Gård matr. nr. 5a, 1844

htk, 4-1-0-1

Jeppe Rudolphsen
f. 20-4-1797, Højrup
d. 9-9-1836, Tolstrup
gdr.

g. m. Malene Hansdatter
f. 18-1-1803, Tolstrup
d. 24-4-1869, Herslev mk.

---

1. Hans, 20-12-1823, 2. Rudolph, 23-7-1825, 3. Jens, 28-3-1827, 4. Hans Peder, 2-4-1829, 5. Else Kirstine, 22-5-1823.

Som allerede nævnt var Rudolphsen fra Højrup, søn af gmd. Rudolph Jensen og Else Jeppesdatter Basse fra gd. nr. 11, (gl. matr.), senere Elmegaard. Han og Malene havde nok mødt hinanden i tjenestefællesskab på Dalsgaard på Højrup mk, idet vielsesnotatet af 1-11-1822 angav dem begge som tjenende der.

Nu overtog de resten af modergården, jfr. skøde fra Anne Kirstine Hansdatter af 20-6-1827. Da den ny matrikel endnu ikke var officiel, blev htk. anført med 2-6-2-2, der senere ændredes til 4-1-0-1.

Anne Kirstine Hansdatter blev som aftægtskone på gården, hvad folketællingen af 1834 viste, og det var året før, hun døde.

Som sine forgængere på denne gård blev Jeppe Rudolphsens tid som gårdejer kun kort, og han døde som ung mand, kun 39 år gammel.

I ægteskabet fødtes fire sønner og en datter. De var ved faderens død endnu kun børn, så ingen kunne efterfølge Jeppe her. Men året efter giftede Malene sig igen.

Hans Christiansen
f. 24-2-1794, Taulov
d. 19-2-1878, Herslev mk.
gdr.

g. m. ovenst. Malene Hansdatter

---

1. Maren Jepsine, 7-6-1842.

Hans Christiansen var født i Tårup som søn af Christian Nicolaisen og Maren Pedersdatter. Han var ved vielsen d. 29-7-1837 enkemand og blev i notatet nævnt af Høien, hvorfra han så muligvis kom. Med sig havde han en datter, Maren Marie Hansen, der dog var født i Smidstrup ca. 1827.

Nu gik så livet videre på gården, og det lykkedes ægteparret at få en datter, fem år efter brylluppet. Barnets andet navn umiskendeligt et opkald efter Jeppe. Den næste snes år beboede de gården, og Hans Christiansen oprettede i kompagni med Christen Jensen i Haurballegaard en mølle ved Øsdal bæk. Det var i 1842, og møllen var en stampemølle. Denne ændredes senere til kornmølle, og derefter trak Haurballegårdmanden sig ud af fællesskabet. (Se endv. Skovbæk mølle).

Af de syv børn i gården, som det efterhånden blev til, blev Jens gift med Anne Marie Mortensen af Erritsø, viet Trinitatis k. Fa., 26-5-1854. Hans Peder fandt sig en kone i Tolstrup, Maren Cathrine Christensen, datter af gmd. Christen Hansen, og de etablerede sig med en mindre gård på Herslev mark. Datteren Else Kirstine var først gift med Mads Peter Christensen fra Eltang, og de havde en del år ejendom på Herslev fællede, inden Mads Peter blev fattiggårdsbestyrer i Herslev. Efter hans død blev Else gift med Jens Poulsen fra Herslev mk.

Datteren af andet ægteskab blev i foråret 1868 gift med Jonas Pedersen af Klatrup. Christiansens datter af sit første ægteskab var gift med gdr. Jens Hansen Brems. Maren Marie døde som enke i Højrup i 1897. Hun var da husejerske.

Mads Jepsen Iversen
f. 16-18-1825
d.
gdr. og sognefoged

g. m. Birthe Kirstine Andersen
f. 3-9-1827, Børup, Taulov
d.

1. Kirstine, 21-12-1852, 2. Iver, 31-3-1855, d. 1870, 3. Anders, 24-10-1857, d.s.å., 4. Mads Mikkell, 11-6-1861, Niels Henrik, 27-9-1863.

Foruden de i ægteskabet fødte havde Birthe Kirstine en datter, Dorthea Kirstine Thuesen, født i Børup 18-1-1846.

Mads Jepsen Iversen - også kaldet Borup - var født i Fredericia, søn af avlsmand Iver Jepsen og Kirsten Madsdatter. Birthe Kirstine var født i Børup, Taulov sogn, datter af gmd. Anders Sørensen og Metter Nielsdatter i Børup.

I høst holdt Mads og Birthe bryllup, og muligvis havde Mads Jepsen overtaget det fædrene brug i Fredericia, idet han benævnes som avlsbruger ved de første børns fødsel, der fandt sted i Fredericia.

Med skøde af 14-1-1856, læst 3-5-1858, overtog han Østdalsgaard med mølle. Men mølleriet havde åbenbart ingen interesse, og den solgtes næsten med det samme til en Peter Rasmussen, skøde af 3-5-1858.

Men Mads Jepsen faldt åbenbart hurtigt til i sognet, og få år efter blev han sognefoged, og som sådan kendes han fra akterne omkring gmd. Hans Peder Thuesen og hans umyndiggørelse. Han var sikkert også lidt handelsglad, da han var med i flethandler i sognet.

Af de fem børn i ægteskabet blev Kirstine lærerkone, idet hun i 1877 blev gift med lærer i Vork, Peder Christensen Haurballe, der var en søn af Christen Jensen, Haurballegaard, nu ejer af Skovbæk mølle. Den foroven nævnte datter, Dorthea Kirstine Thuesen, var i 1870 blevet gift med gdr. Niels Mortensen af Lilballe. I 1882 solgte Mads Jepsen, uvist af hvilken årsag. Det kunne ikke være alderen, der trykkede, og hvor familien fortsatte tilværelsen, vides ikke.

Hans Gyde Andersen Jaunsen
f. 25-6-1855, Erritsø
d. 27-2-1933, Fredericia
gdr.

g. m. Karen Jensen Elkjær
f. 10-9-1859, Erritsø
d. 25-8-1927, Tolstrup mk.

1. Gyde Andersen Jaunsen, 15-12-1882, 2. Jens Gydesen, 24-8-1884, 3. Hans Karl J., 16-12-1885, 4. Sidsel, 22-3-1888, 5. Karen Dorthea, 15-2-1890, 6. Helga Marie, 19-6-1893, 7. Valdemar Kjær, 15-2-1898.

I deres samliv fødtes syv børn. Ældste søn udlærtes som snedker, men endte som forretningsfører i Brugsen i Fredericia. Jens overtog til sin tid det fædrene bo, mens Hans, der ligeledes var snedker, senere udvandrede til Amerika. Sidsel blev i 1911 gift med Valdemar Thomsen, gårdejer i Hjarup, senere politiker og folketingsmand, valgt af Bondepartiet. I skrivende stund - 1986 - endnu levende og 98 år gammel. Karen Dorthea viedes i 1915 til forpagter Harald P. Nielsen, senere gårdejer i Velling. Helga Marie blev gift med Christen Knudsen fra Bovballe mølle. Fik en gård i det vestlige Jylland, men flyttede senere til Fredericia mark. Yngste søn blev hotelejer i Lunderskov.

Jens Gydesen
f. 24-8-1884, Tolstr. mk.
d. 19-12-1974, Højrup
gdr.

g. m. Anne Jensen
f. 7-1-1898, Tjørring
d.

1. Karen, 7-2-1930, 2. Johanne, 11-1-1931, 3. Poul, 19-12-1931, 4. Hans, 8-10-1933, 5. Ingrid, 3-5-1935, 6. Knud, 6-12-1937.

Jens Gydesen havde nok en del år været hjemmegående søn, da han med købekontrakt af 20-12-1915 og skøde af 5-6, 7-6-1916 fik rådighed over fødegården med matr. nr. 5a-16d-18d-18h og htk. ialt 3-7-3- $\frac{1}{2}$.

Da var han endnu ugift og først efter moderens død i 1927 giftede han sig.

Som husbestyrerinde kom Anne Jensen til gården i 1928, og siden blev hun Jens Gydesens kone. Hun stammede fra Poulsgaard, en gård beliggende i Tjørring sogn ved Herning.

Men de dårlige tider i slutningen af tyverne og begyndelsen af trediverne bevirkede, at gården måtte sælges. Det skete i slutningen af 1929, hvor gården solgtes til Harald Nielsen.

Jens Gydesen fortsatte dog som forpagter, indtil gården igen solgtes, og familien flyttede til Højrup, hvor de fleste af børnene blev født.

Ældste datter Karen blev kontorelev hos en morbroder, der var trikotagefabrikant i Tjørring, avancerede siden til prokurist, men ramtes for mange år siden af sclerose, der gjorde hende invalid. Har ophold på et hjem ved Århus.

Johanne blev gift med H.C. Brolund og bor nu i Uldum. Poul fik sit hjem i Sejet ved Horsens, mens Hans opholder sig i København. Ingrid blev en slags vendelbo med bopæl i Thisted, mens Knud driver entreprenørforretning i Jerlev ved Vejle.

Harald Nielsen solgte gården videre et par år efter til ejendomshandler Kirkeby - skøde af 23-12-1931 - og denne videresolgte til nuværende familie.

Hans Peter Chr. Hansen
f. 20-6-1885, Follerup
d. 18-8-1958, Tolstr. mk.
gdr.

g. m. Maren Sørensen
f. 30-9-1887, Harte
d. 17-11-1970, Tolstr. mk.

---

1. Viggo, 20-11-1910, 2. Signe, 6-10-1912, 3. Peter, 10-8-1915, 4. Anna, 6-6-1917, 5. Ove, 18-4-1919, 6. Egon, 16-9-1924.

Hans P. Chr. Hansen var født i ejendommen Frydendal på Follerup mk., søn af dav. indsidder Laust Peter Hansen og Hansine Hansen. Maren Sørensen var fra Harte, datter af

Faderen Laust P. Hansen købte i 1897 ejendommen 7d på Højrup mk., hvis tilliggende han øgede gennem køb af det tidligere 7b, der grænsede op til 7d.

Hans P. Hansen var udlært murer og arbejdede nok ved faget nogle år, til han i 1914 fik skøde på faderens ejendom. Denne solgtes dog igen til Christen Pagh i 1918, og familien overtog gården Eskelund i Højen sogn, men som måtte sælges, og familien vendte tilbage og overtog Østdalsgård. Skøde til Maren Sørensen som særeje af t-læst skøde af 5-10-1932.

Gård matr. nr. 5b, 1844

htk 3-1-1-1 1/4

Hans Hansen (Øsdal)

f. 26-1-1787, Øsdalsgaard
d. 19-7-1829, Tolstrup mk.
gdr.

g. m. Maren Rudolphsdatter

f. 31-5-1791, Højrup
d. 4-2-1876, Tolstrup mk.

1. Rudolph, 13-11-1816, 2. Anne Kirstine, 1-2-1819, d.s.å., 3. Kirstine, 29-1-1820, 4. Hans, 1822, ./. dato, 5. Else, 25-9-1825, 6. Peder, 21-8-1828, d. 1864.

Hans Hansen var ældste søn af Hans Bertelsen og Anne Kirstine Hansdatter på Øsdalsgaard. Maren Rudolphsdatter var fra Højrup, datter af gmd. Rudolph Jensen og Else Jeppesdatter Basse, der ejede den senere kaldte Elmegaard. De blev gift d. 18. november 1815 og slog sig derefter ned i Hanss fødegård som indsidderfolk. Det fremgår af dåbsnotatet ved første barns fødsel. Men ved Anne Kirstines dåb nævnes Hans Hansen som gårdejer, og det kunne unægtelig tyde på, at en deling af gården da allerede var en realitet, og at det officielle var en 7-8 år bagefter, da Hans Hansen i 1827 fik skøde på sin del af gården, tinglæst 20-6 samme år. Det var den nordvestlige del af Øsdalsgaards mark og et areal på små 30 tdr. land, som Hans Hansen nu opbyggede en mindre gård på, og denne opbygning kan nok have fundet sted eller været påbegyndt allerede i Hans Bertelsens tid. Antagelsen bekræftes deraf, at det blev en datter og svigersøn, der overtog modergården. Hans Hansen var jo så fuldt optaget her.

Med hensyn til afkom fulgte Hans og Maren godt i fædrenes spor, idet der i den relativt korte tid, Hans Hansen levede, fødtes 6 børn. Heraf døde et enkelt som spæd, mens de øvrige blev voksne.

Rudolph overtog siden hen gården, mens Kirstine i 1852 blev gift med Jørgen Madsen i Vinding. Hans var året før blevet gift med Karen Jacobsdatter fra Højrup, f. i Vilstrup, og ved deres første barns dåb var de indsiddere i Højrup. Deres videre liv er ukendt. Yngste datter blev i 1858 viet til Jens Bertelsen Hvid af Højrup. Peder, der nok var ugift, døde hos broderen i 1864, knap 36 år gammel. Efter Hans Hansens tidlige død - han blev kun 46 år - fortsatte Maren Rudolphsdatter som enke på gården driften af denne, og hun var formelt stadig ejer lige til 1869.

Rudolph Hansen

f. 13-11-1816, Øsdalsgaard
d. 22-7-1869, Tolstrup mk.
gmd.

g. m. Karen Pedersen Thuesen

f. 11-11-1821, Tolstrup
d. 21-3-1896, Tolstrup mk

1. Hans, 4-1-1848, d.s.å., 2. Hans, 4-4-1849, d. 1865, 3. Peder, 17-7-1850, 4. Marius, 29-1-1852, 5. Dorthea, 15-12-1853, 6. Maren, 10-8-1855, 7. Søren, 16-10-1856, 8. Jeppe, 28-12-1857, 9. Caroline, 25-11-1860, d. 1861, 10. Knud, 4-6-1863, d.s.å., 11. Hans Peter, 4-9-1865, d.s.å.

Som ældste søn og otte år ældre end næstældste var det naturligt nok Rudolph, der kom til, sammen med moderen, at drive gården efter faderens tidlige død, og han havde sikkert været hjemmegående søn, lige til han giftede sig. Det skete i 1847, da han d. 3. juli holdt bryllup med Karen Pedersen Thuesen af Tolstrup, datter af gdr. Peder Hansen Thuesen og Dorthe Andersdatter.

Rudolph nåede aldrig at kunne kalde sig gårdejer, idet Maren Rudolphsdatter først afgav gården efter Rudolphs død, mærkeligt nok, men i det daglige havde det sikkert ikke gjort nogen forskel, og så skænkede man ikke adkomstforhold nogen

tanke.

Med Rudolphs giftermål kom der liv i gården, idet ikke mindre end 11 børn så dagens lys i samlivets åremål. Heraf døde dog halvdelen - den mindre - som spæde og mindreårige. Af de tre pigebørn blev kun to voksne, og Dorthea blev som den ældste gift i 1874 med Hans Andersen i Ferup, mens Maren tre år senere viedes til Niels Michel Andersen, Børup, søn af bmd. Anders Nielsen dersteds. Ældste levende søn var Peder, der til sin tid overtog fødehjemmet. Marius blev gift med en Taulov-pige, Karen Nielsdatter, og de fik senere en ejendom på Højrup mk. Her døde Marius dog i sin bedste alder i 1893, kun 40 år gammel. Om Søren og Jeppe savnes oplysninger.

Det kunne se ud, som om slægtens mænd var disponerede for tidlig død, for selv om Rudolph opnåede at blive 52 år, var det jo ingen høj alder. Efter hans død var der således to enker på gården, og nu kom adkomstforholdene i orden, inden der var gået en måned.

Gården tilskødedes nu Marens svigerdatter Karen Thuesen og hendes arvinger, hvilket ville sige hendes børn. Det skete med skøde af 2-8-1869. Det var dog samtidig arv, idet købspirsens var sat så lavt som 950 rdl. + aftægt til Maren, mens ejendomsværdien - for stempelprisens skyld - var 4800 rdl. Nu førte Karen - som forhen svigermoderen - bården videre med børnenes hjælp, til hun i 1876 afstod ejendommen til ældste søn.

Peder Rudolphsen
f. 17-7-1850, Tolstrup mk.
d. 29-6-1925, Erritsø
gdr.

g. m. Else Marie Sørensen
f. 7-8-1856
d. 2-8-1925, Erritsø

---

1. Rudolph Hansen R., 18-7-1879, 2. Sørine Cathrine, 11-3-1883.

Som faderen før ham havde det nok været Peder Rudolphsens lod at være hjemmegående søn hos moderen, men nu sørgede Karen Thuesen for i tide at overdrage gården til sønnen. Det skete med skøde af 1-12-1876, dog først tinglyst 19-10-1881.

Kort efter - eller muligvis i forbindelse hermed - havde han fundet sig en kone. Else Maries herkomst og fødested ukendt.

Traditionen med de mange børn blev dog ikke opretholdt. Det blev kun til de to ovennævnte. Heraf fandt sønnen sig en kone i Vilstrup og overtog med hende svigerfaderens ejendom. Gift i 1911 med Anne Dorthea Hansen, der var datter af gmd. Palle Hansen, Vilstrup.

Dermed var sønnen ude af billedet som arvtager, og det var muligvis derfor, at Peder Rudolphsen solgte gården i 1916 og flyttede til Erritsø.

Gården her solgtes til daværende ejer af Tolstrupgaard, H. P. Jørgensen, og da med et tilliggende af htk 2-6-2-1½, hvad der kunne tyde på, at noget var solgt før eller ved salget her gået til anden side. Men tinglysningen af 1881 kunne måske indicere, at Rudolphsen havde solgt noget fra.

Til gården var der ved salget en besætning bestående af 2 heste og 1 føl, 9 køer og 4 ungkreaturer samt 1 so med grise + 2 polte. Købsprisen 30.000 kr. Skøde af 11-12-1916 og 10-1-1917.

H. P. Jørgensen fik senere - 11-3-1921 - tilladelse til udstykning og sammenlægning, hvorefter jorden blev underlagt Tolstrupgaard, mens bygningerne blev nedbrudt og fjernede. Af materialer herfra gik en del af bindingsværket til Herslev, hvor matr. nr. 7 k i mange år stod som bindingsværkshus - genbrug fra gården i Tolstrup.

Peder Rudolphsen købte i Erritsø et mindre sted med htk 0-1-1-1½, og her tilbragte han og Else Marie deres sidste år, til de begge i 1925 døde. De begravdes i familiegravsted på Herslev kirkegård.

Her begravdes også i 1959 datteren Sørine, der sikkert havde været ugift.

Intet viser i dag, hvor gården har ligget.

Gård matr. 5, 1688

gård matr. nr. 8, 1844

Matrikelen af 1664 angav som ejer af gården Johanne Christens, hvilket vil sige, at en mand ved navn Christen var død, mens Johanne "Christenskone" fortsatte. Denne betegnelse dækkede over Johanne Michelsdatter, der døde i Tolstrup 1691, 86 år gammel. Jfr. Ravns bog var der på gården ca. et halvt hundrede år før en mand, Michel Søfrensen, og han var sandsynligvis Johannes far. Matriklen af 1688 viste en ny mand.

Jens Madsen	g. m.	ukendt
f. ca. 1617		
d. 1697, 86 år, begr. 8-2		
selvejer		

Jens	Dorethe	Niels	datter

Hvordan Jens Madsens evt. relationer var til forgængerer, er uvist, da han her ved matriklens fremkomst allerede var en mand højt oppe i årene, ligesom hans kones navn er ukendt. Hun findes i dåbsnotater fra 1694, men kun som Jens Madsens kone, og det er jo ikke synderligt oplysende. Hendes død må også have undgået k-bogens opmærksomhed, da intet notat herom findes. Men i ægteskabet var der børn. Naturligvis fødte længe før, k-bogen begyndte at registrere; men af dåbsnotaternes fadderfortegnelser i begyndelsen af 1690-erne fra Tolstrup kan ovenst. navne henføres til denne familie.

Efterfølgeren på gården var en svigersøn, men ikke gift med Dorethe.

Jørgen Madsen	g. m. Jens Madsens datter
f. ca. 1671, Bredstrup	f. ca. 1672, Tolstrup
d. 1728, 57 år, begr. 10-10	d. 1728, 56 år, begr. 12-12
selvejer	

---

1. Jens, 1696, 13-8, d. 1707, 2. Kirsten, 1698, d. 1710, 3. Inger, 1701, 20-3, 4. Dorethe, 1703, 9-9, 5. Thomas, 1706, 25-5, d.s.å., 6. Jens, 1707, 31-7, 7. Boel, 1710, 18-5, Sara, 1712, 1-11, 9. Kirsten, 1716, 1-3.

Jørgen Madsen var født i Bredstrup som søn af Mads Hansen smed og Kirsten Jørgensdatter. Han blev gift med en datter af Jens Madsen, hvilket fremgår af hans fæstebrev. At det ikke var Dorethe, ses af dåbsnotatet ved det første barns fødsel, og hvor hun figurerer som dåbsvidne såvel som Jens Madsen og hustru.

Sessionsprotokollen:

Jørgen Madsen, barnefødt i Bredstrup, søger husbondhold på $\frac{1}{2}$ selvejergård, beliggende i Tolstrup i Herslev sogn. Rytterhold af 4-4, ægter Jens Madsens datter, så er det ham forundt for een Rixdaler Husbondholdspenge.

12-1-1696

Hermed var Jørgen Madsen selvejer i Tolstrup. Gården her besad han dog kun i ca. 15 år, og i dette tidsrum fødtes de fleste af børnene, hvoraf dog tre døde som spæde og mindreårige. Af de øvrige var det en datter, Sara, der senere blev kone på gården, dog ikke den her. Jørgen Madsen flyttede nemlig til gd. nr. 7, og stedet her overtog Markus Hansen.

Mens Jørgen Madsen var på gården her, ses han i 1705 at have klaget over sin nabo, Søren Bertelsen, vedrørende noget jord, ligesom han også senere sammen

med de øvrige Tolstrup-bønder besværede sig over den Gammelby møller, der ikke ville rette sig efter den af dem vedtagne byvide, der bestemte antallet af kreaturer, hver bonde måtte belaste det fælles græsareal med. 1711 flyttede Jørgen Madsen til gd. nr. 7

Markus Hansen

ingen data kendes

Efter at, Jørgen Madsen havde skiftet til gård nr. 7 - det var nok en slags byttehandel - blev gården overtaget af Markus Hansen.

Han betegnedes her ved overtagelsen af Follerup ml. Hans forældre var tidl. møller på såvel Follerup som Gammelby mølle, Hans Madsen og Karen Nielsdatter, der tidligere havde været gift med Markus Bertelsen møller, og som nu for tredje gang var gift med Jens Pedersen møller, der således var stedfader til Markus Hansen.

Nu søgte Markus Hansen så husbondhold på "Jørgen Madsens til ham godvilligen opladte selvejergård i Tolstrup." - Dette skete af 9-3-1711. Denne rokering havde Jens Pedersen møller sikkert haft en finger i spillet med, da stedsønnen skulle anbringes.

Hvor længe Markus Hansen blev i Tolstrup, har det hidtil ikke været muligt at se. Han flyttede nemlig til Bredstrup, og her befandt han sig, da der blev skiftet efter moderen i 1724. Men muligt havde Jens Pedersen til sidst drevet gården sammen med Møllen.

Ved førnævnte skifte stod Jens Pedersen som ejer af gård nr. 5, og den blev ved skiftevurderingen - eller ejendomsretten til den - ansat til 165 rdl. Efter Karen Nielsdatters død brød Jens Pedersen op og fik året efter ved auktion hammerslag på den største selvejergård i Bredstrup. Det var i 1725, og ti år senere døde han. Han var da gift igen med en Mette Hansdatter.

Mads Laursen

f. ca. 1683

d. 1732, 49 år, begr. 10-2

selvejer

Hvornår Mads Laursen overtog gården, vides ikke, men han kan jo godt have været der i Jens Pedersens tid, endda sandsynligvis. Udover hans død i 1732 vides intet om ham, men muligvis var han fra Slesvig jfr. sønnens husbondhold.

Laurs Madsen
ingen data kendes
selvejer

g. m. Sara Jørgensdatter
f. 1712, 1-11, Tolstrup
d.

---

1. dødf. datter, 1732, 2. Mads, 1733, 1-2, d. 1734, 3. Dorthe, 1735, 25-3, d. 1744, Karen, 1741, 2-7, 5. Mads. 1744, 9-8.

Efter Mads Laursens død overgik gården til hans søn.

Sessionsprotokollen:

Laurs Madsen, født i Hopdrup, amt Haderslev, søger i Husbondhold sin fader Mads Laursens for ham afstandene halve gård i bemelte Tolstrup, krigsJORDEbogen under nr. 5 for hartkorn 5-4 med vedværende besætning 4 bæster, 6 køer, 4 ungnød og

8 får. Bygning 27 fag nye bygning. Husbondhold 6 rigsdaler.

18-3-1732

Da bevillingen til gården kom efter Mads's død, har ansøgning om husbondhold nok været indsendt inden, jfr. sprogbrugen "for ham afstandene". Af ansøgningen fremgår det også, hvor Laurs's vugge havde stået.

Allerede inden faderens død havde Laurs fundet sammen med Sara Jørgensdatter, da første fødsel fandt sted, endnu inden Mads døde.

Det blev til fire børn mere, mens familien opholdt sig i Tolstrup, for i 1746 mageskiftede Laurs Madsen med Jens Joensen i Tiufkær.

Jens Joensen
f. ca. 1703, Tiufkær
d. 1773, begr. 2-5, Tolstr.
selvejer.

g. m. Mette Pedersdatter
f.
d. 1780, 3-12, Tolstrup

John, ca. 1729, d. 1782, Voldborg, ca. 1741, Sidsel, 1747, 15-1.

Jens Joensen stammede fra Tiufkær og var søn af Joen Nielsen og Maren Christenadatter. Det fremgår af et skifte efter faderen, afholdt 20-3-1716, og her benævntes Jens som 13 år gammel.

Det har ikke været muligt at finde noget videre om ham, udover at han i 1730 blev trolovet, men da k-bogen (Smidstrup) havde glemt at notere med hvem, siger dette jo ikke alverden. Men det må nok have været anden gang, idet sønnen John, der døde i Tolstrup i 1782 som 53 år gammel, ved tilbageregning skal være født ca. 1729. Mette Pedersdatter var antagelig Jens Joensens anden kone. Hun døde 1780 og begravdes 3. december, men uden aldersangivelse.

Mageskiftet mellem Jens Joensen og Laurs Madsen findes dateret 19-6-1746, ifl. registeret til sessionsprotokollerne, og forinden havde Laurs solgt noget, der betegnedes som "Bomgaards ejendom kaldet til en Jens Pedersen. Hvad der skjuler sig bag dette navn, vides ikke, ej heller hvem Jens Pedersen var.

Det faldt i Jens Joensens lod at frikøbe gården eller i hvert fald herlighedsretten, og det skete med skøde af 27-7-1767, gd. nr. 5 og htk 5-4. Det var ikke så forfærdelig mange år, før Jens Joensen afgav gården, og 1773 døde han.

Søren Hansen
f. ca. 1744, Skærbæk
d. 18-5-1826, Tolstrup
selvejer

g. m. Voldborg Jensdatter
f. ca. 1741, Tiufkær ?
d. 4-6-1780, Tolstrup

---

1. Mette, 12-2-1773, 2. Sidsel, 7-11-1774, d. 1775, 3. dødf. 1777.

g. m. 2. Anne Jepsdatter
f. 1758, 5-2, Tolstrup
d. 21-7-1784, Tolstrup

g. m. 3. Anne Madsdatter
f. ca. 1752, St. Velling ?
d. 16-1-1807, Tolstrup

4. Sidsel, 18-6-1784, 5. Jens, 12-9-1787

Ifl. købekontrakt af 16-2-1770 og med skøde af 25-6 samme år afstod Jens Joensen gården til Søren Hansen fra Skærbæk, og det var efter al sandsynlighed til en

vordende svigersøn, idet Søren Hansens og Voldborg Jensdatters trolovelse fandt sted fire dage efter kontraktens indgåelse, og lige efter sankt hans, d. 30. juni, stod brylluppet.

Søren Hansen var født i Skærbæk, søn af Hans Nielsen Høst og Sidsel Sørensdatter. I samlivet med Voldborg fødtes tre børn, inden hun i 1780 døde, kun 39 år gammel. Men allerede en uge efter Voldborgs begravelse blev Søren trolovet påny, og godt og vel et par måneder senere igen viedes han til Anne Jepsdatter af Tolstrup, datter af afd. gmd. Jep Bertelsen og Johanne Nielsdatter i gd. nr. 2. Hun var ganske ung, kun 22 år gammel; dette ægteskab blev af meget kort varighed, idet Anne døde kun to år efter.

Men Søren Hansen lod sig dog ikke slå ud. Han giftede sig for tredje gang året efter. Hans ny kone var ud af Lomholt-slægten fra St. Velling og muligvis enke ved giftermålet.

Søren Hansen og Anne Madsdatter fik to børn sammen, hvoraf Sidsel til sin tid fortsatte med sin mand som afløser for Søren på gd. nr. 7. Jens blev gift med Sidsel Sørensdatter Qvist fra Herslev i 1818, og de fik bopæl i Taulov. Af første ægteskabs børn blev kun Mette voksen, og hun blev 1798 gift med Henrik Simonson i Bredstrup.

Men længe før, alt dette skete, havde Søren Hansen handlet gård, idet han i 1784 af Hans Hansen Trelde købte dennes gård nr. 7 i Tolstrup. Forinden havde han foretaget et par handeler og bortsolgt til en Esben Pedersen 11 fags hus og en parcel på htk 1-0-1-1, men købte tilsvarende af Lundemands gård i Follerup med auktionsskøde af 4-6-1784 htk 1-0-0-1 - altså nogenlunde det samme. Sikkert i forbindelse med gårdhandelen, for det var samme Lundemand, der nu købte gård nr. 5.

Jens Pedersen Lundemand
f. 1746, 13-2, Follerup
d.
selvejer

g. m. Anne Kirstine Thomasdatter
f. ca. 1752
d.

---

1. Birthe Marie, 1-3-1775, 2. Maren, 22-4-1777, 3. Karen, 17-6-1780, 4. Peder, 11-9-1782, d. 1786, 5. Ellen Marie, 18-6-1785, d. 1787, 6. Ellen Marie, 5-4-1788, 7. Anne Dorthe, 12-6-1790, 8. 17-2-1793, Thomas, 9. Mette, 30-8-1798.

Jens Pedersen Lundemand var født i Follerup som søn af Peder Sørensen Lundemand og Birthe Jensdatter, der havde gd. nr. 4 i Follerup, en gård som Jens P. L. senere overtog og fuldstændig udparcellerede.

Anne Kirstine Thomasdatters herkomst ukendt.

Med skøde af 14-6-1784 overtog Lundemand så gården her fra Søren Hansen. Da var han endnu ikke færdig i Follerup med udparcellering, idet han først i 1790 fik gjort rent bord der.

De første år i Tolstrup holdt han sig nogenlunde i ro, hvad handel angik, og koncentrerede sig nok om gård og hjemliv, hvor familien voksede støt. De fire ældste børn var fødte i Follerup, og her i Tolstrup blev det så til fem mere. De mange børns videre skæbne kendes ikke for alles vedkommende. Ældste datter blev 1798 gift med Jens Rasmussen Holm i Fredericia, hvor Maren ligeledes i første omgang fik sit hjem. Hun blev året efter gift med enkemanden og hestemølleren Hans Hansen. Det gik dog ikke, de blev skilt, og Maren vendte tilbage til sognet og blev senere gift igen med rebslager Fuchs i Herslev.

Karen blev i 1800 gift med Jens Madsen, Herslev; de fik en lod af den fædrene jord og fortsatte slægten i Tolstrup (nr. 8, ny matr.). Thomas giftede sig med en enke i Starup, Kirsten Jacobsdatter, og fik med hende en gård der.

Omkring år 1800 begyndte Jens Lundemand atter at blive virksom i handelen. Han opkøbte parceller og solgte dem igen og var i det hele taget en flittig bidragyder

til skøde- og panteprotokollerne. I 1806 tog han skridtet fuldt ud og solgte halvdelen af gården til naboen Hans Christensen, der herved lagde grunden til den større gård, der siden blev kendt som Tolstrupgård, skøde af 23-6-1806, htk 2-7-0-1, hvilket svarede til godt halvdelen af det oprindelige htk.

I forvejen - så tidligt som 1801 - havde datter og svigersøn, Jens Madsen, fået skøde på hartkorn 1-6-0-1 af 25-6 s.å., og resterne var blevet eller blev afhændede i småparceller til forskellige. Efter fuldendt værk må Lundemand og kone nok have forladt Tolstrup, idet det ikke er muligt at finde deres død i Herslev k-bog.

Den ny matrikels udarbejdelse nogle år senere i 1821-22 gav resterne af Lundemands gård - Karen og Jens Madsens del - matr. nr. 8 og nyansatte htk til 2-3-3-1. Se under denne.

Gård nr. 6, 1688

TOLSTRUPGAARD

Gård nr. 1, 1844

Matriklen af 1664 havde som ejer Jens Nielsen, der antagelig var død forlængst, og inden kirkebog og den senere 1688-matrikel begyndte at give oplysninger. Denne sidste nævner Niels Jensen som indehaver af gården, og det var nok uden tvivl Jens Nielsens søn.

Niels Jensen
ingen data kendes

g. m. Maren Michelsdatter
f.
d. 1689, begr. 23-6

selvejer

1. Jens   Maren   Peder, 1689, 16-6

1688-matriklen havde givet gården her matr. nr. 6 og ansat hartkornet til 5 tdr., 4 skp, eller kortere 5-4.

Kirkebogen, der lige var begyndt at registrere, beretter om sønnen Peders dåb d. 16. juni 1689 og otte dage senere om Maren Michelsdatters begravelse. Peders fødsel havde altså kostet moderen livet.

Godt et par måneder senere - d. 28. august - afholdtes der skifte efter hende, og da nævnes foruden den nyfødte yderligere to børn, Jens og Maren. Om rækkefølgen var som ovenst., vides ikke, da børnenes alder ikke blev opgivet.

Ved skiftet, hvor de lokale vurderingsmænd var Søren Growsøn og Jens Madsen, blev boets aktiver opgjort til 237 rdl.

Passiverne bestod i "regimentsskriverens præntion på kgl. May. vegne til gårdens conservering." Denne beløb sig til 80 rdl., og hertil kom ryttergårdens forplejning på 20 rdl., altså ialt 100 rdl., der fragik. Af de resterende 137 rdl. fik faderen halvparten, mens de tre børn delte resten med to broderlodder og en søsterlod. Denne sidste var halvdelen af en broderlod.

Disse arveparter kom dog ikke til udbetaling, men blev stående i gården som en fremtidig fordring ved børnenes 20-års alder.

Herefter bliver der tavshed om Niels Jensen, og den videre udvikling antyder, at han havde forladt Tolstrup, og muligvis havde et nyt giftermål bevirket hans afrejse.

Niels Jensens søster, Dorethe Jensdatter, var gift med en corporal i rytterstyrkerne - eller muligvis forhenværende - kaldet Abraham Corporal. I dette ægteskab var der i hvert fald en datter, der var gift med Christen Pedersen af Tolstrup, og de overtog nu gården.

Christen Pedersen
f. ca. 1666, Tolstrup
d. 1703, 37 år, begr. 14-3

g. m. Anne Dorethe Abrahamsdatter
f. ca. 1673, Tolstrup
d. 1746, 73 år, begr. 2-2

1. Niels, 1694, 8-8, 2. Kirsten, 1696, 25-8, d.s.å., 3. Jens, 1697, 25-7, d. 1703, 4. Kirsten, 1700, 18-2, 5. Inger, 1702, 9-3.

Christen Pedersen var uden tvivl søn af Peder Madsen i gd. nr. 3 og nok identisk med personen af samme navn, som Peder Jensen klagede over, da han var blevet overfaldet af Claus Sørensen, og hvor Christen Pedersen rendte sin vej. (Se gd. nr. 3) Da Christen Pedersen og Anne Dorethe begyndte at yde bidrag til k-bogens dåbsno-

tater, var det ligeledes Peder Madsen-familien, der troppede op som faddere, så identiteten er nok sikker nok.

Hvordan Christen Pedersens status på gården havde været, er ukendt, da intet er fundet herom. Men ved hans død - eller rettere efter - kom Niels Jensen igen ind i billedet, da Dorethe giftede sig påny, idet han - nu nævnt af Gauerslund - meddelte adkomstskøde til sin søster Dorethe Jensdatter og hendes arvinger, der her altså var Christen Pedersens enke og børn. Skøde tinglæst på Brusk herreds ting d. 12-8-1704. Af dette må man næsten slutte, at Christen Pedersen aldrig havde været ejer af gården, men kun bestyrer eller lign.

Skifte efter Christen Pedersen afholdtes d. 14-8-1703, og da var kun tre af de fem børn i live. På det tidspunkt var gårdens og Ane Dorethes videre skæbne allerede bestemt, idet fæsteprotokollen et par måneder før havde berettet om Søren Bertelsens husbondholdsbræve på "Christen Pedersens fradøde gård, som enken Anne Dorethe Abrahamsdatter godvilligen for ham oplader, og han hende ægter. Husbondholdspenge 10 rdl." - 10-6-1703.

Hermed var forholdet til rytterdistriktet i orden, men ejendomsretten til gården havde slægten, og det var derfor, at førnævnte Niels Jensen som slægtsoverhoved meddelte skøde til søsteren og hendes arvinger.

Søren Bertelsen
f. ca. 1670
d. 1742, 72 år, b. 9-12
selvejer

g.m.

Anne Dorethe Abrahamsdatter
som omstående

1. Bodil, 1704, 31-7, 2. Karen, 1706, 25-7, 3. Abraham, 1709, 8-9, 4. navn-
løst barn død 1713, 5. Christen, 1715, 10-11

Intetvrides om Søren Bertelsens oprindelse. Men nu gik livet videre på gården, og Søren fortsatte, hvor Christen Pedersen slap. Han og Anne Dorethe nåede at få fem børn i deres samliv. Af dåbsnotaterne ses det endvidere, at mormoder Dorethe Corporals stadig var i fin form, idet hun holdt alle sine datterbørn til dåben. Hun døde da også først 1729, 81 år gammel. Corporalen var død i 1703.

Da Dorethes søn af første ægteskab, Niels, var blevet godt en snes år gammel, begyndte han at røre på sig med hensyn til gården, der jo var hans slægts gård og ikke Søren Bertelsens. - Fæsteprotokollen:

"Niels Christensen begærer fæste på sin svogerfaders Søren Bertelsens for ham opladte og afstandene ryttergård, skylder landmålings matrikel hartkorn 5-4, reduc. 4-4. Gårdens bygning er bestående af sals og øddel 9 fag, ladehus 6 fag, stald og foderlo 8 fag, nogenledes ved magt, har til besætning 4 bæster, 4 køer 4 ungnød og 8 får."

Det kunne således af ovenstående se ud til, at Søren Bertelsens dage som mand på gården var talte, men det fremgår af ryttersessionens bemærkninger, at der nu viste sig noget andet for Niels - og muligvis bedre - for der var en kone med i købet. (Se gd. nr. 4). - Det førte til en ny ansøgning, og denne gang fra Søren Bertelsen:

"Faderen Søren Bertelsen begærer for sessionen at må beholde sin gård, hvorimod hans stiftsøn erbyder sig at antage Peder Erichsens fradøde gård i Tolstrup og ægter enken, hvilket sessionen og tilstår. Thi opføres til næste session på fæstememorialen, så skal han derpå nyde fæste.

29-4-1715

Søren Bertelsen slap således med skrækken og fortsatte på gården sin tid ud. Niels giftede sig med omtalte enke og gård, men døde et par år efter.

Det blev nu datteren Kirsten af Anne Dorethes første ægteskab, der kom til at føre gården videre.

Hans Staffensen
f. ca. 1691
d. 1741, 50 år, begr. 11-6
selvejer

g. m. Kirsten Christensdatter
f. 1700, 18-2, Tolstrup
d.

1. Anne, 1724, 29-10, d. 1726, 2. Anne, 1727, 7-12, 3. Christen, ca. 1729, 4. Dorte, 1735, 11-12.

Den senere udvikling på gården - blandt andet k-bogens dåbsnotater - viste, at der nu var kommet en ny mand i Søren Bertelsens gård, Hans Staffensen. Kirsten havde, da hun var godt en snes år gammel, fundet sig en mand. Hvor Hans Staffensen var fra, meldes der ikke noget om, men han og Kirsten satte børn i verden her, og de havde sikkert været indsidder hos Søren B. og Anne Dorethe, hvilket i praksis nok havde betydet, at de gik som karl og pige på Kirstens fødegård. Men Søren Bertelsen ældedes, og 1738 var han sindet at overlade svigersønnen tøjlerne.

"Hans Staffensen søger husbondhold på sin svigerfader Søren Bertelsens formedelst alderdom til ham godvilligen afstandene selvejergård nr. 6. Skylder hartkorn 5-4, hertil besætning 6 bæster, 5 køer, 6 ungnød og 12 får. Bygningen, som består af 36 fag, er i mædelig stand. Husbondholdspenge 4 rigsdaler.

14-3-1738

Det kan vel siges, at Staffensen havde "tjent for Rakel" så godt og vel. Af oplysningerne i husbondholdsbrevet fremgår det, at det slet ikke var en dårlig bestand af dyr, han overtog, så noget tyder på, at Bertel Sørensen havde været en habil bonde.

Men Hans Staffensens tid som selvstændig mand på gården blev kun kort, idet han kun tre år senere døde, kun halvtreds år gammel.

Skifte efter ham afholdtes d. 7. dec. 1741, og her viste bo-opgørelsen, at Hans Staffensen havde formået at køre videre i sporet og for kvægholdets vedkommende endda tilført noget nyt: studeavlen. Der fandtes foruden køerne 10 stude samt 2 grisesøer og 3 små grise, 3 gæs, 1 gase og 7 høns og 1 hane. Der havde været spillet på alle strenge, og hele boet vurderedes til godt og vel 574 rdl.

Af passiver var der først og fremmest rytterdistriktets krav til "Conservering af Gaarden", som sneg sig op til 99 rdl. Hertil kom forfaldne skatter og fornøden kornbeholdning til såvel sæd som forbrug. Af privat gæld var der skyld til gd-fæster Peder Madsen i Follerup på 133 rdl., ligesom Rasmus møller i Pjedsted havde 11 rdl. til gode. Alt i alt var der fordringer i gården på 336 rdl., men sammenholdt med boets aktiver blev der alligevel en pæn skilling til enke og børn.

Een ting mere gav skiftet oplysning om, nemlig at der i ægteskabet også var en søn Christen, hvis eksistens k-bogen åbenbart ikke havde fået noteret.

De to piger i ægteskabet blev senere gift fra Tolstrup. Anne i 1749 med Mogens Pedersen, der var rytter ved generalmajor Stevens regiment, og denne familie kan følges i Tolstrup en halv snes år. 1758 viedes Dorte til e-mand Jens Pedersen af Dons. Eneste søn overtog siden gården.

Nu var Kirsten Christensdatter en enke med en god selvejergård og god økonomi, og det var intet under, at en sådan situation tiltrak diverse giftelystne ungkarle. En ungkarl fra Follerup blev den heldige, da Kirsten fulgte sæd og skik og giftede sig igen.

Niels Nielsen
f. 1709, 6-11, Follerup
d. 1756, 15-2, Tolstrup
selvejer

g. m. omst. Kirsten Christensdatter

Hans, 1743, 10-4, d. 1745.

Niels Nielsen var fra Follerup og født i den gård, der siden blev til Follerup-gård. Han var søn af gd-fæster Niels Christensen og Maren, kaldet Lumholtes. Ved giftermålet var han fæster af fødegården, men så nu altså noget bedre her i Kirsten og hendes selvejergård. Bryllup i højsommeren 1742. I deres samliv nåede de at få en enkelt søn, der dog døde 2½ år gammel. Efter fjorten år som selvejer døde Niels Nielsen, kun 47 år gammel, men da var Kirstens søn blevet voksen, så der var en arvtager parat.

Christen Hansen
f. ca. 1729, Tolstrup
d. 9-3-1813, -
gdr.

g. m. Maren Jensdatter
f. ca. 1733, Tolstrup
d. 4-10-1804, - , 71 år

---

1. Kirsten, 1759 :/: dato, 2. Kirsten, 1760, 13-4 d.s.å., 3. Anne Marie, 1761, 5-7, d. 1768, 4. Hans, 1763, 27-11, 5. Jens, 1766, 21-9, d.s.å., 6. Kirsten, 1767, 13-12, 7. Jens, 1771, 24-2, Anne, 1774, 17-1, 9. Niels, 1777, 3-10.

Efter Niels Nielsens død trådte Christen Hansen åbenbart til, og ifl. dåbsnotaterne giftede han sig nok nogenlunde kort tid efter.

Kirsten Christensdatters død findes ikke registreret, men gennem Christen Hansens og Maren Jensdatters to først fødte døtres navn får vi nok et fingerpeg om, at Kirsten på det tidspunkt var død, idet navnene her givet var opkald efter farmoder.

Der kan også være tvivl om Maren Jensdatters alder. Hun var datter af gmd. Jens Nielsen i gd. nr. 1, det afslører dåbsnotaterne; men hendes alder ved død giver ved tilbageregning ovennævnte fødselsår. Dette år var samtidig dødsår for Jens Nielsens første kone, Maren Pedersdatter. Hun kan udmærket godt være død i barlæsseng efter at have sat Maren i verden, uden at det havde anfægtet kirkebogsføreren, for hendes fødsel blev ikke registreret.

Ingen overdragelsesdata fra rytterdistriktet er fundet, og slægtens godkendelse forelå først nogle år senere, da Jep Michelsen og medarvinger meddelte skøde til Christen Hansen af 7-3-1764, og da havde Christen Hansen efter alt at dømme siddet ved gården en 5-6 år. Jep Michelsen var fra Kongsted, men hvordan hans relation til familien var, er ukendt.

Tre år senere frikøbtes gården fra ryttergodset, kgl. skøde af 27-1-1767.

Med frikøbet begyndte også handelen med parceller fra gårdene, selv om den først rigtig tog fart efter udskiftningen 1771-73. Men allerede 1770 stod Christen Hansen for den første handel af den art i Tolstrup, idet han til den Gammelby møller dette år solgte et skifte, kaldet Hummelgaards skifte, skøde af 11-2 samme år.

Christen Hansen og Maren fik ialt ni børn, men døden toldede rigeligt af flokken, hvoraf i det mindste fire døde. Dertil må nok regnes den første Kirsten, selv om det ikke kan ses af k-bogen.

Af de overlevende blev Kirsten i 1786 gift med enkemand Hans Jørgensen i Taulov, mens Anne (k-bogen kaldte hende Maren) i 1791 viedes til Hans Michelsen i Skovsgaarde. Ældste søn Hans fortsatte som faderens efterfølger.

Christen Hansen blev en gammel mand. Ved hans død noterede præsten i k-bogen "den gamle aftægtsmand og forrige tro hjælper, Christen Hansen i Tolstrup, 84 år." Af dette fremgår, at Chr. Hansen havde været præstens medhjælper, en slags

"borgerligt ombud" på kirkens område, men som dog kun tildeltes de "agtværdige borgere" i sognet.

Hans Christensen
f. 1763, 27-22, Tolstrup
d. 15-6-1821, -

g. m. Maren Pedersdatter
f. ca. 1769, Pjedsted
d. 26-3-1830, Tolstrup

1. Peder, 3-1-1792, d.s.å., 2. Christen, 6-11-1793, d. 1794, 3. Rasmus, 6-11-1795, 4. Anne Marie, 22-9-1797, 5. Christen, 22-9-1797, d.s.å., 6. Christen, 20-3-1800, d. 1802, 7. Christen, 16-9-1803, Peder, 10-11-1805, d. 1808, 9. Karen, 24-5-1808, 10. Jens, 26-7-1810, 11. Mette Marie, 15-1-1813.

I foråret 1789 blev Hans Christensen ejer af gården, som faderen jfr. skøde af 9-3 overdrog ham. Han var på det tidspunkt endnu ungkarl, men iflg. kgl. bevilling af 18-11-1790 blev han viet i Pjedsted d. 25. maj 1791 til Maren Pedersdatter af denne by. Hendes herkomst kendes ikke, men muligvis var hun en slægtning, jfr. den kgl. bevilling.

Det blev et overmåde rigt samliv, idet ikke mindre end 11 børn kom til verden i gården den næste snes år. Af disse døde fem eller den mindre halvdel, og det var ene drengebørn, det gik ud over. Sværest var det at få navnet Christen til at holde, og der måtte fire forsøg til.

Af pigerne blev Anne Marie som ganske ung gift med Poul Sørensen Qvist fra Herslev. De fik først en mindre parcel af modergården, men førte senere en noget omflakken- de tilværelse.

Karen blev i 1836 gift med Claus Sørensen af Børup, mens Mette Marie fik sit hjem på Herslev Mark, gift med bmd. Henrik Jensen Jagd.

Det var Hans Christensen, der lagde grunden til den nuv. Tolstrupgaard, da han i 1806 af naboen Jens Pedersen Lundemand købte godt og vel halvdelen af dennes gård, hartkorn 2-7-0-1, og underlagde sin egen. Skøde af 23-6. Men i det hele taget var han nok en lidt handelsglad mand, der ofte var med, hvor handel foregik, og hvor han købte og solgte. Det ses da også efter hans død, hvor forarbejderne til den kommende matrikel begyndte samme år, at der hvor de øvrige gårde i byen - bortset fra Lundemands - havde deres hartkorn 5-4 i behold, var Hans Christensens vokset til 7-0-2-2-.

Efter Hans Christensens død i 1821 var der ingen søn gammel nok til at efterfølge lige med det samme, så Maren Pedersdatter fortsatte til 1829, da hun afstod til nu ældste søn, Christen, skøde af 5-8. - Det var åbenbart heller ikke for tidligt, da hun døde året efter.

Christen Hansen
f. 16-9-1803, Tolstrup
d. 30-8-1876, -
gdr.

g.m. Anne Jørgensdatter Ladegaard
f. 21-3-1802, Andkjær
d. 21-1-1880, Tolstrup

1. Hans 25-6-1826, 2. Barbara, 15-5-1828, 3. Jørgen, 8-1-1832, 4. Maren Cathrine, 24-3-1834, 5. Jens Peter, 28-6-1836, 6. Niels Peter, 5-4-1842.

Christen Hansen havde jo nok efter faderens død været moderens bestyrer el. lign., og af dåbsnotaterne ses det, at han havde giftet sig, endnu inden han kunne kalde sig gårdejer.

Anne Jørgensdatter Ladegaard stammede fra Andkjær, datter af gmd. Jørgen Andersen Ladegaard og Barbara Hansdatter.

I ægteskabet kom der seks børn, der i modsætning til generationen før alle blev voksne. - Af sønnerne blev det - imod kutyme - næstældste søn, der blev faderens efterfølger, idet Hans giftede sig til en gård i Velling, gift med Maren Thomas-

datter fra en af de Velling hovgårde. - Barbara blev gårdmandskone i Brøndsted, viet 1860 til Jørgen Nielsen der, mens Maren Cathrine blev her i sognet, gift 1857 med Hans Peter Jepsen fra Øsdalgård, og ægteparret fik en mindre gård på Herslev mk. (den senere Ladegaard Andersens). Jens Peter blev i 1866 gift med Karen Nielsdatter Brems fra Brøndsted, og fik siden gård i Vork. Niels Peter nøjedes med at pløje den fædrene ager. Han var ugift og havde ophold på gården til sin død.

Ret tidligt trak Christian Hansen sig tilbage til aftægtsmandens tilværelse. Kun lige i begyndelsen af tresserne tilskødede han sønnen Jørgen gården. Det skete med skøde af 11-12-1865, og købesummen blev sat til 6000 rdl. rigsmønt. Det var langt under den reelle værdi, og af hensyn til stempelafgiften blev prisen sat til 14.500 rdl. Heraf var dog de 3000 rdl. aftægtsydelse.

Det var nu landsbyens største gård. Den ny matrikel af 1844 havde givet gården matr. nr. 1 og nyansat hartkornet til 8-5-2- $\frac{1}{2}$ og med andel i Tolstrup fællesskov 18b med 0-1-3-2 $\frac{3}{4}$.

Christen Hansen kom ulykkeligt af dage, idet han blev overfaldet og stanget af gårdens tyr, så alvorligt, at han døde af sine kvæstelser i eftersommeren 1876.

Jørgen Ladegaard Christensen
f. 8-1-1832, Tolstrup
d. 21-1-1902, København
gdr.

g. m. Ane Marie Nielsen
f. c. 1828, Gauerlund
d. 11-9-1908, Tolstrup

-
1. Ane Ladegaard, 31-3-1862, 2. Niels Madsen, 8-10-1862, 3. dødf. dr., 1866, 4. Mette Cathrine, 7-11-1868.

Som i generationen før havde Jørgen Ladegaard Christensen også taget sig en kone, inden han blev selvstændig. Ane Marie Nielsen var fra Gauerlund sogn, datter af gmd. Niels Madsen og hustru Mette.

Skøde på fødegården daterede sig af 11-12-1865, læst 9-1-1867.

Som hans farfader før ham kunne Jørgen L. nok også lide at handle, og denne lyst - og evne - bevirkede en ret kraftig forøgelse af gårdens hartkorn. Da Hans Pedersen Thuesen i 1875 udparcellerede sin fødegård, tog J. L. broderparten af hartkornet, nemlig matr. nr. 2a med 3-6-1-1 $\frac{1}{2}$ og 2v med 0-3-1-0, der blev underlagt gården her. Endv. findes matr. nr. 2o, der var tilskødet Jeppe Jagd, Tolstrup, i 1875 på et senere tidspunkt ligeledes at være indgået i det samlede areal. Der foruden overtog han en overgang svogeren, Hans Peter Jepsens gård på Herslev mk., men denne solgtes dog senere igen. Disse store forøgelser af tilliggendet gjorde Tolstrupgård til en af de største i sognet med ca. 14 tdr. htk.

Men han virkede også udadtil og opnåede en mængde tillidsvherv. Han var medlem af Herslev sogneråd i 12 år og heraf formand 1870-74 samt 1877-78. 1874 valgtes han ind i Vejle amtsråd og var medlem uafbrudt til 1898. Desuden medlem af forskellige bestyrelser og udvalg på andre områder end lige de borgerligt-ombudskrævende, Fredericia Dagblad, Landboforeningen samt ved sin død direktør i Banken for Fredericia og Omegn.

Familielivet blev dog også passet. I hans og Ane Maries samliv blev det kun til 3 levende fødte, 1 søn og 2 døtre. Af de sidstnævnte blev ældste datter gift med Bertel Hansen Bjerresgaard i Egum 1887, mens Mette Cathrine i 1901 blev gift med Christen Hansen i St. Velling.

Efter Jørgen L. Christensens død rejstes i Tolstrup en mindesten for ham. En natursten med indhugget indskrift:

Erkendtlige venner fra land og by rejste J. L. Christensen dette minde til tak for dygtigt og uegennyttigt kommunalt arbejde særlig som medlem af Vejle amtsråd gennem 24 år.

Niels Madsen Christensen
f. 8-10-1862, Tolstrup
d. 1924, Tolstrup, b. 1-4
gdr

Som eneste søn var Niels Madsen Christensen selvskreven arvtager, da faderen døde. Han var da fyrré år og ugift. Han havde nogle år været gårdejer i Egum. Denne gård forpagtede han imidlertid ud i 1901 til den tidligere fattiggårdsbestyrer i Herslev Anders Hansen.

Ifl. arveudlægsskøde af 4-11-1902, læst 12-11 samme år overtog han han følgende:

Matr. nr. 1a htk 8-2-2-1/4

2a - 3-6-1-1½
2o - 0-7-3- 3/4
2v - 0-3-1-
6b - 0-1-1-1 3/4
18f - 0-0-1-1½
7b - 1-3-3- 1/4
39 - -1½

Af de nævnte matrikelnumre var de to sidste af Herslev ejerlav og som faderen i sin tid havde måttet overtage fra svogeren H.P.Jepsen. Uvist af hvilken grund forpagtede Niels Madsen sin fødegård ud allerede i 1906. En forpagtningskontrakt med Tønnes Christensen Oehlenschlæger og dennes søn, Christen Viggo Bless Oeh. findes tinglyst af 12-5-1906.

Forpagtningsafgiften var fastsat til 4.000 kr. Af bestemmelser var der endvidere klart bestemt brugen af stuehuset, idet der var to aftægtsnydere at tage hensyn til. Foruden Jørgen Ladeg ards enke havde Niels Madsens farbroder, Niels Peter Christensen, en opholdskontrakt løbende på livstid og tinglyst allerede i Jørgen Ladegaards tid d. 16-11-1891.

Men da Oehlenschlæger senior jo i forvejen havde sin egen bolig, skulle der kun skaffes plads til junior.

Med hensyn til driften var de to forpagtere frit stillede og uden fast driftsplan, men de skulle "drive gården som et første classes avlsbrug nu for tiden kræver det."

Forpagtningen skulle løbe i ti år, og det kom den også på det nærmeste til at gøre, idet gården solgtes ifl. købekontrakt af 17-5-1915, skøde af 30-3 og 5-4-1916. Dog blev den jord, der fandtes under Herslev ejerlav - 7b og 39 - holdt uden for salget, og blev siden kort tid før Niels Madsens død solgt til gdr. Knud Knudsen i Herslev.

Efter udforpagtningen af gården flyttede (byggede ?) nok i et hus ikke langt fra gården, det nuværende matr nr 1d-3e-2af, og levede her til sin død i 1924.

Hans Peter Jørgensen
f. ca. 1864, Skærup
d.
gdr.

g. m. Cecilie Antoinette Hansen
f. ca. 1872
d.

---

1. Christian, 8-2-1896, 2. Johanne Jørgine, 30-12-1897, 3. Henriette, 17-3-1899,
Jørgen, 15-4-1903, Thorvald, 12-3-1907

Med købekontrakt af 17-5-1915 og skøde af 5-4-1916 overtog H.P. Jørgensen nu Tolstrupgaard.

Han var født i Skærup, og han var antagelig nygift, da han første gang kom til Herslev sogn som forpagter af Follerup mølle efter Therkild Thomsen. Her findes de tre ældste børn fødte, og ovenst. børnetal næppe fuldtalligt.

I 1901 findes familien på Rolles mølle, Skanderup sogn, hvor den var til 1907 og derefter overtog Hagedstedgaard i samme sogn. Herfra købtes så Tolstrupgaard. K. 101.000 kr.

H.P. Jørgensen var nok handelsmand om en hals, og her i sognet deltog han i flere handeler, der som regel endte med, at han igen solgte en "afklædt" gård d.v.s. en gård, der var ribbet for såvel besætning som inventar og redskaber. Betegnelsen, han gik under, var da også "gårds slagter", hvilket nok heller ikke var helt ved siden af.

I 1916 købte han af gdr. Peder Rudolfsen dennes gård, matr.nr. 5^b af Tolstrup. Købekontrakt af 15-6, skøde af 11-12 samme år og tinglæst 10-1 1917. Det var H.P. Jørgensens mening, at jorden skulle underlægges Tolstrupgaard, men bevilling til udstykning og sammenlægning forelå først 11-3-1921, og det endelige skøde kunne først meddeles 20-4-1922, læst 26-4.

Med samme skødedato afhændede Jørgensen Tolstrupgaard.

Nis Sørensen Hansen
f. 16-4-1879, Bjerndrup
d. 23-4-1943, Erritsø
gdr.

g. m. Anna Marie Frydendal.
f. 24-5-1883
d. 30-5-1960, Erritsø

---

1. Kirstine, 24-6-1906, 2. Marius Frydendal, 12-4-1908, 3. Hans Frydendal, 2-9-1909, 4. Marie Dorthea, 29-6-1913 d. 1924.

Længe forinden formaliteterne vedr. udstykningsbevilling til gd. nr. 5^b var i orden, havde Jørgensen i realiteten solgt. Nis Hansen findes her i l.v. fald 1920. Familien kom fra Ø. Vamdrup, og handelen med Jørgensen var et mageskifte.

Selv var Hansen født i Bjerndrup, Stepping sogn, søn af gdr. Hans Sørensen Hansen og Kirstine Jacobsen Wandt. Her havde familien nok også boet en del år, da nogle af børnene var fødte i Stepping sogn.

I ægteskabet var fire børn, af hvilke yngste datter døde efter ankomsten til Tolstrup. - Ældste datter blev siden gift med Lorentz Skou Kragh fra Tolstrup Enge, og de fik bopæl i Vejle. Hans fik ejendom i Havløkke, Erritsø, men bestyrer desuden landbrug for Ingeborg Enevoldsen i Taulov.

I 1929 måtte Nis Hansen sælge gården - sikkert i forbindelse med de økonomisk dårlige tider for landbruget - og familien flyttede til en ejendom i Havløkke.

Peter Lund
f. 11-12-1891, Håstrup
d. 16-4-1949, Tolstrup
gdr

---

g.m.

Maren Kring Ravn
f. 29-7-1893, Børkop
d. 11-10-1968, Tolstrup

1. Olaf Kring, 25-3-1918, 2. Magda, 20-11-1920, 3. Mary, 20-11-1920.

Peter Lund var født i Håstrup som søn af gårdejer Peder Hansen Lund og Maren Thomasine Elkjær, mens hans kone var født i Børkop, datter af gårdejer Thomas Kring Ravn og Magdalene Sørensen, der for øvrigt var en Follerup-pige, datter af Nicolai Sørensen og Maren Thomasdatter Kring, Bollegård.

I årene efter brylluppet ejede de en gård i Børkop, og her blev de tre børn fødte.

Med skøde af 11-5-1929 overtog de nu Tolstrupgård efter Nis Sørensen Hansen. Det var nu sognets næststørste gård med sine godt og vel seksten tønder hartkorn.

I 1942 købte Lund genbøgården matr nr 4a - Elbogård - af Niels Sartor, tinglæst skøde af 2-2-1942. Denne forpagtedes ud til sønnen, der i 1947 købte den.

Som tidligere ejere af gården deltog Peter Lund også i det offentlige liv. Han var medlem af sognerådet og ved sin død formand for dette. Det var i besættelsesperioden og efterkrigstiden med alle dens restriktioner og ulemper.

I 1949 døde Peter Lund som ingenlunde gammel mand, kun godt 58 år. Efter hans død fik hans enke adkomst til gården, dateret 20-5-1949. Halvandet år senere byttede moder og søn gård, og Tolstrupgård blev overtaget af Olaf Kring Lund, der endnu ejer den.

Af døtrene blev Magda gift med gårdejer Rasmus Skov Christensen, Kvistgård, i Tårup, mens Mary, der er ugift, er forbruger-konsulent.

SKOVSMINDE

matr nr 6, 1844

1683

Marcus Bertelsen møller

Hans Hansen møller

I modsætning til de øvrige gårde i Tolstrup, der alle var selvejergårde, har gården her muligvis en overgang været fæstegård under kronen.

I en præsteindberetning fra 1651 hedder det om Tolstrup:

Udi Tolstrup Bye findes 6 Selveier Gaarde, som alle hører Selveierbønderne til. Och desforuden findes der i samme Bye 1 Crone Otting ofver Skouf och March der samme Steeds kaldes Kiolds Otting.

Ifl. Kronens Skøder solgte Christen Skeel af Fussingø til kronen bl.a. 1 Otting Jord over Tolstrup mark i Herslev sogn. Dette skøde var dateret 12-6-1592.

Denne otting - det er usikkert, hvad der menes med udtrykket - var sikkert det areal, der senere blev til gården her. Den allerførste matrikel - 1662 - angav hartkornet til 6 tdr 4 skp og med en skovskyld på 2 fdk 2 alb.

Om jorden da blev drevet som selvstændigt brug, vides ikke. Matrikelen af 1688 giver stedet matr nr 7 og nyansætter htk til 4-1-3-0. Når der kan rejses tvivl om selvstændigt brug, skyldes det bemærkninger i rytterdistriktets fæsteprotokoller, hvoraf det ses, at jorden havde været drevet under såvel Follerup som Gammelby mølle, men der synes at have været bygninger derpå.

Den ovenfor nævnte Marcus Bertelsen stod som bruger ved matriklens udarbejdelse i 1683. Da var han bruger af ikke alene Follerup men også Gammelby mølle, så disse synes en tid at have været samdrevet, hvad der også nok var tilfældet med hans efterfølger på såvel møller som i ægteskab, Hans Madsen. Han var gift med Marcus Bertelsens enke, Karen Nielsdatter. Det fremgår af en bemærkning i den ansøgning, den ny fæster på Gammelby mølle i 1701 stiledede til Ryttersessionen. Det var nu Niels Marcussen, søn af Marcus Bertelsen. Fæsteprotokollen:

Niels Marcussen, Møller i Gammelbye Mølle, søger en Otting Jord paa Tolstrup Mark som hans Fader sal. Marcus Bertelsen og Stiffader Hans Madsen ene efter anden haver haft i Fæste og til Follerup Mølle brugt. - Indfæstning 2 rdl. - 8-8-1701.

Niels Marcussen, møller.

Ingen data kendes om Niels møller eller hans kone. Hans stedfader, Hans Madsen, figurerer i mange tilfælde i dåbsnotaterne, men dette hører op i 1697, og da er han sandsynligvis død. Niels møller findes i samme notater fra 1699, så da var han sikkert blevet møller. 1701 fik han så fæste på gården her, og 1702 giftede han sig. Han findes viet i Eltang kirke d. 17. august til Maren Jespersdatter, datter af selvejergårdmand Jesper Madsen og Anne Bertelsdatter i Stenderup.

Fæstet på gården her mistede han imidlertid igen, idet rytterdistriktet frtog ham det, fordi han havde undladt at opføre et rytterhus, som det var ham pålagt. Men 1704 søgte han igen. - Fæsteprotokollen:

Niels Marcussen, Møller i Gammelbye Mølle, anmeldte sig at tage nyt Fæste paa den Otting Jord kaldet Kiolds Otting paa Tolstrup Mark, som han selv tilforn har haft i Fæste, men af Sessionen fradømt. - Niels møller forklarede samtidig, at han havde tømmeret liggende færdigt, og på den baggrund erklærede Sessionen:

Niels Marcussen i Gammelbye Mølle forundes nu Fæste paa en fradømt Otting Gaards Jord paa Tolstrup Mark. - 27-8-1704.

Af disse oplysninger fremgår det klart, at der var tale om en gård, når der også fandtes rytterhus.

Året efter forlod Niels Marcussen Gammelby mølle og dermed også gården.

1705-1725

Jens Pedersen, møller

f.

d. 15-5-1735, Bredstrup

fæster og møller

g.m. Karen Nielsdatter

f.

d. 1724, begr. 3-8 på

Gammelby ml.

Jens Pedersen var født i Brøndsted mølle, søn af Peder Jensen Stub og Maren Pedersdatter. Han var nok først fæster af sit barndomshjem, men købte møllen 1699. Her var han gift første gang, blev enkemand og giftede sig år 1700 med møllerenken Karen Nielsdatter.

1705 byttede han mølle med stedsønnen i Gammelby mølle, og samme år søgte han om fæste på gården i Tolstrup. Fæsteprotokollen:

Jens Pedersen fra Brøndsted mølle - nu boende på skovridergodset i Gammelby mølle - anmeldte sig at fæste den Kronotting i bemeldte Tolstrup, som hans stiftfader Marcussen hidtil har haft i fæste, men nu formedelst gjorde mageskifte med hinanden med deres møller for ham godvilligt opladt, står efter reduc. for hartkorn 3-3 og efter landmålingen 4-1-3.

Sessionsbemærkning:

Jens Pedersen forundt den Kroneotting, som hans stiftfader Niels Marcussen har opladt formedelst deres gårdmageskifte.

22-8-1705

I ovenstående fæstebrev er der den fejl, at Jens Pedersen benævnes som stedsøn af Marcussen. Forholdet var omvendt, og det skyldes antagelig skrivernes ukendskab til de faktiske forhold. Det lod dog ikke til, at Jens Pedersen som ny fæster i Tolstrup rigtig kunne enes med sine byfæller, idet disse klagede over ham. Han ville ikke overholde byvidens bestemmelser af 14-6-1703, der fastsatte hver gårds antal kreaturer til græsning på det fælles areal, men satte tværtimod flere bæster og kreaturer på bymarken, end han var berettiget til. Han dømtes da også til at betale for den forvoldede skade. - Få år senere afstod han gården.

1711 - 1728

Jørgen Madsen

Jørgen Madsen havde en fortid som bonde på gd nr. 5 - se data der - og hvad der fik ham til at flytte til den mindre gård her, er uvist. Men det hed herom:

Jørgen Madsen begærer at må nyde fæste på den Jens Pedersen, Gammelby mølle, i bemeldte Tolstrup havende selvejergård, godvilligen for ham har opladt, af hartkorn efter landmålingen 4-1-3-0 og efter reduc. 3-3.

Sessionsbemærkning: Jørgen Madsen bevilges stedet og betaler i fæste 3 rdl.

9.3.1711

Af denne fæstebevilling fremgår det, at der var tale om en selvejergård. Det var lidt mystisk. Havde Jens Pedersen købt gården? Der kan dog nok også være tale om, at skriverne i ryttersessionen ikke altid skelnede mellem fæste og husbondhold, som det hed, når der var tale om selvejergårde. Men Jørgen Madsen var ifl. ovenst. fæster, og han blev på gården til sin død. Men besværligheder undgik han ikke. 1719 døde hans 5 plovbæster, og det var naturligvis en katastrofe. Nu havde han kun et enkelt tilbage, og det kunne han jo ikke drive gården med. Han havde ikke råd til at købe nye, men så trådte rytterdistriktet til med hjælp til anskaffelse af nye bæster, da dette ikke var interesseret i, at fæster og gård gik nedenom og hjem.

1728 døde både Jørgen Madsen og hans kone med få måneders mellemrum.

1728 - 1742

Søren Hansen (Growsen)
f. 1700, 20-6, Tolstrup
d. 1742, 3-5, -
fæster

g.m. Dorte Jørgensdatter
f. 1703, 9-9, Tolstrup
d. 1734, 18-7, -

1. Jørgen, 1734, 18-7.

Jørgen Madsens efterfølger var Søren Hansen med tilnavnet Growsen, et navn han havde efter sin morfader Søren Groutsen, hvem han sikkert var opkaldt efter. Han var født i gd. nr. 1, søn af selvejergårdmand Hans Andersen og Maren Sørensdatter. Han blev Jørgen Madsens svigersøn, gift med dennes datter Dorte.

Fæsteprotokollen:

Søren Hansen, født på ryttergodset ibm. søger i fæste en halv ryttergård samme-
steds, i krigsJORdebogen nr. 7 htk. 4-1-3-0, som Jørgen Madsen sidst påboede og
fradøde o.s.v.

23-9-1729

Hvorvidt Søren og Dorte var gift her ved overtagelsen af Jørgen Madsens dødsbo, vides ikke, da vielsesnotater i Herslev k-bog først foreligger fra 1734. Men Søren's ægteskabelige lykke varede kun kort. 1734 døde Dorte i barselseng, og det ses af dåbsnotaterne, at sønnen Jørgen døbt ved moderens kiste. Ikke noget sjældent fænomen i de dage. Ved skiftet efter Dorte Jørgensdatter d. 23-8-1735 blev der ikke foretaget en egentlig bo-opgørelse, men man vurderede skønsomt sønnens arvelod til at kunne blive 100 rdl., der så blev stående i boet til hans 20. år. Desuden fik han tildelt en egekiste af 4 rdl. værdi. - Men Søren Hansen fulgte sæd og skik og giftede sig hen mod jul samme år.

Sidsel Bertelsdatter
f. 1717, 2-5, Tolstrup
d. 1783, 17-5, -

Den 9. december 1734 viedes i Herslev kirke Søren Hansen og Sidsel Bertelsdatter. Hun var datter af gårdmand Bertel Jensen og Kirsten Madsdatter i gd. nr. 2 og ganske ung, endnu ikke fyldt atten år ved bryllup. Ægteskabet var barnløst, og otte år efter døde Søren Hansen. Skifte efter ham afholdtes d. 28-6-1742, og af dette fremgår, at Søren havde været en dygtig bonde, der havde siddet og klaret sig godt. Besætningen var efter tiden god med 4 bæster og 2 plage, 5 køer, 2 kvier, 4 stude, 4 sudeungnød og 3 spædekælve, 2 får uden lam, 8 gamle får, 1 rød so og 6 grise samt 2 gl. bistader. Disse aktiver blev ansat i værdi til ialt 257 rdl. mod passiverne på 119 rdl. alene til gårdens konservation plus lidt klatgæld, men det gav et pænt overskud i boet til deling mellem enken og sønnen Jørgen, der da var 8 år gammel. Samme Jørgen Sørensen blev 1770 i Herslev kirke gift med en Inger Christiansdatter, og samme år fik parret en søn døbt i Herslev. De forlod dog sognet og fik en gård i Fredsted. Men Sidsel var jo endnu ung, kun 25 år gammel, og en enke i den alder og med en gård oven i købet var selvfølgelig et attråværdigt mål for diverse giftelystne ungekarle, kun tre måneder senere havde hun en ny mand i gården.

1742 - 1761

Jens Pedersen
f. 1714, 2-7, Højrup
d. 1761, 12-5, Tolstrup
gmd.

g.m. Sidsel Bertelsdatter
som ovenst.

1. Peder, 1743, 7-7, 2. Kirsten, 1745, 26-2, 3. Maren, 1747, 1-3, d. 1748, 4. Anne, 1749, 16-2, d. 1756, 5. Maren, 1752, 15-3, 6. Anne, 1754, 26-12, 7. Anne, 1757, 30-10, d. 1773.

Det blev en ungkarl fra Højrup, der løb af med enke og gård. Jens Pedersen var søn af gd-fæster Peder Jensen og Anne Hansdatter, der beboede gd. nr. 2 i Højrup. Jens Pedersen havde i efteråret 1740 netop fået fæste på sin fødegård, men den forlod han omgående til fordel for Sidsel og gården her.

Fæsteprotokollen:

Jens Pedersen fra Herslev-Højrup søger fæste på Søren Hansens fradøde gård i Tolstrup nr. 7, ager og eng 4-1-3-0, bygningen på 36 fag i temmelig stand, besætning 5 bæster, 5 køer, 6 ungnød og 10 får.

10-10-1742

Sammenligner man besætningens størrelse med opgørelsen ved skiftet efter Søren Hansen konstateres en reduktion af denne på få måneder. Forklaring på dette forhold kan være, at man for at udrede arv til sønnen havde måttet realisere, men mærkeligt ser det ud.

I sit første ægteskab fik Sidsel ingen børn, men det blev der rådet rigeligt bod på i det andet med hele syv børn. Ikke meget vides om dem. Ældste Anne blev i 1783 gift med gårdmand Niels Jepsen Ougesen i Herslev, og yngste Anne døde som ung pige. Maren blev muligvis gift med smeden i Ågård, Johannes Jørgensen. Intet vides om de øvrige.

Efter små tyve års forløb døde Jens Pedersen, og Sidsel var således enke for anden gang, og der afholdtes skifte efter ham d. 25-6 samme år (ikke undersøgt). Sidsel vovede dog at gifte sig tredje gang, hvad der var forståeligt, da hun endnu havde små børn.

Hans Hansen (Trelde)
f. ca. 1733
d. 1788, 5-12, Fredericia
gmd.

g.m. Sidsel Bertelsdatter
som omst.

ægteskab barnløst

Den 14. november 1761 viedes Hans Hansen af Fredsted og Sidsel Bertelsdatter af Tolstrup. - Det var kirkebogens korte beretning om begivenheden, da Sidsel igen indtrådte i fruernes rækker. Ifl. vielsesnotatet var Hans Hansen fra Fredsted, men ikke desto mindre kaldtes han i daglig tale Hans Hansen Trelde, ja, tilnavnet brugtes også i officiel omtale.

Hans Trelde's fæstebrev var dateret 2-4-1762, og det var lige før gården blev frikøbt, idet hans kgl. skøde var af 19-3-1763. Det var det første frikøb i Tolstrup, hvis da ikke årstallet var en skrivefejl. Det var nemlig 3-4 år før de øvrige gårde i byen. Frikøbene i slutningen af 1760-erne bevirkede sammen med udskiftningen 1773-74 en ret livlig handel med parceller og udmarker. Det ses dog ikke, at Hans Trelde tog videre del heri.

Efter Sidsels død i 1783 solgte Hans Trelde gården og rejste til Fredericia. Her blev han gift igen og fik børn, og folketællingen 1787 viste ham boende i Kongensgade og med erhvervetværtshusholder.

1784 - 1816

Søren Hansen

Med skøde af 4-6-1784 overdrog Hans Trelde gården til Søren Hansen, der kom fra gård nr. 5 i Tolstrup, og hvorunder hans data findes. Efter 32 år som ejer af gården her afgav han denne til datter og svigersøn og gik på aftægt hos disse. Her døde han 10 år senere i 1826, 82 år gammel.

1816 - 1823

Mads Hansen Lomholt
f. ca. 1774, København
d. 2-2-1823, Tolstrup
gmd.

g.m. Sidsel Sørensdatter
f. 1784, 18-6, Tolstrup
d. 28-6-1824, Tolstrup

1. Hans, 26-4-1804, d. 1813, 2. Søren, 21-1-1806, 3. Jens, 17-5-1810, 3. Mads 2-5-1808, 5. Anne Marie, 24-11-1812, 6. Hans Morten, 13-5-1816, 7. 26-10-1818.

Ved folketællingen af 1787 findes hos Søren Hansen en dreng på 13 år, Mads Hansen. Han blev betegnet som konens, Ane Madsdatters brodersøn fra København. Denne dreng var efter faderens død kommet i huset hos sin faster her i Tolstrup. Faderen var Hans Madsen Lomholt fra Velling, der efter at have været soldat i København blev derovre. Der havde han giftet sig, og Mads var den ene af tre sønner, han ved død i 1782 efterlod sig. Mads voksede nu op i Tolstrup, og senere endte det med ægteskab mellem ham og Søren Hansens datter Sidsel. (Efter Mads J. Lomholt: Stamtavle over Tolstrupgrenen af Familien Lomholt).

Sommeren 1803 viedes Mads Hansen og Sidsel, og efter deres bryllup fik de ophold i gården hos Søren Hansen, idet Mads i dåbsnotaterne blev benævnt som indsidder hos samme Søren. Det vil sikkert sige, at de havde gået som karl og pige hos de gamle i Tolstrup, og Sidsel efter 1807, da moderen døde, som husholderske.

Først 1816, da Søren Hansen var 72 år gammel, kunne han bekvemme sig til at afstå gården. Det skete med skøde af 20-2 samme år. Men Mads Lomholts tid som gårdejer blev kun kort, idet han døde 1823, kun 49 år gammel. Allerede 1824 fulgte Sidsel efter, og hun nåede kun at blive 40 år. Da var ældste søn kun 18 år, men han fortsatte tilsyneladende på gården med sine søskende, til han to år senere fik skøde på den.

Af de øvrige blev Sidsel i 1849 gift med Anders Hougaard i Alminde, og efter hans død med Christoffer Olesen i Starup. Mads blev gift med Karen Nielsdatter, der var født i Bredstrup, og de blev gårdfolk i Eltang.

1826 - 1844

Søren Madsen Lomholt
f. 21-2-1806, Tolstrup
d. 26-3-1844, -
gdr.

g.m. Johanne Jensdatter
f. døbt 21-7-1807, Erritsø
d. 23-2-1863, Tolstrup

1. Mads, 28-6-1828, d. 1833, 2. Jens, 28-2-1831, 3. Sidsel Kirstine, 3-11-1834, 4. Ingeborg, 12-9-1836, 5. Ane, 24-1-1840, 6. Mads, 24-1-1840.

Efter Sidsel Sørensdatters død blev det nu skifteretten, der trådte ind i billedet og af SkP fremgår det, at Cancelliråd Bech, Fredericia, som skifteforvalter i boet efter Sidsel Sørensdatter udstedte skøde til Søren Madsen Lomholt, dateret tinglæst 25. jan. 1826. Da var Søren kun lige fyldt tyve år og endnu ikke myndig, så han havde måttet have værge her ved overtagelsen af fødehemmet. Han var ligeledes ugift, men det blev der nok rådet bod på året efter, da Søren bidrog til dåbsnotaterne i 1828.

Johanne Jensdatter var en Erritsø-pige, datter af gmd. Jens Iversen Holt og Ingeborg Laursdatter. I dette samliv blev det til seks børn, sidst et tvillingpar.

Sidsel Kirstine blev gift med gmd. Jens Nielsen Skou - en broder til hendes stedfar. Ingeborg viedes i 1860 til gmd. Jørgen Pedersen i Børkop, mens den yngste datter, Ane, 1866 blev kone på Haurballegård, gift med Jens Christensen Haurballe. Den ny matrikel, der fremkom 1844, gav gården her matr. nr. 6 og nyansatte hartkornet til 7-1-0-2½. Samme år døde Søren Lomholt, kun 38 år gammel. Johanne Jensdatter, der var en kone i sin bedste alder, giftede sig fire måneder efter Søren død med gmd. Hans Nielsen Skou af samme by (se nr. 3).

1844-1871

Hans Nielsen Skou
f. 20-12-1813, Tolstrup
d. 17-8-1887, -
gdr.

g.m. Johanne Jensdatter
som omst.

1. Søren Hansen Skou, 1-6-1845, d.s.å. 2. Søren Hansen Skou, 23-5-1846.

Hans Nielsen Skou stammede fra gd. nr. 3 (gl. matr.), søn af gmd. Niels Jepsen Skou og Sidsel Hansdatter. Han havde et par år i forvejen overtaget sin fødegård, men fandt nu åbenbart her noget bedre og mere tiltrækkende.

Ved giftermålet fik han gennem vielsesattesten adkomst til gården her, og hvis tilliggende han øgede en smule ved køb af nogle engparceller.

I ægteskabet fødtes to sønner, hvoraf den ældste dog ikke var levedygtig.

I 1863 døde Johanne Jensdatter, og efter nogle år som enkemand overlod han gården til sin eneste søn. Johannes to sønner kom ikke i betragtning - som det ikke sjældent var tilfældet, hvor der var to hold børn. Men den yngste, Mads Sørensen Lomholt, giftede sig nok en gård til i Taulov, da han 1871 giftede sig med Birthe Marie Pedersen på Holme mark.

1871 - 1876

Søren Hansen Skou
f. 23-5-1846, Tolstrup
d. 12-8-1876, -
gdr.

g.m. Ane Jensen
f. 27-5-1850, Børup, Taulov
d. 1912, Fredericia begr.
18-11, Herslev

1. Hans Hansen Skou, 3-6-1872, d. 1880, 2. Lorentz, 3-10-1873.

Med skøde af 20-6-1871 overtog Søren Skou fødegården. Tre dage senere holdt han bryllup, viedes i Taulov kirke til Ane Jensen fra Børup, datter af gmd. Lorents Jensen og Inger Pedersdatter Grunnet.

Ved købet af gården var dens status således:

matr. nr.	6	htk.	7-1-0-2 $\frac{1}{2}$
-	-	17g	- 3/4
-	-	17 $\frac{1}{2}$	-2
-	-	18g	-1 $\frac{1}{2}$ eller i alt 7-1-2-3/4

Købsprisen var 8.400 rdl. samt kapitaliseret aftægt til 2.600 rdl.

Kun fem år blev det forundt Søren Skou at være gårdejer, idet han døde i høsten 1876 kun 30 år gammel. K-bogen angav lungesvindstot som dødsårsag eller TB, om man vil. Han efterlod sig foruden enke to drenge. Af disse døde den ældste som 8-årig, og - iflg. dødsnotatet - som plejesøn af Jens Nielsen Skou og Sidsel Kirstine i nabogården. Det fremgår også af en annonce i FredericiaAvis ved hans død (18-12-1880).

Lorentz's videre skæbne kendes ikke, men han døde i 1943 i Fredericia og begravdes i Herslev, så muligvis havde han været ugift. Som i generationen før, var det igen en enke, der sad tilbage med gården, og efter et par års forløb giftede Ane Jensen sig påny.

1879-1912

Hans Jensen
f. 15-10-1852, Stallerup
d. 19-5-1922, Fredericia
gdr.

g.m. Ane Jensen
som ovenst.

1. Søren Jensen Skou, 5-8-1878, 2. Inger Hansine Johanne, 16-12-1880, 3. Johanne, 6-9-1887, d. 1694.

I høsten 1877 giftede Ane Jensen sig igen med den et par år yngre Hans Jensen. Han var født i Stallerup, Bredstrup sogn, søn af gårdmand Jens Sørensen Hansen og Ane Johanne Nielsdatter.

Nu kom der igen ejer-stabilitet i gården, idet Hans Jensens tid blev på 35 år. Han var tilsyneladende også en mand, der tog del i sognets offentlige liv, bl. a. som medlem af sognerådet, ligesom han en tur var medlem af kirkeværgernes lille tremands bestyrelse. I dennes gamle protokol, som Hans Jensen førte i årene 1886-88, ses eksempel på en meget smuk håndskrift. Endvidere var han i årene 1892-1902 sognets forligsmand i tyende- og aftægtstvistigheder.

I samlivet med Ane fik Hans Jensen tre børn, hvoraf yngste datter døde som barn. Inger Hansine blev 1905 gift med glarmester Spindler i Fredericia. Intet vides p.t. om sønnen, der muligvis var død, da gården til sin tid overgik på fremmede hænder.

Da Hans Jensen var tres år gammel, solgte han gården, og han og Ane flyttede til Fredericia. Det var i 1912, og samme år døde Ane. Derefter fik Hans Jensen sikkert ophold hos datter og svigersøn, idet der ved hans begravelse ti år senere var en krans fra de ansatte hos Spindler.

1912-1923

Søren Hansen Kring
f. 10-4-1887, Smidstrup
d.
gdr

---

g.m.

1. Karen Kirstine Andersen
f. 27-9-1884, Pjedsted
d. 26-2-1917, Tolstrup

dødf. dreng 26-11-1913

2. Christine Margrethe Andersen
f. 27-6-1886, Aarhus
d. 31-1-1923, Fredericia

Johannes, 24-6-1922

Søren Hansen Kring var født på ejendommen Krogager i Smidstrup sogn, søn af Johannes Lauridsen Kring og Ane Nielsine Sørensen. Hans første kone var fra Pjedsted, datter af gdr. og sognefoged Thomas Andersen og Kirsten Jørgensen.

Med skøde af 29-1 og 31-1-1912 og for en pris af 50.200 kr blev Søren Hansen Kring ejer af gården her. Samtidig giftede han sig, for samme forår holdt han bryllup i Pjedste. Men det blev en kort lykke, for efter knap fem års samliv døde Karen Kirstine.

Efter at have sundet sig en tre år giftede han sig igen. Christine Margrethe Andersen var født i Århus som datter af snedker Jens Michael Andersen og Nicoline Jensen. Hun var ved giftermål enke efter botanikeren, magister Morten Larsen Mortensen, der var konsulent ved De danske Landboforeningers forsøgsvirksomhed, og hun medbragte i ægteskabet to døtre, Else Mortensen, 24-2-1908 og Agnes Mortensen, 11-2-1910.

Men det blev en endnu kortere lykke, for efter to og et halvt års samliv døde Christine Margrethe, og Kring var enkemand igen. Det bevirkede, at Søren Kring tabte modet og solgte gården i Tolstrup - efter sigende fordi han ikke kunne tænke sig at leve videre på det sted, hvor han havde mistet to koner. Han rejste vistnok til Smidstrup og overtog fødehjemmet. - Sønnen Johannes skal efter sigende være ejendomsrådgiver i Børkop.

1923-1936

Kristen Skov
f. 23-4-1893, Højrup
d. 16-7-1966, -
gdr

---

g.m.

Ane Marie Thuesen
f. 5-8-1899, Skærbæk
d. 23-5-1978, Højrup

1. Ane Johanne, 29-2-1924, d.s.å., 2. Hans Peter, 17-2-1925, 3. Søren, 15-1-1927, 4. Ellen Johanne, 3-10-1929.

Købekontrakt mellem Kristen Skov fra Højrup og Søren Hansen Kring af 24-1-1923 resulterede i skøde af 26-6 samme år. Gårdens daværende status:

matr nr	2ad	htk	0-0-1-1½
- -	6a	-	6-7-2- 3/4
- -	18g	-	1½
- -	7g	-	3/4, af Tårup, eller ialt 7-0-0-1½

Kristen Skov var søn af gårdejer Peder Pedersen Skov og Ane Johanne Sørensen, Højrup. Hans kone var fra Skærbæk, datter af gdr Thuesen der. Kristen Skov beboede gården til 1936, da han overtog sin fødegård i Højrup. Gården her blev forpagtet ud, sidst af sønnen Hans Peter. der ved sit giftermål i 1949 overtog forpagtningen. Denne forpagtning vedvarede til Hans P. Skov overtog familiegården i Højrup, og gården her tilskødedes broderen Søren.

htk 0-1-0-1½

Ejendommen oprettet på en udstykning fra Tolstrupgård, som daværende ejer, Jørgen Ladegaard Christensen, foretog i 1876. Den første ejer var nedenstående.

Peder Rand Sørensen
f. 15-10-1828, Alminde
d. 10-2-1905, Herslev
hmd

---

g.m.

Maren Hansen Iversen
f. 9-4-1939, Erritsø
d. 27-9-1912, Tolstrup

ingen børn kendes

Det var en jordlod på 56.430 kv-alen eller lige godt fire tdr land, som Peder Rand fik skøde på af Jørgen Ladegaard Christensen d. 20-11, 6-12-1876. Her opbyggede han et husmandssted.

Peder Rand Sørensen var født i Alminde og søn af gårdmand Søren Jacobsen og Maren Pedersen. Maren Iversen var fra Erritsø og datter af gårdmand Hans Iversen. De findes gifte i Erritsø i efteråret 1866, men hvor de opholdt sig, til de ti år senere erhvervede jordlodden her, vides ikke.

De var ved ankomsten allerede midaldrende - i hvert fald Rand - og efter 24 år på stedet solgte de og flyttede nok til Herslev. Her døde Rand fem år senere, og Maren købte derefter hus i Højrup i sommeren 1905. Her boede hun de næste seks år, til hun ved juletid 1911 solgte og flyttede til Tolstrup igen. Her døde hun året efter.

Anders Peder Bertelsen
ingen data kendes
hmd

---

g.m.

Inger Kirstine Clausen
f. ca 1872-73
d.

1. Anne Margrethe, 8-11-1896, 2. Else Johanne, 9-9-1900, 3. Thomas, 12-1-1903, 4. Hans, 15-3-1905, d. 1906

Anders Peder Bertelsen fik skøde af 10-5, 16-5-1900. Han kom da nok fra Højrup, hvor ældste datter var født, og hvor faderen i dåbsnotatet blev angivet som leje-husmand.

Men bortset fra, at der fødtestre børn mere, vides der intet om familien Bertelsen, og deres tilværelse her endte med, at ejendommen gik til tvangsauktion. Ved denne, der afholdtes den 9-7-1907, blev karetmager Thorvald Jensen, Tolstrup, ejer med skøde af 4-10-1907. Det var dog med kurator - Johs. M. Jensen - og et år senere transporterede han skødet til en søster, Ingrid Olesen, født Jensen, hvis adkomst blev af 25-11-1908. Ingrid Jensen var gift med en Johannes Olesen.

Det varede ikke mere end fire år, så måtte fogeden igen i aktion, og et fogedudlægsskøde til Otto Mathiesen blev resultatet. Ved købet blev han nævnt af Højrup, og han fik det formedelst 1750 kr + en gæld til hypotekforeningen på 387 kr 23 øre. Skøde af 15-5-1912.

Mathiesen ejede stedet i godt fem år, og da han solgte det, var hans adresse Seest. Han afhændede det til Alfred Sørinus Møller, hvis skøde var af 5-9-1917. Møller var nok mest ejendomshandler, og han havde det kun et lille års tid, inden han solgte det igen til Marius Hansen.

Marius Viggo Hansen
f. 10-7-1885,
d.
murer

g.m.

Anne Marie Ludovica Holm
f. 30-11-1894,
d.

1. Margot Christine, 16-7-1917, 2. Kaj Laurits, 18-4-1920, 3. Ruth, 18-4-1920,
4. Else Marie, 25-5-1926, 5. Asta Ulla, 30-1-1930.

Marius Viggo Hansen var murersvend i Taulov, da han med købekontrakt af 4-5-1918 købte stedet her af Sørinus Møller. Skøde af 3-6, 5-6-1918. K 3575 kr.
Marius Hansen og Anne Marie var blevet gift i 1916, og det ældste barn var født i Taulov.

Matr. nr. 1c, 1844

htk 0-0-3-2 $\frac{1}{2}$

Dette matrikelnummer er en udstykning fra Tolstrupgård, sikkert udstykket i 1876, da udstykningen af 1b fandt sted.

Muligvis havde det været lejet ud, da det blev overtaget af Niels Madsen Christensen ved faderens død i 1902. I 1909 står N.M.Chr. stadig som ejer, og det var han også, da han solgte ejendommen - der var med bygning - til

Anton Pedersen, der fik skøde af 27-10, 2-11-1921, K 6750. - Anton Pedersen, der var en ældre mand, solgte det igen et par år efter til Niels Skov Kragh, vistnok i 1923, og som havde det til 1951.

Til ejendommen hørte også matr. nr. 2n, der var en lille engparcel, der i 1908 var købt af Carl Surrow. Denne solgte så i 1919 med skøde af 29-9, til Anton Pedersen. Der må nok have ligget et gammelt hus på parcellen, for i brandprotokollen bemærkes, at huset derefter blev nedbrudt.

Da Niels Skov Kragh solgte og købte matr. nr. 7a, overgik huset eller stedet her til Carl Hansen, og ved dennes død af eftermanden i ægteskabet Svend Poulsen. Nu ejes det af familien Mouridsen.

Tolstrup købmandshandel

Dette matrikel-nummer har sikkert givet husly til Jeppe Jensen Jagd. (Se nr. 19). I den gamle brandforsikrings-protokol fra midten af forrige århundrede står huset under matr. nr. 2_o og det var netop parcellen 2_o, som Jeppe Jensen Jagd købte, da gård nr. 2 i Tolstrup blev udparcelleret i 1875, og han derfor solgte nr. 19 til Oehlenschläger.

Senere købtes det af Jørgen Ladegaard Christensen, Tolstrupgård, - af Jeppe Jagds arvinger i 1897 - og den sidste vurdering er af 31-5-1899. Det er nu nok det samme hus.

Da Jørgen Ladegaard Christensen døde i 1902, gik det over til sønnen Niels Madsen Christensen, der i 1916 lagde tegltag på.

Niels Madsen Christensen
f. 8-10-1862, Tolstrup
d. 1924, begr. 1-4,
købmand, ugift

Niels Madsen Christensen var søn af Jørgen Ladegaard Christensen og Ane Marie Nielsen, Tolstrupgård. - Han havde tidligere etableret sig med en gård i Egum, som han forpagtede ud ved faderens sygdom til den tidligere fattiggårdsbestyrer Anders Hansen, Herslev. Han overtog Tolstrupgård ved arveudlægsskøde af 4-11-1902, men i 1906 udforpagtede han Tolstrupgård til Oehlenschläger og søn, og ved udløbet af forpagtningsperioden solgte han gården i 1915.

Det var sikkert Niels Madsen, der startede købmandshandelen i det nuværende hus, og det passer godt med tidspunktet efter Oehlenschlägers død i 1913 - samme Oeh. drev købmandsforretning i nr. 19 - og vi ved, at hans enke havde vrøvl med myndighederne.

Efter Niels Madsen Christensens død i 1924 viste det sig, at han havde testamenteret huset og forretningen til sin husbestyrerinde Martha Pedersen, der overtog det med arveudlægsskøde af 18-3-1925.

Martha Pedersen ville dog ikke drive købmandshandel, men solgte til købmand Marie Møller i Herslev med skøde af 29-12-1926. Men det blev en kort fornøjelse, og allerede året efter solgte hun til Andreas Esbensen

Andreas Esbensen
f. 27-6-1874, Bølling
d.
købmand

Jens Christian Esbensen
f. 16-4-1865, Bølling
d. 6-2-1946, Fa. sh.
købmand

g.m.

Julie Jessen
f. 19-5-1877, Kolding
d. 3-3-1938, Tolstrup

Harald Wittendorph, 23-10-1913

Disse brødre var fødte i Bølling og sønner af gårdmand H.C.Esbensen og Birgitte Kirsten Jensen. Jens Christians kone var fra Kolding og datter af snedker

Julius Jessen og Andrea Wittendorph.

Begge brødrene var mejeriuddannede, og Jens Christian havde været mejeribestyrer i eller ved Viborg. Der var den søn, der kendes, i hvert fald født. Der var dog vistnok en søn mere.

Hvad der nu havde fået disse mennesker til at blive købmænd i Tolstrup, er uvist, thi Jens Christian var jo allerede en ældre mand. Det var dog Andreas, der havde pengene, og det var da også ham, der blev stedet tilskødet d. 29-6-1927.

Efter Julies død besluttede brødrene at sælge, og de flyttede ind i lejligheden i den nu tomme forskole, og herfra endte Jens Christian sine dage på Fredericia sygehus. - Hvad der blev af Andreas, vides ikke.

Forretningen blev solgt formedelst skøde af 30-3-1940 til Sofie Christofine Hamann.

htk 1½ alb

Denne parcel stammede fra gård nr 2 i Tolstrup og blev i 1866 sammen med matrikelnumrene 2c-2d og 2i solgt af gårdmand Hans Pedersen Thuesen til møller Christen Jensen i Skovbæk mølle. Tinglæst skøde af 18-12-1867. Med samme skødedato afhændede Christen Jensen det ene af numrene til nedennævnte Johan Johansen, der gav 200 rdl for denne byggeplads.

Johan Johansen Zederkop
f. 21-1-1816, Bredstrup
d. 3-1-1893, Herslev
hmd

g.m.

1. Ane Cathrine Olesdatter
f. ca. 1809,
d. 9-2-1854, Tolstrup

1. Marie Lucie, 7-9-1847

2. Maren Thomasdatter
f. ca. 1829,
d. 22-11-1867, Tolstrup

2. Ane Cathrine, 18-9-1857, 3. Thomas, 25-8-1860, d. 1864, 4. Johannes, 17-3-1864, 5. Karen, 16-5-1866,

3. Maren Iversen
f. ca. 1841,
d.

6. Marie Cathrine, 8-1-1869,

Johan Johansen Zederkop var født i Bredstrup fabrik og søn af Johan Pedersen og hustru Marie Cathrine Poulsdatter.

Ved sit første giftermål blev Zederkop nævnt af Tolstrup, mens Ane Cathrine blev nævnt af Herslev, hvad der nok vil sige, at det var et par unge tjenestefolk, der viedes. I deres samliv kun en enkelt datter, der siden blev gift med husmand Jens Hansen i Tolstrup.

Efter ca. otte-ni år var Zederkop blevet enkemand og giftede sig påny. Maren Thomasdatter blev i vielsesnotatet nævnt af Tolstrup, men hendes oprindelse kendes ikke. I dette ægteskab fire børn. Under disse omskiftelser blev Zederkop i kirkebogen betegnet som leje-husmand og indsidder i Tolstrup, og først med købet af parcellen her fik han foden under eget bord. Det var så sandsynligvis ham, der rejste hus på parcellen.

Omtrent på samme tid døde hans anden kone, og Zederkop giftede sig for tredje gang. Maren Iversen er som de foregående koner ukendt, og ingen vielse fandt sted i Herslev. Det var en udensogns begivenhed. En datter mere fødtes i Tolstrup, inden familien rejste bort, hvorhen vides ikke.

Men Zederkop vendte tilbage som enkemand endnu en gang og døde på Herslev fattiggård.

Mads Jensen Mikkelsen
f. 16-5-1838, Højrup
d. 19-9-1906, Tolstrup
hmd

g.m.

Marie Kirstine Madsen
f. 28-5-1848, Herslev
d. 29-6-1927, Fredericia

1. Johanne, 28-4-1872, 2. Poul, 12-5-1874, 3. Karen Madsine. 3-11-1876, 4.

Michael, 22-1-1880, 5. Nicoline Caroline, 21-3-1883, 6. Martine, 20-7-1888, d. 1905.

Mads Jensen Mikkelsen fik skøde på huset her af 24-3-1871, og da var han sikkert ungkarl endnu. Men det har også været lige før, han indtrådte i ægtestanden.

Han var født i Højrup, søn af husmand Michel Madsen og Johanne Madsdatter, der senere fik en ejendom på Højrup mark. Hans kone var født i Herslev som datter af husmand Mads Jensen og Karen Marie Hansen. Forældrene flyttede dog nok, thi vielsen fandt sted i ukendt sogn.

Der blev som hos forgængeren en pæn flok børn i samlivet. Udover sønnen, der fortsatte på stedet, vides intet om den øvrige børneflokk.

Michael Mikkelsen
f. 22-1-1880, Tolstrup
d. 1959, Tolstrup, b. 8-10
hmd

g.m.

Marie Ananie Rasmussen
f. 16-2-1883, Trelde, Vejlby
d. 1974, Erritsø, b. 3-4

---

1. Martinus Jens, 5-6-1911,

Det var først efter moderens død i 1927, at Michael Mikkelsen blev husejer, og mes skifteattest af 9-7 samme år fik han skøde.

Da var han forlængst gift, og hans kone var født i Trelde, datter af indsidder Jens Nicolai Rasmussen og Ane Nielsen.

I modsætning til forgængeren blev det kun til en enkelt søn, der p.t. bor i Bredstrup sogn.

Huset beboes nu af murermester Hjorth.

htk 0-3-1-1½

Ejendommen opstået ved udparcelleringen af gd. nr. 2 i Tolstrup. ved salget eller auktionen blev denne parcel solgt til Christian Ludvigsen.

Christian Ludvigsen
f. 28-6-1830, Gudsø
d. 5-5-1903, Højrup mk
hmd

g.m.

Nicoline Jensen Lang
f. 25-10-1829, Fredericia
d.

1. Ane Margrethe, 11-8-1864, 2. Frederikke Kirstine, 29-9-1867, 3. Ludvig Christian, 3-5-1870.

Christian Ludvigsen var født i Gudsø, søn af husejer Ludvig Nielsen og Anne Margrethe Pedersen. Nicoline Jensen Lang stammede fra Fredericia, datter af vægter Jens Andersen Lang og hustru Johanne Kirstine. Ved giftermål i Taulov 1861 var Nicoline enke efter husmand Frederik Jespersen.

Efter nogle få år i Taulov købte Ludvigsen en ejendom på Herslev mark, og her blev de to yngste børn fødte, mens ældste datter var født i Taulov. Da nu Hans Pedersen Thuesen holdt auktion over sit tilliggende, købte Christian Ludvigsen et par mindre Parceller matr. nr. 2p og 2ab, af hvilke 2p havde ovenstående htk. Skøde af 3-7-1875. Det må så antages, at det var Ludvigsen, der satte bygning på lodden. Familiens tid her blev dog ikke af lang varighed, idet efterfølgeren blev gift herfra d, 23-5-1879. Ludvigsen rejste til Højrup, hvor han overtog matr. nr. 6f af Højrup.

Lorentz Thulesen Kragh
f. 26-2-1842, Lilballe, Eltang
d. 11-8-1883, Tolstrup mk
hmd

g.m.

1. Inger Pedersen
f. 16-7-1844, Taulov
d. 15-12-1877, Højrup mk

1. Ane, 29-8-1873, 2. Hansine, 16-10-1875, d. 1876

2. Ane Johanne Andersen
f. 16-5-1844, Taulov
d. 30-3-1904, Tolstrup mk

3. Inger Marie, 25-1-1880, d. 1893, 4. Niels Skou, 5-6-1881.

Lorentz Thulesen Kragh kom fra Højrup mark, hvor han siden 1873 havde ejet husmandsstedet Fruens Hauge, matr nr 27.

Selv stammede Kragh fra Lilballe, hvor forældrene Thule Andersen Kragh og Cathrine Marie Lorentzdatter, var bosatte. I 1870 var han blevet gift i Taulov med Inger Pedersen, datter af gårdmand Peder Hansen og Ane Pallesdatter på Holme mk. Efter giftermålet var de nygifte bosatte i Lilballe, og her fødtes ældste datter, der i 1896 blev gift med husmand Anders Rundqvist, Skærbæk.

Derefter overtog de i 1873 ejendommen på Højrup mark. Her fødtes datter nummer to, men både moder og datter døde med et års mellemrum. Om det nu var de personlige sorger, der bevirkede, at Kragh ønskede at flytte, er uvist, men ved juletid året efter, d. 9-12-1878, solgte Kragh og købte af Ludvigsen stedet her. Dato for dette køb kendes ikke, men antagelig ligger det først i det nye år 1879.

Den 25-5-1879 holdt Kragh påny bryllup, og bruden var som første gang fra Taulov, idet Anes Johannes ophav var husmand Anders Pedersen og Else Marie Bertelsdatter i Børup.

I sit nye ægteskab fik Thulesen Kragh ligeledes to børn, hvoraf dog datteren døde som spæd.

Men sin ny erhvervelse fik Kragh ikke megen fornøjelse af, idet han i høsten 1883 pludselig døde, kun 41 år gammel. Ane Johanne førte nok ejendommen videre. Hun stod i hvert fald som skødeafgiver, da den eneste søn i 1901 trådte til. Tre år senere døde hun, ikke engang tres år gammel.

Niels Skov Kragh
f. 5-6-1881, Tolstrup
d. 1956. Tolstrup, b. 19-1
bmd

g.m.

Dorthea Marie Clausen
f. 25-8-1880, Gjenner
d. 19-3-1918, Tolstrup

Lorentz, 4-5-1905

Som tyveårig fik Niels Skov Kragh skøde på fødehjemmet. Da var han ikke myndig og måtte have curator. Det blev gårdmand Søren Pedersen i Tolstrup. Samtidig fik Ane Johanne ordnet sin aftægt, og begge dele - skøde og aftægtskontrakt - findes daterede d. 25-11-1901, læst 4-12 samme år.

Han og moderen gik nu åbenbart sammen til denne sidstes død, og derefter giftede Niels Kragh sig. Dorthea Marie Clausen var nok sønderjyde og sandsynligvis kommet der som husholderske efter Ane Johannes død. En enkelt søn blev det til.

En lille halv snes år efter solgte Niels Kragh. Med købekontrakt af 22-3-1910 solgtes til en Søren Lomholt, men han må nok have overdraget kontrakten til en anden. Det var i hvert fald en Peter Nielsen Schjønnemann, der den 1-4, 13-4-1910 underskrev skødet. - Men efter to år måtte Niels Skov Kragh nok tage ejendommen tilbage med skøde af 8-1-1912. Efter tre år solgte han igen, og denne gang lykkedes det. - Den enlige søn blev gift med en datter fra Tolstrupgård, Kirstine Hansen, og de fik bopæl i Vejle.

Skov Kragh flyttede nok til matr nr 1c, men om han gjorde det med det samme, er uvist.

Peder Martin Johansen Lange
f. 25-5-1885, Skærbæk
d. 6-10-1961, Tolstrup
bmd

g.m.

Ingeborg Marie Hjorth
f. 9-10-1884, Nr. Aastrup
d. 4-8-1955, Tolstrup

1. Carl, 5-2-1916, 2. Peder, 22-6-1918, 3. Kaj Anker, 14-4-1920, d. 1921,
4. Marius, 15-3-1921, 5. Karen, 25-7-1922, 6. Anna, 22-12-1927, 8. Hans,
2-5-1929.

Peder Martin Johansen Lange var født i Skærbæk, søn af husmand Peder Jacobsen Lange og Karen Nielsen. Hans kone var sønderjyde, født i Nr. Aastrup ved Haderslev som datter af Bertel Hansen Hjorth og Anne Kirstine Christensen.

Med adkomst af 24-9, 6-10-1915 overtog han fra Niels Skov Kragh matr nr 2p og 2ab. Købsprisen var 5.250 kr. - I årene, der fulgte, fødtes 7 børn i familien, hvoraf en enkelt døde som spæd.

I næsten en og tredive år var Lange på ejendommen, da han i 1946 solgte denne til sønnerne Carl og Marius.

Carl og Marius Lange fik skøde på det fædrene bo d. 2-7-1946. Men allerede halvandet år efter opgav Marius sin halvdel og solgte den til Carl, der så blev ene-ejer.

Martin Lange og konen flyttede 1947 op til Tolstrup by, hvor de havde købt matr. 19 og senere døde.

Matr. nr. 2r, 1844

htk 0-0-2-2

Abraham Christensen Agerup
f. 5-4-1844, Tolstrup
d.
murer og hmd

g.m.

Sophie Frederikke Madsen
f. 12-4-1844, Stenderup, Eltang
d.

Marie Frederikke, 23-6-1869

Denne var søn af Christen Pedersen Agerup og Bodil Marie Abrahamsen i Tolstrup enge. Sophie Frederikke Madsen var fra Nr. Stenderup i Eltang sogn, datter af husmand Mads Jensen Ungstrup og Susanne Frederikke Pedersdatter.

De var blevet gift i 1869, og efter giftermålet slog de sig ned i Tolstrup enge. Hvor de havde boet, vides ikke, men da H.P.Thuesen udparcellerede sin fødegård, matr. nr. 2 i Tolstrup, købte Abraham Agerup en parcel af denne. Den blev skyldsat under matr nr 2r og med htk 0-0-2-2. Skøde af 3-7-1875. Senere tilkøbtes en engparcel matr nr 16b, som han fik skøde på 5-7, 14-7-1886, htk 0-0-1-1½.

Den eneste datter giftede sig i 1890 med murer Frederik Conradi af Taulov, og Abraham Agerup overlod nu de unge stedet og købte samme år matr nr 5c af Højrup og flyttede dertil.

Frederik Ferdinand Conradi
f. 4-5-1865, Førslev sogn
d.
hmd og murer

g.m.

Marie Frederikke Agerup
f. 23-6-1869, Tolstrup
d.

1. Maren Kirstine, 15-3-1891, 2. Henrik Frode Abraham, 22-12-1892

Den 23. maj 1890 giftede Marie Agerup sig med Frederik Ferdinand Conradi. Han var søn af banevogter Henrik Frode Conradi og Maren Kirstine Nielsdatter af Tårup Østerskov, men han var født på Sjælland, Holsteins Minde, Førslev sogn, hvor faderen dengang var ansat.

Overtog ejendommen pr 8-10, 15-10-1890. Men 1894 solgtes 16b til husmand og høker i Tolstrup, Tønnes Oehlenschläger, der fik skøde på parcellen af 18-6-1894, mens 2r senere blev solgt med 18a i 1911. Måske havde den været forpagtet ud til Thorsen, da Conradi rejste til Taulov. Der må nok have været bygning på stedet, som senere er nedrevet.

Familien Conradi rejste til Taulov, men det vides ikke hvornår.

htk ialt 0-5-2-1 3/4

Denne ejendom ligeledes oprettet af parceller fra den nedlagte gård matr. nr. 2 i Tolstrup.

Niels Ebbesen
f. 11-2-1836, Tolstrup
d.
bmd

---

g.m.

Maren Jeppesdatter
f. ca. 1827, Lejrskov
d. 30-1-1894, Tolstreup

1. Jeppe, 29-10-1860, 2. Ane Kirstine, 22-5-1863, 3. Andreas, 26-5-1864,
4. Niels, 8-8-1865.

Niels Ebbesen var født i Tolstrup enge, søn af husmand Ebbe August Nielsen og Ane Hansdatter i matr. nr. 5f-5g. Hans kone var født i Lejrskov sogn og datter af Jeppe Fink og hustru Kirsten.

De findes viiede i Herslev kirke d. 17. november 1859, og da nævntes Niels Ebbesen af Kolding og Maren Jeppesdatter af Herslev. Det tyder på, at Maren dengang havde tjent der.

Efter giftermålet tog de unge nok ophold hos hans forældre, og her fødtes de fire børn. Efter faderens død i 1870 fik han af moderen skøde på fødehjemmet, og året efter købte han englodden 16b, som han senere solgte sammen med 16r til Hans Christensen, Dalsgaard, Højrup mk. Dermed blev det, til Thuesen solgte ud af sin gård i 1875. Her købte Niels Ebbesen matr. nr. 2q med htk 0-3-0-2 1/4, og formedelst 3.000 kr fik han skøde af 3-7-1875. Men han havde jo også penge på lommen fra salget af de to engparceller, der havde indbragt 700 rdl. Det hed i skødet, at det var til forening med 5f og 5g, så jorden blev sikkert drevet herfra.

Fra samme gård stammede matr. nr. 2t, som i 1875 blev købt af naboen Ole Udesen, der allerede året efter overdrog parcellen til broderen Niels Udesen. Niels udesen mageskiftede nu med Niels Ebbesen, der afgav matr. nr. 5f-5g mod 2t, skøde af 24-6, 24-7-1889. Det må nok antages, at det var Ebbesen, der rejste de nuværende bygninger.

Af de fire børn blev Jeppe i 1883 gift med mette Marie Nielsen fra Vilstrup, og de havde ejendommen 7d af Højrup en del år. Niels, der var skræder, viedes i 1887 til en Taulov-pige Gine Marie Madsen. De øvrige to vides intet om.

I 1906 var Niels Ebbesen 70 år, og han afhændede ejendommen.

Johan Marius Jensen
ingen data kendes

g.m.

Kirstine Christensen
f. ca. 1883

bmd

Esther, 21-8-1907

Med skøde af 15-1-1906 overtog Johan Marius Jensen, der var fra Vilstrup, nu ejendommen. k 7.500. I skødet fremhævedes det endvidere, at ifl. udstyknings-tilladelsen skulle matr. nr. 2q holdes bebygget eller forenet med anden ejendom, hvad den nu var. - Det var de sædvanlige bemærkninger, når der var tale om pligthus, det vil sige et hus, der ikke måtte nedlægges, men altid skulle være forsynet med bygninger og beboere. Oprettelse af pligthus skete gerne ved

nedlæggelse af gårde, som tilfældet var her.

Men efter tre år solgte Johan Jensen.

Hans Peter Hansen
f. 4-8-1878, Odense
d. 2-4-1960. Højrup mk
bmd

g.m.

Laurine Sørensen Holt
f. 25-8-1885, Agtrup
d. 15-10-1970, Højrup mk

1. Karen, 3-11-1907, 2. Mary, 23-10-1908, 3. Marie, 5-4-1910, 4. Peter, 28-4-1911, 5. Hans, 11-4-1913, 6. Oda, 5-8-1914, 7. Thorvald Johannes, 24-5-1916, d. 1917, 8. Marianne, 23-3-1919, 9. Thora Johanne, 27-7-1920, d.s.å., 10. Thorvald Johannes, 4-11-1921, 11. Erland, 2-10-1923, 12. dødf. dr. 1925.

Hans Peter Hansen var fynbo, men blev nævnt af Stenderup skov ved bryllup med Laurine Holt, der var født i Agtrup som datter af Søren Sørensen Holt og Mariane Jensen.

Det var således et par forholdsvis nygifte, der nu overtog boelsstedet. Skøde af 8-9-1909 K 8.500. Gælden var et kreditforeningslån på 5.000 kr samt en rest af en panteobligation til Niels Ebbesen på 1350 kr,

Optagelse af et hypoteklån året efter viste en arealopgørelse på 138.740 kv-alen eller lige ved 10 tdr land. Dette tilliggende øgedes ved køb nogle år efter af engparcellerne 16b-16k-16p-16q med et samlet htk af 0-1-0-1½. Sælger var frk. Maren Hansen, Lejrskov, der havde erhvervet disse i 1915 fra Oehlenschlägers enke. Skødet på disse af 26-7-1917.

Små tredive år drev Hans P. Hansen og Laurine ejendommen, og i dette tidsrum fødtes ikke mindre end tolv børn, af hvilke de ti voksede op. - Af disse forblev nogle ugifte, men den ældste, Karen, blev gift Jørgensen og fik bopæl i Bredstrup. Marianne, gift Vestager og bosat i Fredericia, Hans ligeledes gift med bopæl i Fredericia, og Thorvald Johannes blev gift med Elisabeth Iversen fra Egtved, og de er bosat i Torp.

I 1938 fyldte Hans P. Hansen tres år og fandt det betimeligt at holde op. Han solgte til Ottosen og flyttede til det i forvejen købte hus "Liljely" ved Hvanlund.

Christian Ottosen
f. 29-4-1894, Bording
d. 1-10-1979, Fredericia
bmd

g.m.

2. Elisabeth Rasmussen
f. 20-9-1903, Studsdal
d. 17-10-1966, Tolstrup

1. Leif, 24-5-1932, 2. Vagn, 16-8-1933, 3. Evald, 4-10-1935, 4. Ebbe, 21-8-1936, 5. Christian, 23-6-1941, 6. Hans, 23-6-1941.

Christian Ottosen kom fra Skærbæk, Taulov sogn, hvor han dels havde været fisker, dels havde været ansat på et savværk, som en broder ejede. Han var dog født i Bording, og Elisabeth Rasmussen var hans anden kone. Hun stammede fra Studsdal, ligeledes Taulov sogn, og familien fik skøde på ejendommen i Tolstrup pr. 11-3-1938.

Christian Ottosen var i høj grad udadvendt. Foruden at passe sit landbrug kørte han i mange år en mælketur til Korsvej mejeri, ligesom han i flere år kørte varetur for Herslev brugsforening. Men også det offentlige havde bud efter ham. Således var han en 3-4 perioder - eller 12-16 år - medlem af Herslev sogneråd, herunder formand for børneværnet, og medlem af skolekommissionen. Dertil kom, at han var i bestyrelsen for mange foreninger, herunder husmandsforeningen.

Da raffinaderiet opførtes i 1963-64 leverede Ottosen en mængde sand til dette, og foruden lidt penge gav dette salg også en jordforbedring af hans ejendom. På sine gamle dage havde han et job som pedel ved den nyoprettede centralskole i Herslev.

De seks drenge, der voksede op i hjemmet, er alle kommet godt i vej. Leif, gift med Inger Skov af Tolstrup, er amtsvejmand og bor i Herslev. Vagn er gift og bor i Silkeborg, hvor Ebbe - ligeledes gift - også bor. Evald udbandrede til USA og giftede sig der med en norsk jente. Christian bebor fødestedet og arbejder i Taulov. Hans er ligeledes gift og har sit hjem i Fredericia.

htk 1 fdk 1/4 alb

Dette matrikelnummer var en del af gård nr. 3 i Tolstrup, som gårdmand Søren Nielsen Pedersen solgte til skræder Frederik Jespersen, jfr. bevilling af 1-7-1905. Matrikuleret og skyldsatsat under matr. nr. 3d. Skøde af 11-11-1905. K 600.

Frederik Edvard Jespersen
f. 6-2-1881, Brenderup mk
d. 14-5-1960, Tolstrup
skrædermester

g.m.

Christofine Claus-Johansen
f. 7-9-1884, Tolstrup mk
d. 30-1-1970, Tolstrup

1. Anna Elisabeth, 11-2-1907, 2. Hansine, 1-6-1909, 3. Klara, 29-8-1911,
4. Magda, 11-3-1913, 5. Kaj Johan, 27-1-1919, 6. Erna, 14-12-1920.

En tilfældighed førte Frederik Jespersen til sognet. Da han som ung svend kom med toget til Taulov station, stod han af og begyndte at vandre mod Højrup. Inden han nåede Højrup, spurgte han om arbejde hos skrædermester Jens Jørgensen, Kildevældsbakken. Det var der netop, og dermed var hans rejse endt.

Frederik Jespersen var fynbo, født på Brenderup mark som søn af husmand Johan Jespersen og Ane Elisabeth Jørgensen. Hans kone var fra Tolstrup mark og datter af boelsmand Claus Johansen og Maren Christophersen, der ejede ejendommen matr. nr. 4c i Tolstrup. I højsommeren 1905 blev de gifte, og Jespersen startede sin egen forretning i det nybyggede hus.

Af de seks børn, der blev resultatet af deres samliv, blev Anna Elisabeth gift med Alfred Petersen, og de fik bopæl i Fredericia. Hansine, der også hed Jørgine, viedes til Otto Skov fra Herslev, der var frisør. De boede i Pjedsted. Klara blev gift med Niels Troelsen af Smidstrup, og de fik ejendom der. Magda, gift med sadelmager Aage Andersen i Herslev, og de havde forretning der. Kaj Johan gik i faderens fodspor og blev skrædermester i Fredericia. Den yngste af pigerne, Erna, blev gift med Aksel Hansen, der i mange år var vejmand under Herslev kommune.

Frederik Jespersen var en overgang også medlem af Herslev sogneråd.

Aksel Bech Hansen
f. 1-9-1916, Harte
d.
kommunal vejmand

g.m.

Erna Jespersen
f. 14-12-1920, Tolstrup
d.

Aksel Bech Hansen er født i Harte som søn af karetmager Rasmus Hansen og Ingeborg Margrethe Bech. Som ung arbejdede han ved landbruget, og herunder tjente han som karl hos gårdejer Axel Dahl, Herslev. Her lærte han Erna, der var enke, at kende, og de blev gift i 1949. - Da den tidligere vejmand i Herslev døde, fik Aksel Hansen stillingen som dennes efterfølger.

I 1958 fik de unge skøde på Jespersens ejendom, skøde af 1-9-1958. I skrivende stund har de solgt og flyttet til Fredericia.

htk 0-1-2-2 1/4

Ejendommen oprettet på et par parceller fra gd nr 4 i Tolstrup, som gårdmand Bertel Jepsen i 1868 søgte om bevilling til at udstykke.

Claus Johansen
f. 9-6-1839, Ringgive
d. 28-6-1893, Tolstrup
hmd

g.m.

Maren Christophersen
f. 22-11-1845, Kongsted
d. 1-7-1934,

1. Johannes Niels, 29-3-1869, d. 1881, 2. Christopher Claus, 30-4-1871, d. 1884,
3. Anne Kirstine, 26-12-1872, 4. Ditlev Claus, 17-10-1874, 5. Ane Malene,
24-8-1876, 6. Søren Claus, 30-1-1879, 7. Maren Johanne, 5-5-1882, 8. Marie,
5-5-1882, 9. Christophine, 7-9-1884, 10. Mette, 13-10-1886.

Claus Johansen var født i Ringgive, mens hans kone var en Kongsted-pige, datter af gårdmand Christopher Andersen og Ane Marie Christensdatter. Med skøde af 9-6-1869 og læst 12-1-1870 overtog Johansen nu parcellen, der efter bevilling af 22-4-1868, nu blev skyldsats under

matr nr 4c med htk 0-1-2- 3/4 samt en parcel

- - 17h - -1½

eller ialt htk 0-1-2-2-2 1/4.

I den anledning måtte han på lånemarkedet, hvad to panteobligationer af samme dato viser. 400 rdl til sælger og 300 rdl til gårdmand Jørgen Ladegaard Christensen, Tolstrup.

I samlivet med Maren fødtes ikke mindre end 10 børn, hvoraf de to ældste drenge døde i 12-13 års alderen.

I 1893 døde Claus Johansen, kun ca. 54 år gammel, og Maren fik samme år bevilling til at sidde i uskiftet bo, 31-7-1893. - Det lykkedes Maren at blive ved ejendommen ved de ældste børns hjælp, og hun handlede endda og købte af gård-ejer Basse i Herslev halvdelen af matr nr 14. Det skete med skøde af 18-4 og 22-4-1903.

Af børnenes senere liv kan nævnes, at Ditlev blev murer i Fredericia, og han viedes til Sophie Marie Nielsen af Nykirke i året 1900. Marie var den, der fulgte næst efter, idet hun i 1903 blev gift med kusk i Fredericia Morten Jensen Mortensen. I 1905 giftede Christophine sig med skræder Frederik Jespersen fra Brænderup. Maren Johanne viedes til Konrad Hansen Laugesen af Pjedsted i 1910, og den yngste Mette blev gift med Julius Vilhelm Surrov, født i Egum, i 1912. Søren Claus fortsatte hos moderen, til han i 1918 fik skøde på fødestedet.

Søren Claus Johansen
f. 31-3-1879, Tolstrup
d.
hmd

g.m.

Agnes Helene Andersen
f. 11-5-1895, Skarrild
d.

1. Henrik, 6-5-1918, 2. Ragnhild, 19-7-1919, 3. Svend Aage, 9-8-1923,
4. Erik, 27-4-1929.

Den 15. juni 1917 blev Søren Claus Johansen gift. Agnes Helene Andersen var født i Skarrild og datter af landmand Jesper Marinus Andersen og Knudine Thomsen.

Året efter fik han af moderen skøde på fødehjemmet 4c-14-17h, ialt hartkorn 0-1-3-2, k 3100, skøde af 18-11, 27-11-1918. Men forinden havde han været på handelen, idet han af Peder Nielsen og Anne Kirstine Speckts arvinger købte matr. nr. 17c-17g og 17n med ialt htk 0-0-1-2 1/4, skøde af 13-1, 19-1-1916. Det var mose og eng, og det solgte han senere til sin svigerfader, og der må have været mere med, for det samlede htk var da 0-1-1-1. Svigerfaderen betalte 5300 kroner for det og fik skøde på det 11-4, 20-4-1921.

En købekontrakt med Peter Frederik Soelberg vedr. parcellen 7c findes af 27-4-1921, og ved det senere salg til Peter Jensen var sagen gået i orden.

Men Søren Claus Johansen havde ikke til sinds at blive boende i Tolstrup, og 1921 solgte han til Bertel Krogh fra Jels, skøde af 31-5, 14-12-1921. Men Bertel Krogh nåede ikke at få tinglæst, inden han videresolgte.

Peter Jensen
f. 25-10-1892,
d.
bmd

g.m.

Klara Henriette Frederiksen
f. 31-7-1899,
d.

Kaja Johanne, 4-12-1926

Peter Jensen, der angav sig af Vejlbj, fik skøde af 13-12, 14-12-1921.

Det var uden tvivl et par unge Mennesker. der nu slog sig ned i Tolstrup, og børnetallet er næppe korrekt eller fuldkomment. Personlige data kendes ikke, og efter syv års forløb solgte Peter Jensen igen.

Hans Jørgen Rasmussen
f. 19-12-1898, Asperup
d. 18-4-1981, Tolstrup
bmd og gartner

g.m.

1. Amalie
f. 2-8-1898, Fredericia
d. 1-6-1931, Tolstrup

2. Laila Synnøve Gurli Jensen
f. 29-5-1909, Odense
d. 3-8-1973, Tolstrup

Lissi Synnøve, 29-3-1933,

Hans Jørgen Rasmussen kom hertil fra Erritsø i efteråret 1928 jfr. sygekasseprotokollen. Skøde af 30-7-1928.

Hans første kone, der var fra Fredericia, døde i sommeren 1931, og året efter giftede han sig med Laila Jensen, der var født i Odense, datter af sergent Arnold Jensen og hustru Ellen Kirstine.

Hans Jørgen Rasmussen holdt godt ud på stedet, idet han var ejer i over 50 år. Efter hans død gik ejendommen over til datter og svigersøn, Hans Andersen, der er skolebetjent.

matr. nr. 4g, 1844

Dette hus var et såkaldt Litra-hus, det vil sige et hus, der var bygget på lejet jord. Det var opført af gårdmand Niels Bertelsen, Tolstrup, og sikkert beregnet til og benyttet som medhjælperhus.

Jens Hansen
f. ca. 1850, Vejlby, Fyn
d. 23-4-1915, Fa. b. Herslev
hmd

---

g.m.

Marie Lucia Johansen
f. 7-9-1847, Herslev
d. 9-4-1909, Tolstrup enge

1. Hans, 12-5-1875, 2. Ane Cathrine Dorthea, 6-8-1880, 3. Karen Jensine, 1-10-1884, 4. Karen Marie, 26-10-1887,

Jens Hansen var født i Vejlby på Fyn og søn af en skibstømrer Hans Hansen. Hans kone var her fra sognet, datter af husmand Johan Zederkopf og Ane Cathrine Olesdatter, Tolstrup enge, men født i Herslev.

Nu solgte Niels Bertelsen huset til Jens Hansen, der nok kom fra Kongsted, idet de to ældste børn var fødte her. Men muligvis havde Jens Hansen boet til leje inden købet. Det var dog kun huset, Jens Hansen købte, idet grunden stadig tilhørte gården, og derfor lejedes den formedelst otte kroner årlig med 1. gang den 7-11-1893. Endvidere var det lejereren forment, så længe han boede der, at sælge huset eller overdrage lejeretten til nogen anden end et af hans børn. Købsprisen var 300 kroner, skøde af 11-12-1882, læst 17-6-1885.

Ovennævnte klausul bevirkede nok, at sønnen Hans Hansen, der var depotarbejder i Fredericia, fik adkomst af 15-5-1918, men om han nogensinde havde boet der, er nok tvivlsomt, idet han med samme skødedato solgte huset til Jørgen Nissen Jensen. - Samme Hans Hansen findes for øvrigt viet i Herslev kirke den 25-1-1896 til Marie Kirstine Sørensen, der var født på Fredericia mark. Datteren Ane Cathrine blev i 1901 gift med Carl Surrow fra Egum, mens Karen Marie viedes 1908 til Aksel Enevoldsen fra Hatting.

Jørgen Nissen Jensen
f. 19-2-1892, Ødis
d.
fodermester

---

g.m.

Anne Marie Frost
f. 22-8-1895, Erritsø
d.

1. Hansine Christiane, 21-9-1914, 2. Hans Christian, 13-3-1918, 3. Svend Aage, 23-4-1920, 4. Vagn, 28-2-1923,

Jørgen Nissen Jensen var født i Ødis som søn af husmand Hans Chr. Jensen og Marie Laursen, men forældrene flyttede nok til Tolstrup enge og købte af Johan Clausen matr. nr. 18k-16m. - Hans kone var født i Erritsø og datter af husmand Hans Christiansen Frost og Karen Marie Olesen.

Jørgen Nissen Jensen og Anne Marie Frost findes viede i Herslev kirke i sommeren 1914, og ved de to ældste børns fødsel og dåb blev Jørgen Nissen benævnt som fodermester af Tolstrup, mens han ved de sidstes dåb var arbejdsmand.

Kun seks år var han husejer, idet han solgte det "jordløse Hus, Litra B" til daværende ejer af gården, Jens Madsen. Prisen var nu 500 kroner og skødet af 21-1, 30-1-1924.

Jens Madsen solgte nu huset, da han havde fået bevilling til adskillelsen fra gården i november 1924. Det blev matrikuleret som nr 4g af Tolstrup.

Simon Christian Simonsen	g.m.	Valborg Scholastika Larsen
f. 2-9-1876, Vindelev		f. 10-2-1886, København
d. 23-6-1936, St. Josef hospital, Fa.		d. 1954, Kauslunde, b. 2-2, Herslev
husejer		

1. Søren Peter, 29-9-1910, 2. Mary Emma Louise, 21-9-1912

Den ny ejer var ovennævnte Christian Simonsen, der findes borgerlig viet i København i 1909. Han var ellers født i Vindelev ved Vejle, mens hans kone var fra København og medlem af baptistsamfundet.

Christian Simonsens skøde var af 21-4, læst 29-4-1925. Familien kom sikkert fra Vindelev, her var i hvert fald datteren født, mens sønnen var født i Smidstrup sogn. Denne overtog siden huset i Tolstrup enge, mens datteren blev gift med en landmand Carl Jensen.

Efter Christian Simonsens død blev enken nok boende til 1948, da sønnen overtog huset.

Søren Peter Simonsen	g.m.	Erna Johanne Bagger Hansen
f. 29-9-1910, Smidstrup s.		f. 23-2-1910, Hesselager
d.		d. 14-8-1976, Vamdrup
husejer		

1. Benny, 3-2-1932, 2. Kaj, 24-1-1935, 3. Villy, 22-3-1937, 4. Ingelise, 13-2-1943, 5. Sven, 6-4-1945, 6. Karen Marie, 29-3-1947

Søren Simonsen kom med familie fra Malt ved Vejen i 1948. Der var børnene fødte, mens de voksede op i Tolstrup enge.

Efter godt og vel tyve år solgte Søren Simonsen, og familien rejste til Vamdrup.

Nuværende ejere er Karen Marie Larsen og P. Hempel Hansen.

htk 0-3-1-1½

Denne ejendom var oprindelig en del af Øsdalsgårds tilliggende. Det var en mindre lod, beliggende øst for vejen mod Tolstrup, som daværende ejer af Øsdalsgård, Hans Bertelsens enke, Anne Kirstine Hansdatter, solgte til fremmede, da hun i 1826-27 delte gården til fordel for en søn og en svigersøn.

Parcellen, der i areal målte 68.700 kv-alen eller ca. 5 tdr land, blev tilskødet Poul Sørensen Qvist som parcel nr 3 af gården med htk 0-0-2-1 3/4, skøde af 10-1 1827. - Den ny matrikel i 1844 gav ejendommen matr nr 5c og justerede hartkornet til 0-3-1-1½.

Poul Sørensen Qvist
f. 6-3-1789, Herslev
d.
hmd og murermester

g.m.

Ane Marie Hansdatter
f. 22-9-1797, Tolstrup
d. 24-2-1849, -

1. Hans Poulsen, 24-3-1818, 2. Kirsten, 14-7-1822, 3. Niels Poulsen, 25-8-1826,
4. Maren, 3-11-1829.

Poul Sørensen Qvist var søn af gmd Søren Nielsen Qvist og Kirsten Poulsdatter i Herslev, mens Ane Marie var datter af gårdmand Hans Christensen og Maren Pedersdatter i Tolstrup.

I 1813 havde Poul Qvist fået skøde på de sørgelige rester af faderens gård, og 1816 giftede han sig med Ane Marie. Som en slags medgift fik de unge af Hans Christensen skøde på en lod af Ane Maries fødegård, nuv. matr nr 9 af Tolstrup. Her slog de sig muligvis ned, da de i 1821 måtte forlade gåden i Herslev. Der blev ældste søn født.

Efter en tid på matr nr 9 købte Qvist så den lidt større ejendom, matr nr 5c. Det er vel sandsynligt, at det var Qvist, der satte bygning på stedet, idet han ofte blev benævnt "Murmester."

På det matrikelkort, der blev udarbejdet i forbindelse med 1844-matriklen, ses Poul Qvists navn, men overstreget til fordel for navnet Jeppe Pedersen. Det skyldtes, at han og Qvist mageskiftede ejendomme.

Jeppe Pedersen
f. 25-5-1782, Højrup
d.
hmd og træskomand

g.m.

4. Marie Hansdatter
f. ca. 1772,
d.

- Karen, 1-8-1805, Peder, 2-11-1818.

Jeppe Pedersen var fra Højrup og søn af Peder Hansen med tilnavnet Møller. Hans kone var nummer fire i rækken, idet et par af hans første koner døde ganske unge. En hel del år havde han boet i Vilstrup sogn, og her var sønnen Peder født. Jeppe blev i dåbsnotatet benævnt som boelsmand af Landerup skovhus. Her døde hans tredje kone i 1829, og året efter giftede han sig med en enke, ovenstående Marie, der dog i vielsesnotatet kaldes Pedersen. Samme år - med skøde af 24-1-1830, læst 20-4-1831 - overtog han Christen Sørensens ejendom på Højrup mark, og det var den, han nu efter kun et par års forløb mageskiftede med Poul Qvists matr nr 5c. Mageskifteskøde af 21-1, 17-7-1833. Under opholdet i Tolstrup døde Karen, der var født i Højrup i hans første ægteskab, i 1834, 29 år gammel.

Men her i Tolstrup fandt Jeppe sig åbenbart heller ikke tilpas, og i 1839 solgte han. Ifl. kirkebogens afgangsliste rejste familien til Alminde allerede i 1838.

Anders Pedersen
f. 24-2-1805, Pjedsted
d. 30-6-1876, Tolstrup
hmd

g.m.

Kirsten Jensdatter
f. 20-6-1801, Bredstrup
d. 7-3-1876, Tolstrup

1. Anne Marie, 24-6-1837, d. 1842, 2. Peder, 25-1-1840.

Anders Pedersen og Kirsten kom fra Follerup, hvor de hidtil havde siddet til leje. Det fremgår af Anne Maries dåbsnotat, der angav Anders Pedersen som lejerhusmand af Follerup, hvad der så nok betød, at han havde arbejdet på Follerupgård.

Men for øvrigt var Anders Pedersen født i Pjedsted, søn af en Peder Christensen og Anna Henriksdatter, mens Kirsten Jensdatter var fra Torp i Bredstrup sogn. Det var et par modne unge mennesker, der i november 1834 viedes i Pjedsted kirke, og i vielsesnotatet blev Anders Pedersen benævnt af Follerup.

Anders Pedersens adkomst til stedet daterede sig af 20-6-1839, og med denne families ankomst kom der lidt mere stabilitet over ejerforholdene, idet den blev på ejendommen i 30 år.

Stedets tilliggende forøgede Anders Pedersen lidt med købet af en parcel matr. nr. 16g, der var et engskifte, skøde af 11-12-1848.

De to børn var de eneste, og heraf døde Anne Marie, kun fem år gammel. Om sønnen Peder vides intet.

I 1869 kunne Anders og Kirsten nok ikke mere, og de solgte nu ejendommen mod sikring af aftægt i det gamle hjem. Her døde de begge i marts måned syv år senere, i 1876.

Niels Andersen Thuesen
f. 30-3-1845, Højrup mk
d. 1929, Fa. b. 22-2, He.
hmd

g.m.

Dorthea Andersen (Pedersen)
f. 22-2-1842, Skanderup
d. 3-11-1907, Tolstrup

dødf. dr. 5-4-1869,

Niels A. Thuesen var født på Højrup mark som søn af husmand Anders Knudsen Thuesen og Dorthe Marie Nielsdatter, der ejede husmandsstedet matr nr 7b på Højrup mark. Den 21. april 1868 holdt han bryllup med Dorthea Andersen, der i vielsesnotatet benævntes af Tolstrup, men var født i Skanderup, datter af hørsvinger Anders Pedersen der.

Med skøde af 9-6-1869 overtog han stedet her, som nu bestod af 5c med htk 0-3-1-1½ og 16g med 0-0-1-1 3/4. - Da gårdmand Hans Pedersen Thuesen i 1875 udparcellerede sin fødegård, matr nr 2 i Tolstrup, købte Niels Thuesen en parcel af denne, matr nr 2s med htk 0-2-0-1 1/4, "til Forening med 5c." Skøde af 3-7-1875.

I den anledning måtte han på lånemarkedet, hvilket ses af, at han udstedte to panteobligationer, en til sparekassen på 1200 kr, og en til lærer Bang, Herslev,

på 1.000 kr. Begge med sikkerhed i matr nr 2s-5c-16g.

Som sin forgænger holdt Niels Thuesen godt ud på ejendommen. Det blev til ialt 38 år på stedet, men i 1907 solgtes så til Anders Andersen, og mindre end et halvt år efter døde Dorthea.

Den ny mand var Anders Andersen, om hvem intet videre kendes, men hans ophold i Tolstrup havde nærmest karakter af gæstevist. Adkomst af 18-6, 29-6-1907, og der gik ikke engang et år, inden han afhændede ejendommen igen. Muligvis rejste han til Højrup mark, hvor en mand af samme navn fik skøde på matr nr 19d.

Den ny ejer var Chr. Jensen Møller, hvis adkomst var af 1-4-1908. Da hans forgænger fik skøde af 12-8 samme år på stedet på Højrup mark, er der mulighed for, at de to navne Anders Andersen er identiske. - Købsprisen her var 10.000.

To år senere blev Møller ked af stedet og mageskiftede med Marius Johansen af Hjarup, skøde af 12-3, 27-4-1910. - Det kunne dog se ud til, at denne sidstes økonomi ikke var helt i orden, idet han allerede inden tinglæsning havde besøg af kongens foged. Men økonomien blev sandsynligvis ikke bedre, idet han mageskiftede endnu engang med Niels Nielsen af Hover og fik dennes hus i bytte. Det skete med skøde af 30-11-1910.

Men Niels Nielsen kunne heller ikke klare sig, og det ses af, at efterfølgerens skøde var et fogedudlægsskøde.

Med fogedudlægsskøde af 26-8, 30-8-1911 overtog Niels Thorsen nu ejendommen, og dermed kom der ro over ejerforholdene.

Niels Thorsen kom fra matr nr 18a, en ejendom han havde overtaget efter svigerfaderen. - Persondata findes under 18a.

Men Niels Thorsen og hans kone var allerede ældre mennesker, da de overtog Stedet her, og efter kun fire års forløb, døde Niels Thorsen, og hans enke solgte efter et par år stedet til sønnen Chr. Thorsen.

Christen Agerup Thorsen
f. 20-8-1882, Tolstrup
d.
bmd

g.m.

Mette Marie Hansen
f. ca. 1883, Vilstrup
d.

1. Niels Thorvald, 3-9-1918

I 1917 blev Christen Thorsen gift med Mette Marie Hansen, der nok var fra Vilstrup, og samtidig afgav moderen ejendommen med skøde af 30-11, 12-12-1917. Købspris 8.500 kr. - Men det var nok ikke den unge Thorsens hensigt at blive på Tolstrup mark, og allerede efter halvandet års forløb solgte han til Ingvar Pedersen og rejste til Eltang.

Ingvar Pedersen var fra Fredericia mark, og hans adkomst var af 31-5-1919, men det er så at sige også alt, hvad vi ved, og efter knap syv år solgte han til Madsen Gram.

Peder Lassen Madsen Gram
f. 11-2-1890, St. Velling
d. 20-8-1974, Fredericia
bmd

---

g.m.

Ane Johanne Rasmussen
f. 21-9-1898, Erritsø
d. 19-11-1988, Fredericia

1. Jenny Annine, 23-10-1919, 2. Hans Olrik, 24-11-1923, 3. udøbt dreng, 1-5-1936, d. begr. 3-5, 4. Vagn Aage, 31-1-1938.

Madsen Gram kom nok fra St. Velling i Smidstrup sogn. Der var han selv født, mens hans kone var født i Erritsø. Men da de to ældste børne fødested også var St. Velling, kom familien sikkert derfra.

Madsen Gram fik skøde fra Ingvard Petersen på 2s-5c-16g af 14,4, læst 18-4-1926. Disse matrikelnumre forøgedes med købet af 2g i 1948, og da Søren Pedersens gård i Tolstrup solgtes, købte han af Statens Jordlovsudvalg matr. nr. 18p, skøde af 14-1-1955.

Da Madsen Gram nåede støvets år, flyttede han og konen til Fredericia, hvor de nød deres otium.

Ejendommen solgtes til Arne Sørensen, der endnu driver den.

Dette er vistnok et forholdsvis nyt hus, bygget af S.P.R.Klülver i Trediveerne. Det kunne se ud, som om han havde besvær med adkomsten, idet han fik skøde på 18m af 9-11-1939, men først i 1944 på 5e. Dette var lige gået i orden, da han solgte til

banearbejder Søren Jacobsen, der først fik skøde på 18m af 2-3-1944, mens skøde på 5e blev afvist. Hvad der var i vejen, vides ikke, men et par måneder efter var også skødet på 5e hjemme, d. 11-5-1944. Næste ejer var

Walther Hein, der fik skøde af 11-10-1946, og som skødede til fornævnte S.P.R. Klülver, 21-2-1949, og som to år senere solgte til

Chr. A. Sørensen, der fik skøde af 19-3-1951. Chr. A. Sørensen var ansat ved kommunen og førte tilsyn med vandværket, der var beliggende i Kongsted enge. Han var også den, der holdt længst ud på stedet. Det vides ikke nøjagtigt hvor længe, han boede her. Men ny ejer var

H. Segers, som sidst i firserne solgte til

Jan Bargmann

htk 2 alb

Den 12-10-1833 viedes i Herslev kirke Ebbe August Nielsen til Anne Hansdatter. Ved giftermålet blev de begge angivet af Follerup, så på det tidspunkt har de antagelig tjent der.

Ebbe August Nielsen
f. ca. 1809, Thyregod
d. 30-1-1870, Tolstrup
hmd

g.m.

Anne Hansdatter
f. 20-9-1807, Smidstrup s.
d. 9-2-1894, Tolstrup

1. Dødf. dr. 9-11-1834, 2. Niels, 11-2-1836, 3. Ane Kirstine, 8-8-1839, 4. Dødf. dr. 24-8-1840, 5. Sophie Margrethe, 30-9-1841, 6. Hans, 14-12-1844, 7. Else Marie, 20-11-1847.

Ebbe August Nielsen var født i Brande eller Thyregod. Anne Hansdatter var født i Håstrup, Smidstrup sogn, og datter af Hans Nicolaisen og Ane Kirstine Eriksdatter, der på et tidspunkt var flyttet til Tolstrup enge. De døde begge hos datter og svigersøn.

Efter brylluppet flyttede de unge nok til Tolstrup enge, idet hendes forældre boede der - jfr. folketællingen af 1834 - og alle deres børn var fødte her. Ved disses fødsel betegnes Ebbe Nielsen dels som indsidder, dels som lejehusmand, og det var nogenlunde det samme.

I begyndelsen var han daglejer, men i 1844 begyndte han så småt at købe jord. Af en Hans Andersen købte han matr. nr. 5g med htk 2 alb. Det var ikke noget større, idet der var ialt 5890 kv-alen eller knap en halv td land. Skøde af 20-3-1844, læst 15-1-1845. - Ti år senere forøgede han med matr. nr. 5f, der kun var på 3650 kv-alen eller knap 2 skp land. Skøde fra Christoffer Andersen af 18-12, 20-12-1854. - Endelig erhvervede han fra Poul Sørensen Qvist matr. nr. 16r med skøde af 23-7, 1-8-1860.

Det var således ikke noget større brug, Ebbe Nielsen havde samlet, men han var på stedet til sin død i 1870.

Nu overgik ejendommen til sønnen Niels, der havde været hjemme siden sit giftermål i 1859. Skøde fra moderen af 3-3-1870. - Af de øvrige børn døde Hans som ung mand i 1869. Datteren Sophie Margrethe findes gift med Jens Nissen Lütken fra Vester nebel i 1870. De øvrige vides intet om.

Senere magesiftede Niels Ebbesen med naboen Niels Udesen og fik matr nr 2q. Se dette.

Ovenstående matrikel-nummer var et skovskifte, som hørte under gården matr. nr 5b på Tolstrup mark. Dette skifte - Palmskifte kaldet - blev meddelt som arvefæste, solgt af Hans Hansens enke, Maren Rudolphsdatter, til Søren Severinsen, datteret 17-12-1834 og 7-1-1835.

Søren Severinsen
f. 21-1-1794, Erritsø
d.
hmd

---

g.m.

Karen Madsdatter
f. 22-7-1792, Pjedsted
d.

1. Ane Sophie, 1-6-1820, 2. Mads Peter, 31-3-1822, 3. Karen Marie, 28-4-1825,
4. Carl, 20-4-1828, 5. Niels, 1-4-1835, 6. Jensine, 12-7-1839.

Søren Severinsen var født i Erritsø, søn af Severin Hansen og Ane Sophie Pedersdatter. Hans kone var født i Pjedsted og datter af Mads Smed og Anna Sørensdatter.

Det kunne se ud, som om familien havde flyttet lidt rundt, inden den kom til Tolstrup enge, idet ældste datter var født i Stoustrup, og Mads Peter og de to næste var fødte i Taulov.

Man kan jo gætte på, at det var Severinsen, der satte bygning på stedet, da det ved næste salg blev nævnt med hus.

I 1840 solgte Severinsen stedet til gårdmand Mads Jensen i Tolstrup. Men dennes ejertid blev ikke lang, idet han efter et par års forløb afhændede til Bendix Nielsen.

Bendix Nielsen
f. ca. 1810, Vinding
d.
hmd og væver

---

g.m.

Karen Pedersdatter
f. 12-8-1819, Pjedsted
d.

1. Niels Peder, 18-12-1839, 2. Maren, 22-8-1841, 3. Jeppe, 17-11-1843.
4. Christian, 15-11-1845, d.s.å., 5. Christian, 29-11-1846,

I 1839 findes Bendix Nielsen viet til Karen Pedersdatter i Pjedsted, og her er de to ældste børn fødte.

Bendix Nielsens ophav kendes ikke, men han var født i Vinding ifl. folketællingen 1845. Karen Pedersdatter var derimod født i Pjedsted, datter af husmand Peder Hansen og Birthe Marie Knudsdatter.

Bendix Nielsens skøde var af 1-5, 21-12-1842, og det meddeltes ved handelens indgåelse, at det var et enkelt skovskifte - Palmskifte kaldet og med hus - hvad der jo nok bekræfter, at forgængeren Severinsen havde været bygmester.

Men allerede året efter solgte Bendix Nielsen igen, men salget. Salget blev dog først effektivt nogle få år senere, idet familien gennem dåbsnotaterne viste, at den var her nogle år endnu. Først 1847 mødte den ny ejer op.

Ude Jespersen
f. dec. 1814, Stoustrup
d. 18-9-1889, Tolstrup enge
hmd

---

g.m.

Ane Johanne Olesdatter
f. 25-4-1814, Skærbæk
d. 28-3-1900. Tolstrup enge

1. Jesper, 26-6-1844, 2. Ole, 31-8-1845, 3. Caroline, 27-1-1848, d. 1859,
4. Ellen, 7-10-1850, 5. Niels, 13-2-1854, 6. Karen, 8-7-1857, d. 1874.

Ude Jespersens skøde findes dateret d. 18-6, 23-6-1843, men overtagelsen lod af en eller anden grund vente på sig, og det var kirkebogens tilgangsliste, der meddelte, at den 30-4-1847 ankom familien Jespersen fra Taulov sogn. - Muligvis havde Jespersen ved købet været ugift, men her ved ankomsten var de to ældste drenge fødte, og de var fødte i Skærbæk. Her var også hans kone fra, datter af fisker Ole Nielsen og Ellen Andersdatter.

Selv var Ude Jespersen født i Stoustrup som søn af gårdmand Jesper Udesen og hustru af første ægteskab, Karen Hansdatter, der døde 9-3-1815. Jesper Udesen findes nemlig gift i sommeren 1815 med Anne Barbara Udesdatter fra Herslev, og her blev han betegnet som enkemand af Stoustrup.

I Tolstrup blev det til fire børn mere, hvoraf dog to pigebørn døde. Ellen blev i 1875 gift med Jens Christensen Grøn fra Herslev, og de boede nok som indsidere hos Ude Jespersen. Ellen døde desværre tidligt - 1 1880 - og Jens Grøn giftede sig igen med Ane Nielsen fra Skærbæk i 1884.

Af sønnerne vides intet om Jesper, men Ole var gift og boede også i Tolstrup enge. Han købte i 1875 af gård nr. 2 i Tolstrup parcellen 2t, en parcel han dog overdrog til faderen samme år.

Niels Udesen
f. 13-2-1854, Tolstrup
d. 20-8-1938, -
hmd

g.m.

Kirsten Marie Nicolaisen
f. 4-7-1856, Klattrup, Smidstrup
d. 14-10-1939, Tolstrup

ægteskab barnløst

I 1882 giftede Niels Udesen sig med Kirsten Marie, datter af Nicolai Pedersen og Karen Nielsdatter, Klattrup, og få år senere fik han skøde på hjemmet, matr. nr. 5h og 18e. Dette var dateret 16-9-1886, læst 6-4-1887. Men forinden havde han af broderen Ole købt dennes ny erhvervelse matr. nr. 2t - sikkert i 1876. 18e var nok et tidligere skovskifte, som Ude Jespersen havde engang havde købt. Han var dog ikke færdig med at handle endnu, idet han mageskiftede 2t med 5f og 5g. Det var Niels Ebbesen han handlede med, og mageskiftet fandt sted 24-6, og læst 24-7-1889.

Niels Udesen og hans kone fik ingen børn selv, men tog så plejebørn i Huset, og af skoleprotokollen ses det, at han lagde navn til flere elever, der gik i Højrup skole, der iblandt den senere ejer.

Efter at Niels Udesens ikke kunne mere, blev huset og ejendommen overtaget af plejesønnen - eller adoptivsønnen - Johannes Hansen, der kom fra matr. nr. 18a, og hvis data findes derunder.

Johannes Hansen havde sikkert huset til 1958, hvorefter han solgte det til Benny Andersen, af hvem Gunnar Christiansen købte.

Gunnar Christiansen
f. 2-7-1935, Fredericia
d.
kasserer

g.m.

Benny Carlsen
f. 3-5-1937, Søllested
d.

1. Jan, 21-4-1957, 2. Lis, 20-8-1960, 3. Hans, 11-10-1968.

Gunnar Christiansen er født i Fredericia - inden for voldene - og er således såkaldt fæstningsdreng. Hans kone er fra Fyn, født i Søllested nær Assens. Efter at have boet i Fredericia nogle år flyttede de på landet og købte af Benny Andersen det gamle hus matr nr 5f-5g og 5h. Året efter øgede Christiansen tilliggendet, idet han af fru Ellen Margrethe Nielsen fik skøde på matr nr 18n. Adkomst af 21-11-1968.

I familien tre børn, hvoraf den ældste er formand ved kommunens vejvæsen. Lis er udlært som tandplejer, og Hans arbejder som chauffør hos vognmand Dueholm. Gunnar Christiansen har i mange år været i byrådet og er p.t. formand for teknisk udvalg.

Han er endvidere stærkt interesseret i gamle ting og sager, og det var antagelig medvirkende til, at han i 1981 flyttede til Skærbæk, hvor han indrettede en antikvitetsforretning.

Matr. nr. 7a, 1844

·htk 1/4 alb.

Denne Parcel var lige til 1889 en del af ejendommen matr. nr. 7, der indtil 1887 var i hænderne på Rasmus Jensen Ravn.

Men nævnte år gik han fallit, og stedet blev efter tvangsauktion overtaget af gårdmand og hestehandler Jacob Chr. Lange, Horsted, - nok svoger til Ravn - der ved videresalg forbeholdt sig parcellen her til byggegrund. (Se endv. under nr. 7).

Herpå opførtes nu et hus, der sikkert skulle tjene som bolig for familien Ravn, hvis data findes under nr. 7, og som blev skyldsats under matr. nr. 7a med htk 1/4 album.

Men efter konens død i begyndelsen af 1894 gik det nok helt i fisk for Rasmus Ravn. Selv blev han af kommunen i slutningen af året anbragt på tvangsarbejdsanstalten i Horsens, mens huset her blev solgt ved tvangsauktion. Sælger var Jacob Lange, der nok endnu en gang havde måttet overtage fallitboet.

Lange skødede huset til Jens Hansen, Tolstrup, (data under 4g), der ejede det til 1897, da det overgik til

Anders Caspersen. Men der var åbenbart uheld ved stedet, idet det i 1905 atter måtte tvangssælges. Ved denne tvangsauktion gik det til

Niels Madsen Christensen, Tolstrupgård, der transporterede købekontrakten til købmand Oehlenschläger i Tolstrup, der ejede huset til sin død i 1913, og derefter af hans enke til 1925. Nu blev huset solgt til

Johannes Jensen, der var tidligere postbud, og hvis skøde var af 28-3-1906. Han boede her til sin død i 1925, og huset blev overtaget af enken, der solgte til

Jørgen Dam Christensen fra Højrup, der var ejer til 1936. Da skiftede huset atter ejer, idet en fru Thora Pedersen nu købte det med det resultat, at tvangsauktion hærgede stedet. Ved denne auktion blev

tømrer Karl Henry Soelberg højstbydende og fik fagedudlægsskøde på det af 14-2-1941. Han beboede det i seks år og solgte så til

Broch-Jørgensen og Møller - vistnok et bilfirma i Fredericia - der fik skøde på det af 23-5-1947. De havde det til 1951, da de solgte til

Niels Skov Kragh, der erhvervede skøde af 23-1-1951. Her boede Skov Kragh så sine sidste år til sin død i 1956. Huset overgik nu ifl. skifteudskrift til hendes mangeårige husbestyrerinde

Jørgine Jensen, hvis adkomst var af 8-3-1956. - Nu blev der ro over ejerforholdene, og hendes ejertid blev den hidtil længste, idet hun ejede og beboede det til 1982, da hun flyttede til Herslev. - Huset her solgtes først til

Jørgen Junge Andersen, der kun ejede det ganske kort tid, men solgte til

Robert Bertelsen.

Ejendommen oprindelig en del af gård nr. 5 (gl. matr.) i Tolstrup, der ejedes af Jens Lundemand og som udparcelleredes i begyndelsen af 1800-tallet. Heraf fik gmd. Hans Christensen i gd. nr 6 broderparten, nemlig godt og vel halvdelen.

Af ny erhvervelsen solgte Hans Christensen nogle parceller videre, og til Thomas Jørgensen parcellerne nr. 22 og 23 med henhv. htk af 0-3-1- 1/3 og 0-0-2-1 samt en tørveparcel, ialt htk 0-4-1-1 1/4. Skøde af 1-5-1808.

Samme Thomas Jørgensen vides intet om, udover at han var hjuler. Af vielsesnotaterne i k-bogen fremgår det, at han i 1816 fik en datter ved navn Kirsten gift med ungkarl Christen Madsen af Pjedsted.

Det var så antagelig hjuleren, der satte bygning på stedet, og i pagt med den ny mode, der også gav mindre ejendomme navn, kaldte han sit brug for Høllminde. Efter ti år på Tolstrup mark solgte han og rejste.

Jens Jensen Skov
f. døbt 12-3-1786, Taulov
d. 16-7-1859, Tolstrup
hmd

g.m.

1. Mariane Nielsdatter
f. ca. 1764
d. 23-2-1829, Tolstrup

2. Ane Kirstine Christiansd.
f.
d. 24-2-1868, Tolstrup

1. dødf. dreng, 3-2-1830, 2. Christian, 10-4-1831, d. 1833, 3. Christian, 0-4-1834, 4. Ane Marie, 9-1-1837, d.s.å., 5. Ane Marie, 4-12-1838, 6. Jens, 5-7-1842, 7. Peder, 26-3-1845.

Jens Jensen Skov var født i Tårup, Taulov sogn, af ugifte forældre, pigen Karen Andersdatter og Jens Jensen skou.

Ejendommen her overtog han ifl. skøde af 11-3-1818 og i skødet benævntes den udtrykkeligt Høllminde.

Ved ankomsten hertil var han gift med Mariane Nielsdatter, der nok havde været en ældre enke ved giftermålet, og Jens Skou havde sikkert fulgt det klassiske mønster: gifte sig til lidt jordisk gods, selv om betingelsen var en ægteviv, der aldersmæssigt kunne være hans moder.

Efter en halv snes år døde Mariane i 1829, og samme år giftede han sig påny med Ane Kirstine Christiansdatter, der var fra Erritsø, datter af Christian Peder- sen og Anne Christensdatter der.

Folketællingerne 1834-40-45 viser familien på stedet her, og i samlivet fødtes ialt syv børn, hvoraf dog kun fire voksede til.

Den ny matrikel 1844 gav ejendommen matrikelnummer 7 af Tolstrup og ansatte hartkornet til 0-5-1- 3/4.

Af børnene blev det ældste søn Christian, der efterfulgte faderen på stedet, mens Ane Marie blev gift med en Niels Mortensen, og anden gang med murer Niels Thomsen. Peder blev udlært som smed og fik sit hjem og virke i Erritsø.

Christian Jensen Skou
f. 20-4-1834, Tolstrup
d. 3-9-1868, Tolstrup
hmd

g.m.

Karen Hansen
f. 8-3-1839, Oddersted
d.

Jens, 14-1-1867,

Med skøde af 20-2-1858 overtog Christian Skou fødehjemmet, og af samme dato oprettedes aftægtskontrakt med forældrene. Denne fik faderen dog ikke megen fornøjelse af, idet han døde året efter.

Christian og moderen gik så nok alene de første år, indtil kirkebogens dåbsnotater viste, at Christian nok havde giftet sig. Karen Hansdatter var fra Oddersted, Taulov sogn, og datter af gårdmand Hans Henriksen og Karen Jensdatter der.

Fra Christian Skous tid findes et magelæg med mølleren i Gammelby mølle, Jens Madsen, dateret 20-6-1862. Det var sikkert kun en justering af skel el. lign., da det var Matrikelnumrene 7 og 11, det drejede sig om.

Så døde Christian Skou pludseligt, og Karen Hansen giftede sig nu med broderen, Peder Skou, der ifl. vielsesnotatet nu var smed i Erritsø. Her fik Karen så nok sit fremtidige hjem, mens stedet her blev solgt.

Rasmus Jensen Ravn
f. 21-11-1843, Erritsø
d. 31-1-1921, Højrup
hmd

g.m.

1. Sørine Poulsen
f. 9-9-1839, Erritsø
d. 5-1-1873, Tolstrup

1. Jens, 5-6-1869, d. 1884, 2. Poul, 28-10-1871

2. Maren Henriksen Lange
f. ca. 1848, Højen
d. 11-1-1894, Tolstrup

3. Henrik, 12-5-1875, d. s.å., 4. Sørine, 2-11-1876, 5. Henrik, 24-11-1878,
6. Ane, 14-2-1881, d. 1900, 7. Johanne, 29-3-1883, 8. Jensine, 12-8-1885,
9. Jens, 23-5-1888, 10. Peder, 8-5-1892.

Rasmus Jensen Ravn var født i Erritsø, søn af Jens Rasmussen Ravn og Ane Christensen Frost. Sørine Poulsen var datter af Poul Christiansen og Kirstine Nielsen.

Formedelst 2000 rdl fik Ravn skøde fra Peder Jensen Skou på matr nr 7, skødedato 10-6-1870, læst 23-11 samme år. I anledning af købet her måtte han på lånemarkedet, og Fredericia Sparekasse samt gårdmand Elkjær, Erritsø, forstrakte ham med henholdsvis 600 og 200 rdl. PO af 22-12-1870.

Ved ankomst til Tolstrup var ældste søn født (i Erritsø). Han døde fem år gammel af TB. Året efter ankomsten fødtes en søn mere i første ægteskab, men to år senere mistede han sin kone, der døde af tyfus, kun 32 år gammel. Ved et senere skifte - der sikkert stod i forbindelse med nyt giftermål - fik hver af sønnerne tillagt 150 rdl som deres mødrearv.

Hans anden kone, Maren H. Lange, var fra Højen sogn, og det er alt, hvad der vides om hende. Men det blev et frugtbart samliv, idet der i dette fødtes ialt otte børn.

I 1880 havde Rasmus Ravn uheld med sine heste, der døde for ham. Det fremgår af en notits i Fredericia Avis for den 17-6 samme år, og hvori han takkede for en indsamling, der havde støttet indkøb af nye heste.

Men Ravns økonomi var nok dårlig, og 1887 kunne han ikke mere klare sine for-

pligtelser. Han gik fallit, og ejendommen solgtes ved tvangsauktion d. 11-6-1887. Den var da vurderet til 8.000 kr, men måtte sælges for 4.500 + omkostninger til gårdmand og hestehandler Jacob Christian Lange af Horsted. Denne var muligvis en svoger til Ravn eller - efternavnet in mente - en slægtning til Maren Lange.

J.C.Lange fik skøde på ejendommen fra auktionsretten, dateret 8-3, 11-4-1888. Under det langvarige salg af stedet var Ravn sikkert blevet boende. Året efter blev en købekontrakt mellem Lange og teglbrænder Peter Christensen underskrevet. Ifl. denne skulle køberen foruden købesummen - 6.700 kr - meddele sælgeren en lejekontrakt for 49 år på en byggeplads i den til ejendommen hørende mose. Købekontrakt af 29-3-1889.

Men inden skødeskrivning blev konditionerne ændrede derhen, at omtalte byggeplads blev overtaget af sælger selv, mens P.Christensen overtog selve ejendommen minus byggeplads. Dermed blev denne sidste skilt fra, skyldsæt under matr. nr.7a og med hartkorn 1/4 alb.

Peter Christensen
ingen data kendes
teglbrænder

g.m.

Mette Margrethe Knudsen
f. ca. 1853,
d.

Knud Peter, 16-4-1884, Maren, 21-10-1893

Peter Christensen af Korning fik skøde efter lidt trakasserier med hensyn til den del, der lå i Tolstrup enge, og hans skøde var af 24-12-1890.

Men meget vides ikke om samme Christensen, og børnetallet er sikkert ufuldstændigt. Den enlige datter, der fødtes i Tolstrup, var nok det sidste barn, når man ser på Mette Margrethes alder.

En overgang forpagtede Peter Christensen den Tolstrup skolelod. Det fremgår af et notat i den gamle sognerådsprotokol af 8-5-1894, hvor sognerådet påtegnede en sådan og forpligtede sig til at føre tilsyn med driftsplanens overholdelse. - Men det er usikkert, om teglbrænderen kunne klare sig. I hvert fald var det gårdmand Søren Pedersen i Tolstrup, der solgte teglsten til de nye skoler, der 1901 skød op. Et skøde er dog ikke fundet, men derimod findes en teglbrænder Jens Jensen på stedet i 1905, da han fik en datter døbt, så Søren Pedersen havde nok måttet have kvalificeret hjælp til fabrikationen. - Men tiden løb fra de små lokale virksomheder, og 1917.

Peter Frederik Soelberg
f. 1-3-1877, Hover
d.
hmd

g.m.

Mathilde Marie Christensen
f. 16-8-1886, Jelling
d.

Karl Henry Soelberg, 17-6-1919,

Peter Frederik Soelberg fik skøde på 7b med htk 0-5-1- $\frac{1}{2}$. K 9.000 kr, og skødet var af 19-12-1917. Soelbergs kom fra Fårup ved Jelling, ligesom de også var fødte på denne egn. - Drengen var en adoptivsøn, født i Bagsværd af en ugift polsk moder, Marianne Mazurzak fra Galizien.

P. Soelberg havde som soldat i Dansk Vestindien været udenlands i sine unge år, men ellers vides intet om denne familie, der nok blev på stedet i mange år.

Efterfølgeren var Carl Egeberg, hvis tid var tilsvarende kort. Han solgte igen i 1948 til Edvard Christensen, Herslev, der lagde jorden under sin ejendom og solgte huset som et jordløst hus.

Da gårdmand Jens Pedersen Lundemand i begyndelsen af 1800-tallet udfparcellerede sin gård - nr 6 gl. matr. - havde han ved datteren Karens giftermål overladt de unge en parcel i den nordøstlige del af Tolstrup ejerlav.

Jens Madsen
f. ca. 1773-74, Erritsø
d. 8-9-1848, Tolstrup
gmd

g.m.

Karen Jensdatter
f. 17-6-1780, Follerup
d. 16-12-1840, Tolstrup

1. Anne, 14-3-1801, 2. Jens, 2-11-1802, Anne Kirstine, 12-11-1804, d. 1805,
4. Anne Kirstine, 15-3-1806, 5. Maren, 11-10-1808, 6. Ellen Marie, 19-2-1811,
7. Mads, 10-4-1813, 8. Ane, 5-10-1816, 9. Mette, 17-6-1820, 10. Peder, 19-10-
1822, d. 1848.

I den lyse maj år 1800 viedes i Herslev kirke ungkarl Jens Madsen i Poul Qvists gård og Karen Pedersdatter af Tolstrup. Det var det summariske referat af begivenheden i Herslev kirkebog. En "trykfejl" fra præstens side gør hendes efternavn til Pedersdatter. Men det blev der siden rådet bod på i de mange årsnotater.

Folketællingen 1845 fortæller, at Jens Madsen var født i Erritsø, men der vides intet om hans ophav.

Ved giftermålet fik de unge overladt ovennævnte parcel, der stod i hartkorn til 1-5-0-2 5/12, og som de fik skøde på af 25-6-1801. Her opbyggede de en ejendom eller mindre gård. Tyve år senere blev denne ved den ny matrikels udarbejdelse tildelt nr. 8, og hartkornet nyansat til 2-3-3-1. Men forinden havde Mads Jensen til Niels Johansen i det senere nr. 9 solgt en mindre parcel.

En stor børneflokk voksede op på stedet, men det er småt med viden om de enkeltes skæbne. Sønnen Jens blev husmand på Herslev mark. Mads overtog fødegården, og yngste søn gik hjemme på gården til sin død. Dødsnotatet beretter, at han var berøvet forstanden. Ellen Marie var i 1835 blevet gift med murer Poul Mogenssen, og de boede jfr. folketællingen 1840 i Herslev. Men kirkebogen er fremdeles tavs om de øvrige døtre.

Mads Jensen
f. 10-4-1813, Tolstrup
d. 12-6-1864, -
gmd

g.m.

Maren Jacobsen
f. 9-10-1820, Taulov
d. 1-11-1871, Tolstrup

1. Karen, 28-9-1841, d. 1856, 2. Mette, 4-3-1843, 3. Anne Kirstine, 29-12-
1844, d. 1856, 4. Jens, 19-4-1846, d. 1863, 5. Jacob Kobbel, 29-1-1849, d.s.å.
6. Maren, 5-2-1850, d. 1856, 7. Kirstine Marie, 31-7-1852, 8. Ane Marie, 19-1-
1855, d. 1858, 9. Carl, 9-10-1856, 10. Jacob Kobbel, 16-2-1859, d. 1870, 11.
Maren, 26-2-1861, d. 1870, 12. Madssine, 5-7-1863, d. 1870.

Mads Jensens adkomst til fødegården var af 25-11-1841, læst 21-9-1842, hvilket vil sige godt et års tid efter, at han havde holdt bryllup i Taulov med Maren Jacobsen. Hun var datter af gårdmand Jacob Pedersen og Mette Sørensdatter i Tå-

rup Østerskov. De findes viiede i Taulov d. 26. september 1840.

Som i faderens tid fødtes der mange børn i den lille gård - ikke mindre end tolv. Men der ventede de fleste af dem den tragiske skæbne at skulle dø som børn eller ganske unge. Ved Mads Jensens død var der endnu fem levende, idet en skifteekstrakt viste, at deres samlede arvelod var godt og vel 600 rigsdaler. Ved Moderens død fem-seks år senere var der kun to i live, datteren Kirstine Marie og sønnen Carl. Samme datter findes gift i 1876 med Dosæus Sørensen, og de fik en mindre ejendom på Højrup mark. Carls videre skæbne kendes ikke. Efter Mads Jensens død tog Maren en ny Mads ind i gården.

Mads Henrik Thomsen
f. 19-1-1834
d. 18-4-1911, Tolstrup
gmd

g.m.

omst. Maren Jacobsen

ægteskab barnløst

Efter at have været enke i ca. tre år trådte Maren atter ind i ægtestanden. Mads Henrik Thomsen var født i Fredericia som søn af avlsmand og vintapper Hans Thomsen og Hustru Mariane. Da han ved vielsen blev nævnt af Tolstrup mark, er det sandsynligt, at han havde været Marens medhjælp i det daglige, og han gik under navnet Mads vintapper.

Men Marens kræfter var åbenbart udtømte af de mange børnefødsler og den hårde psykiske tilværelse, hun havde været igennem, og godt fire år senere døde hun, kun 51 år gammel. Men Mads vintapper var endnu en mand i sin bedste alder, og han giftede sig igen.

g.m.

Maren Sørensen
f. 19-2-1835, Vejlbj
d. 1920, Tolstrup, b. 18-3

Søren Pedersen Pagh Thomsen, 24-11-1873

Maren Sørensen var født i Vejlbj sogn, datter af gårdmand Søren Pedersen og Ane Pedersdatter, og hun havde muligvis været husholderske hos Mads, da vielsen fandt sted i Herslev kirke i 1873.

En enkelt søn blev resultatet af samlevet, og denne efterfulgte faderen på gården, da Mads døde i 1911, 77 år gammel.

Pagh Thomsen fik skøde på ejendommen af 13-9-1911, efter at Maren havde fået sin æftægtsydelse tinglæst af samme dato. Han forblev ugift, og efter moderens død havde han husbestyrerinder.

Han var ifl. overlevering noget krakilsk og rethaverisk, hvad der ofte medførte retssager. I den gamle forligsprotokol for Herslev sogn ses han at figurere ikke mindre end seks gange i tiden 1913-23. Da denne lokale forligsinstitution kun tog sig af tyende- og æftægtssager, kan det nok tænkes, at det var tjenestefolk og husbestyrerinder, han var kommet på kant med.

I 1928 solgte han gården, og efter nogen tid at have boet ved Brovad, flyttede han til Fredericia, hvor han døde i 1954, 80 år gammel.

Peder Sørensen Degn
f. 20-10-1901, Fredericia
d. 30-3-1979, Fa. sygeh.
gmd

---

gm.

1. Jenny Ladegaard
f. 7-7-1908, Smidstrup
d.

1. Elsebeth, 24-5-1930

2. Dagmar Pedersen
f. 30-11-1906, Borbjerg
d. -10-1986, Taulov

2. Kirsten, 22-5-1945

Peder Sørensen Degn var født på Fredericia Nørremark som søn af gårdejer Søren Pedersen Degn. - Hans skøde var fra 1928, dato ukendt. Året efter blev han gift i Smidstrup med Jenny Ladegaard, der antagelig var af denne by.

Dette ægteskab opløstes, og han blev gift anden gang med Dagmar Pedersen, der var født i Borbjerg.

Peder Degn, som han kaldtes i daglig tale, drev singård i 41 år, da han overlod den til datteren Kirsten og hendes mand, tømrer Erik Kousgaard, der var fra Taulov. - Han var desuden engageret i offentlige gøremål og tog del i den politiske debat. Han var et par perioder medlem af Herslev sogneråd, og dertil i 25 år formand for Herslev sogns sygekasse, indtil den forsvandt som selvstændig enhed.

Peder Degn var ligeledes historisk interesseret, hvad der gav sig udslag i adskillige artikler af historisk art i lokalet blade.

Gården blev ombygget i hans tid, idet den brændte i 1942.

Kirsten og Erik Kousgaard drev gården som en slags fritidssyssel til Peder Degns død i 1979. Da blev den forpagtet ud til Leif Andersen i Gammelby mølle, mens beboelsen lejedes ud. Dagmar Degn flyttede i en lejlighed i Taulov, hvor hun døde pludseligt i oktober 1986. Men forinden var gården blevet solgt.

htk 0-2-0-0

Oprindelsen til dette bosted var en parcel, som gårdmand Hans Christensen i Tolstrup tilskødede en datter og svigersøn. Denne sidste var Poul Sørensen Qvist, hvis data findes under matr nr 5c. Skøde fra Hans Christensen af 15-2-1817, hartkorn 0-1-3- $\frac{1}{2}$ (gl. matr.).

Det var så muligvis ovennævnte Qvist, der satte bygning på stedet, da han i 1820 måtte opgive fødegården i Herslev.

I 1826 købte han imidlertid en parcel af Øsdalsgård, der da var under deling, og solgte stedet her.

Jørgen Jørgensen
ingen data kendes

g.m.

Mette Marie Larsdatter
ingen data kendes

hmd

Anne Marie, 29-9-1813,   Mette Marie, f. 4-3-1823,

Den ny ejer var Jørgen Jørgensen, der fik skøde af 20-4, 26-4-1826. Familien kom nok fra Eltang, hvor de ovennævnte børn var fødte, men det er også alt, hvad der vides om den. Jørgen Jørgensen gav sig først til kende igen, da han solgte til Christian Hansen.

Christian Hansens adkomst var af 19-7, 23-7-1831, men da han solgte året efter igen, nåede han ikke at gøre sig bemærket i sognet, og det er muligvis et spørgsmål, om han i det hele taget nåede at bebo ejendommen, inden den afhændedes til Niels Johansen.

Niels Johansen
f. ca. 1802, Ankjær
d. 10-2-1867, Tolstrup mk
hmd og væver

g.m.

Mette Christensdatter
f. 21-4-1804, Pjedsted
d.

1. Christen, 19-11-1830,   2. Johan Jokum, 17-9-1833,   3. Elna Marie, 21-6-1836,
4. Søren, 26-9-1839,   5. Niels, 5-5-1841,   6. Hans, 15-10-1844.

Med Niels Johansens overtagelse af stedet kom der nu stabilitet i ejerforholdene, idet han blev her til sin død i 1867.

Hans adkomst var af 21-2, 14-11-1832.

Niels Johansen var født i Ankjær, og den 8. oktober 1826 blev han gift med Mette Christensdatter af Pjedsted. Hun var datter af Christen Sørensen og Maren Hansdatter i Pjedsted.

Efter bryllup slog de sig ned i Ankjær, og her blev ældste søn født, mens de øvrige fødtes i Tolstrup.

Johansen var væver og nok også mere end af navn, idet folketællingerne 1834 og 1840 viste, at han havde en væversvend i huset.

I 1841 købte Johansen af naboen, Mads Jensen i matr nr 8, en mindre parcel med hartkorn 0-0-3-2, skøde af 25-11-1841 og 21-9-1842. Hartkornet angivet i gl. matrikel, men da ny matrikel et par år efter fremkom, fik det oprindelige bosted matr nr 9 med htk 0-2-0-0, mens ny erhvervelsen blev angivet med matr nr 8b og htk 0-1-0-2 $\frac{1}{2}$.

Det er ikke meget, der kendes til de seks børn. Ældste søn, Christen, købte i 1856 den gamle kirkejord, giftede sig samme år med Johanne Lauritsdatter af Højrup, men endte siden som boelsmand i Vilstrup.

Elna Marie blev efterfølger i fødehjemmet, trods det, at der var fem sønner, hvis videre liv - bortset fra Christens - ikke kendes.

Jens Jensen
f. 7-8-1839, Erritsø
d. 15-1-1908, Tolstrup mk
hmd

---

g.m.

1. Elna Marie Nielsdatter
f. 21-6-1836, Tolstrup mk
d. 22-7-1870, -

1. Jens, 8-8-1867, d. 1870, 2. dødf. pige, 23-4-1870,

2. Dorteia Hansen
f. 28-9-1843, Smidstrup
d. 7-9-1922, Bølling, Egtved

3. Marie, 5-3-1872, 4. Hans, 23-7-1874, 5. Jens, 7-1-1877, 6. Mette Christ-
ne, 17-4-1883.

Elna Marie var den 2. november 1866 blevet viet til Jens Jensen af Follerup. Det vil nok sige, at han da havde tjent der, idet han var født i Erritsø, søn af snedker Jens Hansen og Mette Thomasdatter. Omkring bryllupstidspunktet var der også nok blevet skrevet skøde, idet dette indeholdt en aftægtskontrakt med Niels Johansen og hustru, og denne kontrakt var så ikke blevet rettet til moderen alene, da tinglysningen fandt sted 8-12-1868. Da havde Johansen jo været død et år.

I 1870 døde Elna Marie, kun 34 år gammel, og Jens Jensen giftede sig påny med Dorteia Hansen, hvis oprindelse ikke kendes. Men 1872 begyndte bidragene til kirkebogens dåbsnotater igen fra stedet her, og det blev til fire børn i andet ægteskab.

I 1873 øgede Jens Jensen stedets tilliggende med købet af matr nr 17k, htk 2 alb. Det var sikkert en eng eller mose, købt for 420 rdl og med skøde af 3-7-1873. Dermed var det samlede hartkorn nu 0-3-1-1½, og en senere arealberegning gav et tilliggende på 58.760 kv-alen eller godt og vel fire tdr land. - Efter Jens Jensens død i 1908 fik hans enke adkomst af 25-5-1910, og fem år senere overdrog hun ejendommen til sønnen Hans, skøde af 30-6-1915, K 5.000.

Hans Jensen
f. 23-7-1874, Tolstrup mk
d.
hmd

Hans Jensens tid som ejer af det fædrene bo blev kun kort, idet han kun knap et år efter videresolgte det til Valdemar Rasmussen. Nu var salgssummen kun 4.000 kr, så det var en dårlig forretning. Det vides ikke, hvad der siden blev af Hans Jensen, men muligvis var det ham, der en kort tid var ejer af matr nr 3b af Herslev, der var naboejendom.

Valdemar Rasmussen
f. ca. 1892,
d.
hmd

---

g.m.

Maren Jacobsen
f. ca. 1895,
d.

1. Petra Kleinine, 13-8-1917, 2. Gerda Marie, 5-12-1918, 3. Gudrun Kirstine, 31-1-1920,

Det var nok et par ganske unge og nygifte, der nu rykkede ind på stedet. Muligvis stammede de fra Bjerre herred, idet de findes viiede i Barrit d. 17-5-1916. Men det er også det eneste, der i skrivende stund vides. Skødet var af 29-3-1916, og det varede kun i den tid, det tog at få de tre børn, inden Valdemar Rasmussen solgte igen.

Søren Sørensen
f. 30-11-1861, Egtved
d. 27-11-1937, Tolstrup
hmd

g.m.

Else Marie Hansen
f. ca. 1871,
d. 1953, Herslev, b. 10-9

Elfrida Davina, 4-12-1898, d.1923, Erna Ragnhild, 23-8-1913, d. 1925,

I modsætning til foregående ejer var Søren Sørensen en mand, der nok søgte noget mindre til sine gamle dage. Familien kom fra Nr. Nebel, men ældste kendte datter var født i Seest, så de har antagelig flyttet noget rundt.

Skødet var af 9-7, 12-7-1921, og i dette gøres opmærksom på, at det var pligt-hus. K 7.000.

Børnetallet næppe fuldstændigt, og ovennævnte døde her. -Efter Søren Sørensens død overgik huset til enken, der fik adkomst af 8-2-1939, og med samme skøde-dato solgte hun ejendommen til Rasmus Jensen.

Rasmus Jensen
f. 1-9-1901, Herslev
d. 1972, Fa. b. 26-8
hmd og tømrer

g.m.

Anna Bøgh
f. ca. 1902, Smidstrup
d. 1970, Tolstrup, b. 18-3

Oluf Bøgh, 18-11-1929, Anne Cathrine, 20-2-1936,

Rasmus Jensen var født i Herslev som søn af tømrer Christian Julius Jensen og Anna Rasmine Hansen. Hans kones nærmere data kendes ikke.

Rasmus Jensen havde i 1927 fået skøde på matr nr 35c i Herslev, hvor han havde opført et hus - ifl. brandprotokollen opført 1926 - som ægteparret beboede, til de i 1939 købte den lille ejendom her. Skøde af 8-2-1939.

Foruden at arbejde med sit fag virkede Rasmus Jensen også som såkaldt "klog mand", der modtog klienter med skavanker af mere alm. art, nok mest dårlige rygge o.l. . Ofte kom de langvejs fra.

Af de to børn blev Oluf diakon og senere socialrådgiver. Anne Cathrine arbejder på Grindstedværket.

I 1970 mistede Rasmus Jensen sin kone, og derefter kom han på plejehjem i Hybyhus, hvor han døde to år senere. - Ejendommen solgtes til Finn Toft Jensen.

Ejendommen består af parceller fra den nedlagte Lundemands gård i Tolstrup. Da Jens Pedersen Lundemand udparcellerede sin gård nr. 5 (gl. matr.), skete det med nummererede parceller, og enken efter Jacob Davidsen på Herslev mk., Sidsel Sørensdatter, fik ved auktion hammerslag på parcellerne nr. 3, 8 og 9 med et samlet hartkorn af 0-6-1- 5/12. Skøde af 26-6-1801.

I 1805 solgte hun dog parcellerne videre, dels til Niels Pedersen i Follerup mølle, dels til Peder Pedersen af Pjedsted, der fik godt og vel halvdelen.

Peder Pedersen (Post)
f. ca. 1762,
d. 22-9-1839, Tolstrup
hmd

g.m.

Ane Kirstine Bertelsdatter
f. ca. 1774, Bredstrup
d. 16-2-1847, Tolstrup

1. Karen, 6-9-1797, 2. Karen Marie, ca. 1800, d. 1820, 3. Ane, ca. 1807, d. 1808.

Peder Pedersen med tilnavnet Post kom sikkert fra Pjedsted, her var i hvert fald ældste datter født.

Med skøde af 28-6-1805 overtog han fra Jacob Davidsens enke en del af hendes i 1801 erhvervede hartkorn, ialt 0-3-1-2 1/6. Den matrikel, der senere skulle komme i 1844, udarbejdedes i Peder Pedersens tid og gav stedet her nyt og selvstændigt matr. nr. - nr. 10 - og nyansatte hartkornet til 0-4-3-1. Af kortet ses, at arealet udgjorde 75.920 kv-alen eller ca. 5½ td land.

Efter små 35 år som ejer af stedet her solgte Peder Pedersen til datter og svigersøn.

Poul Christensen
f. ca. 1785, Gadbjerg
d. 13-7-1852, Tolstrup mk
hmd

g.m.

Karen Pedersdatter
f. 6-9-1797, Pjedsted
d. 27-2-1835, Tolstrup mk

1. Christen, 12-8-1821, 2. Mette Marie, 3-6-1824, 3. Peder, 24-2-1827, d. 1829, 4. Peder, 28-8-1831.

Peder Pedersens datter Karen, der muligvis var ældste barn, var blevet gift med Poul Christensen, der var født i Gadbjerg. Han havde muligvis tjent i Follerup, for i 1819 købte han af gårdmand Mads Kyed i den senere Bollegård en mindre parcel og oprettede et husmandssted. Dette solgte han igen i 1825, og grunden var måske den, at Karens forældre i Tolstrup trængte til hjælp. I hvert fald findes de her på stedet ved folketællingen 1834 og blev benævnt som indsidderfolk, Poul tillige som daglejer.

I 1839 besluttede Peder Post at lade de unge komme til, og med skøde af 11-9 samme år blev de husmandsfolk i Tolstrup. Det var heller ikke for tidligt, for små fjorten dage senere var Peder Post død.

Kort før sin død havde han været på handelen og af Hans Hansen Øsdal købt parcellen 5d, der muligvis var et stykke eng, skøde af 16-5-1839.

Foruden at drive ejendommen her var Poul Christensen også nogle år forpagter af kirkejorden matr. nr. 3b af Herslev, der var ret nær beliggende hans ejendom, og af de gamle kirkeregnskaber ses det, at han fra 1846 til 1855 også drev den jord. Det var ikke nogen større lod, kun ca. ½ td land.

Efter at have været enkemand en del år døde Poul Christensen 1852, men børnene førte ejendommen videre, også kirkejorden, men 1854 påkaldte en annonce i dati-

dens lokale avis, Fredericia Avis, opmærksomheden:

Underhaanden kan erholdes til Kjøbs en lille Landeiendom eller sted, Østerlund kaldet, paa Tolstrup Mark i Herslef Sogn pr. Fredericia. Jorderne ere af udmærket Bonitet og skylder af Hartkorn 5 skp 1 fdk 1 alb og tillige 2 Engparceller, hvor der aarlig kan avles 3 à 4 Læs Hø, og hvor der foruden haves meget mere Tørvejord end fornøden til Stedets Brug. Mergel haves og beqvemt. Besætningen har altid været 3 Køer og 3 Faar. Bygningerne ere gode og bestaaer af 18 Fag Huus, som afgive Bopæl for enhver dannet Familie.

Stedets Beliggenhed er beqvem og smuk, omgives med Frugttræer foruden den egentlige og sjældne Frugthauge, som findes der. Pengevilkaarene kan lempes efter Kiøberens Leilighed. Denne lille fortrinlige Eiendom forevises af Tømmermand Poul Christensens Børn, som beboe Stedet og med hvem Handelen afsluttes.

Tolstrup, d. 14. Februar 1854

Mærkeligt nok gav denne tiltalende annonce ingen synlige resultater. I hvert fald blev det datteren Mette Marie, der nogle år efter fik stedet overdraget af brødrene Christian og Peder. - Christian blev 1852 gift med Johanne Nielsen af Skovsgårde.

Mette Marie Poulsdatter
f. 3-6-1824, Follerup
d. 3-7-1878, Tolstrup
husejerske, ugift

Nu fortsatte Mette Marie så på fødehjemmet med skøde af 25-6, 3-7-1861, og lige til sin død - hun blev kun 54 år gammel - drev hun ejendommen. - Derefter købtes den af Herslev kommune. En ændring af sognets skoledistrikter var blevet nødvendig, og kommunen indrettede skole her. Distriktet for den ny skole blev Tolstrup og Follerup samt det yderste af Herslev distrikt. Sognerådets adkomst var af 21-6-1879, og den 6. november samme år indviedes Tolstrup skole.

Denne bestod kun godt en snes år. Omkring århundredskiftet kunne den nedlægges igen, og sognerådet solgte nu skolen som almindelig ejendom igen. Jorden hørte jo stadig til. (Se endvidere Tolstrup skole).

Hans Frederik Jensen
ingen data kendes
hjuler,

g.m.

Maren Kirstine Christensen
f. ca 1881,
d.

1. Niels, 13-1-1902, 2. Jørgine, 28-7-1903. 3. Laurits, 12-5-1905, 4. Mary, 4-10-1907, 5. Hans, 5-11-1908,

Herslev sogneråd solgte nu den tidligere skole til Hans Frederik Jensen, der fik skøde af 25-2, 2-4-1902, K 6525.

Det var et nygift par, der nu overtog stedet, idet de findes viede i Vinding 1901. Men bortset fra, at de i årene fremover fik fem børn døbt, er det småt med viden om familien, der også kun var her godt en halv snes år.

Hjuleren solgte ejendommen til snedker Jens Ladegaard med skøde af 13-5-1913. Det blev dog ikke af længere varighed, og Ladegaard solgte allerede igen fem år senere til Magnus Sørensen Skov.

Magnus Sørensen Skov fik skøde af 10-6, 12-6-1918, K 11.500.

Han var søn af Søren Madsen Skov og Mariane Henningsen, der havde matr nr 26a af Herslev, og efter at have ejet stedet i knap to år, overlod han det til faderen.

Søren Madsen Skov
f. 15-12-1859, Brøndsted
d. 5-11-1951, Vejle
hmd

g.m.

Mariane Henningsen
f. 20-2-1867, Follerup
d. 25-6-1948, Vejle

1. Kathrine Marie, 19-11-1887, 2. Marie, 7-1-1889, 3. Anna, 1-5-1890, 4. 4. Peder, 29-3-1893, 5. Søren Peter, 2-6-1894, 6. Magnus, 6-9-1895, 7. Kirstine, 14-6-1900, 8. Otto, 23-9-1903, 9. Kristian, 15-5-1905.

Søren Madsen Skov havde den lille ejendom matr nr 26a, men fik nu skøde på matr nr 10 af 6-4, 14-4-1920.

Han var søn af husmand og murer Mads Peter Sørensen og Cathrine Elisabeth af Brøndsted. Hans kone stammede fra Follerup, datter af Lars P. Henningsen og Karen Marie Pedersen.

I begyndelsen af ejertiden forpagtede han stedet ud til en datter og svigersøn, Kirstine og Buchardt Rasmussen. De rejste dog senere til Sydfyn. Derefter søgte Søren Madsen Skov sognerådet om anbefaling til at drive de to ejendomme sammen. Det ses af sognerådsprotokollen af 11-1-1928, og hvor han ønskede at drive dem sammen fra nr 10. . Sognerådet anbefalede, og således blev det. Året efter forpagtede han det hele ud og gik på aftægt.

Af de mange børn blev Kathrine Marie gift i 1906 med Ludvig Laborius Thomsen fra Follerup mølle, og i 1909 viedes Anna til en broder til ham, Terkel Thomsen. Marie blev gift samme år med Jens Jensen af Nykirke. Søren Peter udvandrede til Amerika, og Kirstine blev som nævnt gift med Buchardt Rasmussen. Hun døde for øvrigt som ung kone i 1935. Otto blev frisør og blev gift med Hansine Jespersen af Tolstrup. Kristian, der var den yngste, overtog ejendommen efter faderen.

Kristian Sørensen Skov
f. 15-5-1905, Herslev
d. 25-8-1986, Tolstrup
hmd

g.m.

Inger Valborg Andersen
f. 27-10-1906, Øster Snede s.
d.

Inger Marie, 13-2-1936

Efter at have været forpagter nogle år fik Kristian Skov skøde fra faderen af 10-1-1938. Da var han blevet gift med Inger Valborg Andersen, der stammede fra Båstrup, Øster Snede sogn.

Kristian Skov drev nu ejendommen så længe han orkede, afbrudt af arbejde for kommunen som vejmand indtil pensionsalderen. Derefter forpagtedes jorden ud til boelsmand Arne Sørensen, Tolstrup.

Deres eneste datter blev gift med amtsformand Leif Ottosen.

htk 2½ alb

På denne parcel, der nærmest var mose, opførtes et hus og sikkert på lejet jord. Nedenstående Niels Sørensen er den første, der kan spores her.

Niels Sørensen
f. ca. 1803, Smidstrup
d. 16-8-1866, Tolstrup enge
hmd og daglejer

g.m.

Maren Kirstine Pedersdatter
f. ca. 1811, Gjelleruplund;
d. 21-1-1878, Tolstrup enge

1. Mette, 2-11-1833, 2. Karen, 12-12-1834, 3. Mette Kirstine, ca. 1836, 4. Maren, 22-11-1838, d. 1847, 5. Søren, 18-12-1840, d. 1853, 6. Peder, 7-5-1845, 7. Maren, 2-5-1847, 8. Jørgen, 26-9-1849, 9. Anne Kirstine, 18-3-1852.

Niels Sørensen med familie kom ifl. folketællingen 1845 fra Smidstrup, idet de tre ældste børn var fødte her. Niels Sørensen selv var også født i Smidstrup, mens hans kone var født i Gjelleruplund, Ringkøbing amt.

Ni børn blev det ialt. Heraf døde to som børn, og af de øvriges videre skæbne kendes kun Peders, idet han efterfulgte på stedet. Pigernes giftermål er svære at identificere, idet den tids vielsesnotater ikke bragte tilhørsforhold. Men Mette - den ældste - blev vistnok gift med Jacob Pedersen fra Taulov i 1858.

Peder Nielsen
f. 7-5-1845, Tolstrup enge
d. 23-12-1915, - -
hmd

g.m.

Anne Kirstine Vilhelm. Specht
f. 20-10-1844, Follerup
d.

1. Niels, 21-10-1870, 2. Marie Elisabeth, 29-4-1881, 3. dødf. dreng 1883.

Efter Niels Sørensens død i 1866 ejede moderen ca. fem år huset, Men da sønnen Peder i 1870 giftede sig og flyttede hjem med sin nye kone, kom der en nyordning. Først købte han grunden, hvorpå huset lå, af avlsbruger Lorentz Højrup i Fredericia. I skødet, der var af 20-6-1871, benævntes grunden som en tørveparcel. K 200 rdl. Samme år fik han af moderen skøde på huset, dateret 20-10-1871. K 210 rdl.

Anne Kirstine Specht var fra Follerup, datter af skomager Chr. Specht og Marie Kamuk, men født i Højrup, lige før familien flyttede til Follerup. De findes viede i Bredstrup, hvad der nok skyldtes, at de på det tidspunkt begge tjente der.

I modsætning til faderen fik Peder Nielsen kun to børn. Af disse blev Niels tømrer i Vejle, og datteren fik ligeledes sit hjem i samme by, gift med et postbud Richard Pedersen. Det fremgår af skødenotatet, da boet blev gjort op efter Peder Nielsen og huset solgt til Søren Claus Johansen, Tolstrup. Det ses endvidere, at Peder Nielsen havde været på handelen, idet der nu var tale om 17n-17g-17o med et samlet htk på 1 fdk 2 1/4 alb. K 1050, 13-1, 19-1-1916. Disse parceller solgte Søren Claus Johansen senere med andre parceller til sin svigerfader Jesper Marinus Andersen.

htk 0-1-1-1

Dette matrikelnummer - det var sikkert en engparcel eller et tørveskær - blev af gårdmand Niels Madsen i Tårup solgt til Niels Madsen af Smidstrup.

Niels Madsen
f. ca. 1818, Smidstrup
d. 31-5-1885, Tolstrup E.
hmd

g.m.

Ane Marie Clausen
f. ca. 1814, Børup
d. 19-2-1882, Tolstrup E.

1. Mads. ca. 1845, 2. Ane Margrethe, ca. 1848-49, d. 1869

Niels Madsen var - ifl. notat ved død - født i Smidstrup, mens hans kone skulle være født i Børup. Dette sidste kan dog ikke verificeres, og hvor de havde været, indtil de købte parcellen her, vides ikke.

Han fik skøde på 17q d. 18-12-1863, læst 13-1-1864. Til købet måtte han på lånemarkedet, og af gårdmand Mads Jensen i Tolstrup lånte han 250 rigsdaler, idet 17q kostede 300 rigsdaler.

I årene, der gik, udvidede han tilliggendet med købet af 17r og 17s, og det var hvad han overlod til sønnen, da han afhændede stedet. - De to børn, der kendes, vides ikke hvor født, men datteren døde som 20-årig, sikkert af TB. En sygdom, der også lagde Niels Madsen i graven.

Mads Nielsen
f. ca. 1845
d.
hmd

g.m.

Madsine Kirstine M. Jensen
f. 12-5-1844, Taulov sogn
d. 24-4-1901, Tolstrup E.

1. Ane Margrethe, 7-11-1870, d. 1872, 2. dødf. dr. 12-10-1872, 3. Ane Margrethe, 6-5-1874, 4. Ane Kirstine Marie, 17-6-1884.

Mads Nielsen var en ungersvend af Erritsø - dog ikke født der - da han i 1869 viedes i Herslev kirke til Madsine, der i vielsesnotatet blev nævnt af Tolstrup mark. Hun var dog født i Tårup Østerskov, Taulov sogn, som datter af afdøde husmand Jens Povlsen og Ane Kirstine Hansdatter.

Efter brylluppet flyttede de unge nok ned til Niels Madsen og konen, da alle børnene er fødte her, og efter nogle år fik Mads skøde på huset fra faderen d. 20-11-1875, læst 12-1-1876. Men Mads øgede ligesom denne også tilliggendet, idet han erhvervede matr. nr. 17i og 17p fra gårdmand Jens Nielsens gård - den nuv. Bakkegård - skøder af 8-1-1879 og 13-3-1879.

Af de fire børn, der fødtes i samlivet, var en dreng dødfødt, og ældste datter døde som to-årig. Ane Margrethe blev i 1899 viet til enkemanden Marcus Harbech af Fanø, og Mads Nielsen flyttede, inden den yngste datter var giftefærdig.

Det kunne se ud som om, Mads havde mistet modet, da hans kone i 1901 døde, for et par år efter solgte han stedet til Søren A. Pedersen af Gauerslund.

Søren Andersen Pedersen	g.m.	Ane Kirstine Pedersen
ingen data kendes		f. ca. 1873
hmd		d.

---

udøbt dreng, 1-3-1904, død 19-3.

Søren A. Pedersens adkomst til 17i-p-q-r-s var af 5-10-1903, læst 7-10 s.å., og det er næsten alt, hvad vi ved. Han havde haft en lille ejendom i Gauerlund, som han nu mageskiftede med Mads Nielsen.

I det korte tidsrum, Søren Pedersen havde stedet, fik ægteparret en en dreng, der døde udøbt, 18 dage gammel. - Efter godt og vel halvandet år i Tolstrup Enge solgte Søren Pedersen igen, og stedet overgik til Skovbjerg Andersen.

Christian Skovbjerg Andersen	g.m.	Mette Marie Pedersen Holm
ingen data kendes		f. ca. 1876
hmd		d.

---

1. Ejner Mølgaard, 5-11-1901, d. 1904, 2. Ejner Mølgaard, 1-12-1905, 3. Louise Marie.

Christian Skovbjerg Andersen startede som arbejdsmand i Follerup, og der var ældste søn født. I 1905 købte han så af Søren A. Pedersen dennes ejendom i Tolstrup Enge, og som han fik skøde på af 19-4-1905. K 2300.

Skovbjerg Andersen blev ved stedet til 1916, da han solgte til Søren Claus Johansen og rejste til Gørding.

Søren Claus Johansen havde nu ikke alene sidstnævnte ejendom, men også den nært beliggende ejendom matr. nr. 17n m.fl., og denne samlede ejendom med ialt htk 0-1-1-1 solgte han til sin svigerfader, Jesper Marinus Andersen jfr. skøde af 11-4, 20-4-1921 og efter bevilling af 31-8-1920. K 5300.

Jesper Marinus Andersen	g.m.	Knudine Thomsen
ingen data kendes		ingen data kendes
hmd		

Agnes Helene, 11-5-1895

Jesper Marinus Andersen kom med familie fra Skarrild i Vestjylland. Foruden Agnes Helene var der fire søskende mere, hvis data ikke kendes. Agnes Helene blev gift med Søren Claus Johansen i Tolstrup Enge og således nabo til sine forældre.

I 1931 solgte Jesper Andersen til Michael Frederik Jensen og rejste derefter til Brande, hvor han købte hus.

Michael Frederik Jensen, født 12-8-1879, og gift med Agnes E., f. 18-9-1881, var allerede midaldrende, da han overtog stedet, og han var her til 1940. Derefter solgtes stedet vistnok til Henry Tolstrup, hvis tid ikke blev lang.

Næste ejer var Laurits Andersen, der heller ikke, befandt sig vel her, og efter godt et års forløb solgte han igen til Hans Christian Hansen.

Hans Christian Hansen
f. 14-6-1908, Esbjerg
d. 9-12-1981, Tolstrup E.
hmd

g.m.

Mary Frandsen
f. 7-12-1912, Smidstrup
d.

---

1. Verner, 5-12-1934, 2. Tove, 26-10-1938

Med Hans Hansens overtagelse af ejendommen kom der stabilitet i ejerforholdene, idet han var der i 38 år.

Hans Hansen var født i Esbjerg, mens hans kone var fra Smidstrup, datter af tidligere fodermester på Follerupgård, Ole Frandsen og Maren Sofie Jensen. Efter bryllup flyttede de lidt omkring, idet Verner er født i Taulov, mens Tove er født i Grejs.

I 1943 flyttede de til Tolstrup Enge, og her blev de, til Hans Hansen døde i 1981. - Han havde i lighed med forgængerne også udvidet og øget tilliggendet. Da Bakkegården blev solgt til Statens Jordlovsudvalg, fik Hans Hansen den såkaldte tillægsjord, som de fleste af de mindre ejendomme i Engene.

Af de to børn blev Verner chauffør hos Shell og kører olie og benzin ud til kunderne.

Tove er husmoder og dagplejemoder, og begge bor i Fredericia, er gifte og har familie. - Efter Hans Hansens død solgtes ejendommen.

htk 0-2-0- 3/4

Matr. nr. 18a var oprindelig en parcel af Hans Christensens gård i Tolstrup, 30.250 kv-alen eller godt et par tdr land. Denne parcel var i sin tid - 1844 - erhvervet af Hans Christensens svigersøn Poul Sørensen Qvist, som solgte den til nedennævnte Christen Agerup.

Christen Pedersen Agerup f. 13-7-1818, Fredericia d. 26-12-1891, - sygeh. hmd, murermester	g.m.	Bodil Marie Abrahamsen f. ca. 1815, Stenderup d. 26-3-1896, Tolstrup

1. Peder, 12-2-1842, 2. Abraham, 5-3-1844, 3. Peder, 28-7-1846, d. 1853,
4. Christian Peder, 3-12-1848, 5. Jeppe, 17-8-1851, d.s.å., 6. Jeppe, 16-8-
1852, 7. Mette Margrethe, 11-4-1855, 8. Peder, 17-3-1860, d.s.å.

Christen Pedersen Agerup var født i Fredericia, søn af Peder Christensen Agerup og Ane Margrethe Lauritsen. Familien var i begyndelsen af århundredet rykket ud fra byen og havde taget ophold i sognet, hvor faderen senere havde købt en parcel af gmd Hans Bie på Hvandlund. Her døde faderen 1841.

I 1841 giftede Christen Agerup sig med Bodil Marie Abrahamsen, der ved vielsen d. 27-11-1841 nok tjente i Tolstrup, i hvert fald nævnt af denne lokalitet i vielsesnotatet. Hun stammede dog fra Nr. Stenderup i Eltang sogn, datter af husmand Abraham Pedersen og Mette Christensdatter.

Af Poul Sørensen Qvist købte Agerup nu i 1850 matr nr 18a formedelst 300 rdl. Skøde af 21-6 samme år. Senere - i 1860-erne - tilkøbtes parcellerne 16a og 16h med et samlet htk på 0-0-3- 1/4. Det var et par engparceller.

Ialt otte børn fødtes i det lille hjem. Heraf døde tre drenge som spæde og mindreårige. De to ældste brødre giftede sig med to søstre, Karen Marie og Sophie Frederikke Madsen, fra Stenderup, og Abraham slog sig også ned i Tolstrup. Jeppe blev i 1878 gift med enken Ane Christensen fra Pjedsted. - Selv om der således var sønner nok, blev det alligevel den enlige datter, Mette Margrethe, der med sin mand overtog fødestedet.

Niels Thorsen f. 16-8-1849, No sogn d. 7-8-1915, Tolstrup hmd	g.m.	Mette Margrethe Agerup f. 11-4-1855, Tolstrup d. 23-8-1932, Ødis

1. Christine, 16-2-1878, 2. Bodil Marie, 7-5-1880, 3. Christen Agerup, 20-2-1882, 4. Termine, 11-6-1884, d. 1897, 5. Thorvald, 8-8-1886, 6. Jens Gade, 22-10-1888, 7. Martin Peder, 17-4-1891, 8. Niels Madsen, 17-9-1894.

I højsommeren 1876 holdt Mette Margrethe bryllup med vestjyden Niels Thorsen. Han var født i No, Hee sogn, og søn af husmand Thor Madsen der.

Efter brylluppet slog de unge sig sandsynligvis ned hos Mettes forældre, sikkert i den hensigt at overtage hendes fødested, når tidens fylde kom. De fire første børn fødtes i hvert fald her. Men noget må være kommet i vejen, for pludselig rejste de unge til Trelde, hvor sønnerne Thorvald og Jens Gade blev fødte, og Thorsen blev i dåbsnotaterne betegnet som forpagter.

Men 1891 vendte Thorsens tilbage og overtog stedet med skøde af 1-4-1891. Men samtidig nævnes en aftægtskontrakt af 1880, og det ser lidt underligt ud. Havde et skøde tidligere været på tale? Og var begivenhederne gået i hårdknude med det resultat, at de unge flyttede?

Det var også på tide, at de unge afløste Agerups, thi i slutningen af året døde Agerup på Fredericia sygehus, 73 år gammel.

Af de mange børn blev Christine i 1899 gift med skræder Ole Jørgensen af Kongsted, Bodil Marie viedes i 1902 til Jørgen Jepsen, der var fra Herslev østermark. Christen overtog det nye sted, og Thorvald døde som soldat i København i 1905, hvor han druknede under badning ved fortet Prøvestenen. Om de øvrige vides intet.

Efter tyve år på stedet fandt Thorsen noget bedre, idet matr nr 5c blev til salg, og det købte Thorsen. Ejendommen her solgtes til Thorvald Peter Hansen.

Thorvald Peter Hansen	g.m.	Kathrine Margrethe Lorentzen
ingen data kendes		f. ca. 1885
hmd		d.

1. Hans Peter, 16-12-1911, 2. Anna, 15-3-1913, 3. Mary, 26-9-1914, 4. Frederik, 30-10-1917, 5. Karen Margrethe, 23-7-1920.

Thorvald Peter Hansens adkomst var af 23-11, 29-11-1911, og han overtog matr nr 2r htk 0-0-2-2

- 16a - $-2\frac{1}{2}$

- - 16b - -1-1

- 18a - $-3-1\frac{1}{4}$ eller ialt 0-2-0- $\frac{3}{4}$

i areal 68.591 kv-alen eller ca. 5 tdr land.

Thorvald P.Hansen og Kathrine Lorentzen findes viede i Nordborg i 1908, så en af dem må have været sønderjyder. I skødet angives de at komme fra Hjortspr., og det er måske et lokalt sønderjydsk navn.

De fem børn er dem, der kendes, og det er jo ikke sikkert, at antallet er korrekt.

I 1916 optog han kreditforeningslån, og i den anledning findes jorden målt op som ovenstående. Et par år efter solgte han til Johannes Hansen fra Vilstrup, men familien blev boende i Hvert fald et par år, jfr. Karen Margrethes dåbsnotat, og i dette angives han som fodermester

Johannes Hansen	g.m.	Holga Christensen
f. 13-2-1892, Vilstrup		f. 23-3-1893, Eltang
d. jan. 1959, Tolstrup		d marts 1959, Herslev
hmd		

1. Kirsten, 9-4-1916, 2. Jens Udesen, 13-11-1918, 3. Maren Lorenzo, 1-2-1922,

Johannes Hansen var født i Vilstrup af ugifte forældre. Han blev opfostret i Tolstrup enge hos Niels Udesen og Kirsten Marie.

Da han med skøde af 26-2, 6-3-1918 overtog stedet var han gift mand og familiefar. Hans kone var fra Eltang og datter af husmand Jens Christensen og Lovise Marie Lorentzen. De kom fra Vilstrup, og ældste datter var født ved ankomsten. Det blev til to mere, og endvidere havde de en plejedatter, Lovise, f. 13-2-1920. Hun var datter af Holgas broder.

Johannes Hansen var en dygtig arbejder, der i mange år arbejdede for Hedeselskabet foruden at passe sit eget brug. Siden hen kom han i sognerådet og var medlem af dette i to perioder.

Da plejeforældrene ikke kunne klare sig selv mere, overtog Johannes Hansen deres ejendom, og stedet her blev solgt.

Senere ejere:

Villy (slagter) Jensen

Hans Jørgen Petersen

Marinus Iversen

Henrik Jensen

Ellen Nielsen

htk 2½ alb

Nedenstående Peder Nielsen var den første ejer af ejendommen, idet han af gårdmand Hans Pedersen Thuesen i Tolstrup fik skøde på 18k, da denne realiserede gd. nr. 2 i Tolstrup. Det var antagelig et skovskifte eller tidligere skovjord, jfr. matrikelnummeret. Skøde af 3-7-1875, læst 5-7 samme måned. K 1.000 kr.

Peder Nielsen (Vork)
f. 1-2-1845, Follerup
d.
hmd

g.m.

Maren Nielsen
f. 2-5-1847, Tolstrup
d. 27-11-1896, -

1. Niels Peter, 9-1-1868, 2. Jens Peter, 22-7-1870, 3. Karen, 10-4-1872, d. 1880, 4. Marie, 3-3-1875, 5. Søren, 9-11-1876, 6. Maren, 27-3-1879, 7. Karen, 6-8-1881, 8. Carl, 4-6-1883.

Peder Nielsen, hvis børn - eller nogle af dem - antog navnet Vork, som faderen også kaldtes, var født i Follerup som søn af 1-husmand Niels Pedersen og Dorthea Jensdatter. Hans kone var født i Tolstrup enge og var datter af husmand Niels Sørensen og Maren Kirstine Pedersen. Huset, de beboede, er for længst nedrevet.

Efter en 5-6 år øgede han tilliggendet, idet han af en Mads Thomsen Lauridsen købte matr nr 16m, der var en eng. Skøde af 30-6-1881, læst 6-7 samme år, htk 2 alb.

I hjemmet voksede der otte børn op. Disses videre liv kendes ikke. Datteren Maren findes dog gift i 1902 med Jens Chr. Jensen fra Vilstrup, men døde allerede 1904. Ældste søn ses i 1905 at have antaget navnet Vork og kaldte sig siden Nielsen Vork.

I 1906 solgte Peder Nielsen huset.

Johan Lorentzen Clausen
f. 29-4-1871, Rinkenæs
d.
hmd

g.m.

Johanne Johansen Thomsen
f. 21-4-1875, Smidstrup
d.

1. Hansine, 24-6-1907, 2. Johannes, 10-4-1909,

Johan Lorentzen Clausen af Rinkenæs og Johanne Johansen Thomsen af Smidstrup findes viiede i Herslev kirke d. 28. oktober 1904, og da nævnes de begge af Højrup, hvad der nok vil sige, at de dengang tjente der. Det var jo også tæt på skiftedagen, der var 1. november.

Clausens adkomst til stedet her skrev sig af 15-3, 21-3-1906, men allerede 1913 solgte han igen. Af de to børn, der fødtes, var det kun Hansine, der fødtes i Tolstrup enge, men uvist af hvilken grund fødtes drengen i Herslev. Intet videre vides om familien Clausen.

Den næste ejer var Hans Christian Jensen, om hvem intet vides udover hans adkomst, der var af 21-5-1913. Han måtte dog nok give op, idet næste ejers skøde var et auktionsskøde.

Jens Jessen Pedersen
f. 16-10-1864, Højrup
d. 1940, Tolstrup, b. 30-5
murer og tømrer

---

g.m.

Christine Jørgensen
f. 22-7-1884, Vrensted mk
d. 15-7-1958, Brejning

1. Elise Therese, 7-4-1908, 2. Karen Kirstine, 12-11-1909, 3. Kristian Skov, 23-5-1911, 4. Helene Margrethe, 9-5-1913, 5. Agnes, 5-2-1917, 6. Knud skov, 23-10-1925, d. 1938.

Jens Jessen Pedersen var født i Højrup som søn af husejer Peder Jessen (Skov) og hustru af andet ægteskab Karen Marie Jensdatter, der beboede det såkaldte Remmerhus i Højrup. Hans kone var vendelbo, idet Christine Jørgensen var født på Vrensted mark.

Jens Pedersen var håndværker - vistnok både murer og tømrer - og han boede med sin familie sidst i et hus, der lå i skovkanten på Herslev fælle, men er nu nedrevet. - Børnene var fødte forskellige steder, idet ældste datter var født i Højrup, de to næste i Follerup og de sidste på Herslev fælle.

Men inden familien kom til Tolstrup enge, købte Jens Pedersen matr nr 9b i Follerup i 1924 med henblik på at bebo dette. Det blev ikke til noget, og efter at have købt huset her, solgte han det i 1932.

Pedersens adkomst til matr nr 18k var af 31-1-1931. Det var et auktionsskøde, og her voksede børnene op.

Efter Jens Pedersens død overgik huset til hans enke, der fik adkomst af 25-1-1941, men efter en god halv snes år overdrog hun dette til sønnen Kristian Skov, der fik skøde af 4-4-1952.

Kristian Skov solgte dog huset efter fem års forløb til Børge Thomsen, der var tømrer. Hans skøde var af 21-5-1957 for matr nr 16m-18k og 18o. Dette sidste nr har Kristian Skov antagelig erhvervet. Børge Thomsen solgte huset igen i 1972.

Leif Stein og Kristian Kaspersen, 18-5-1972

Kristian Kaspersens anpart overtaget af Inger Kaspersen 8-3-1977, der lod anparten gå videre - med samme skøde dato - til Poul Gerhard Kaspersen.

Nuværende ejer er Jan Bargmann.

TOLSTRUPHUS

htk 1 fdk

Nedenstående Jagd er den første, der kan spores på stedet, der oprindelig var et såkaldt Litra-hus, det vil sige et hus, der var bygget på lejet jord - i mange tilfælde den fælles byjord - og derfor ikke selvstændigt skyldsats..

Matrikelfortegnelsen af 1844 har heller ikke noget matrikelnummer 19, så det er kommet til senere som skyldsats ejendom. Måske da Jagd solgte.

Jeppe Jensen Jagd
f. 7-9-1819, Herslev
d. 28-5-1883, Ejby, Fyn
bmd

g.m.

Ane Johanne Møller
f. ca. 1825, Fåborg
d.

1. Jens, 19-8-1850, 2. Herluf, 28-5-1852,

Jeppe Jagd var født på Herslev mark som søn af skræder og boelsmand Jens Henriksen Jagd og Ane Thomasdatter. Hans kone var født i Fåborg og kom ifl. kirkebogens tilgangsliste hertil i 1847 som Jeppe Jagds hustru.

I 1875 var han på handelen, da gd nr 2 i Tolstrup udparcelleredes, og heraf købte han en parcel af gården, matr nr 20 med htk 0-7-3-1/4 samt en mindre 2x med 1 fdk, det sidste var nok en eng. Ialt hartkorn 1-0-0-1/4, hvilket nok har svaret til ca en halv snes tdr land eller et boelssted.

Da han samtidig solgte matr.nr. 19, er det et spørgsmål, hvorfra han havde drevet sin nyerhvervede jord. En gammel brandforsikringsprotokol fra 1880-erne angiver Jagd under matr nr 20, men fortsættelsen viser den senere ejendom, som Niels Madsen Christensen senere drev høkerforretning fra, et vinkelsted med beboelse og stald. Det er da muligt, det er samme ejendom, hvor Jørgen Ladegaard Christensen havde indrettet en såkaldt malkølle. Det må dog stå hen.

I 1882 brød familien Jagd op efter at have holdt auktion d. 20-10 s.å., og denne auktion blev motiveret med bortrejse. - Godt et halvt års tid senere døde Jagd i Ejby på Fyn jfr en dødsannonce i Fredericia Avis. Men jorden blev ikke solgt, for Ane Johanne ses at have fået adkomst til den d. 20-1-1883. Den må sikkert have været forpagtet ud, for først fjorten år senere solgtes den til Jørgen Ladegaard Christensen med skøde af 3-5, 12-5-1897. Da opholdt Ane Johanne og sønnerne sig i Århus.

Med skøde af 26-6-1875 solgte Jagd "et Grundstykke 40 Alen langt og 20 Alen bredt, indeholdende Have og Byggegrund med det på samme opførte 8 Fag Hus og med fri Adgang til Bybrønden." Samtidig nævnes hans adkomst til 19-1-1859. Køberen var Oehlenschläger.

Tønnes Chr. Christensen Oehlenschläger
f. ca. 1838, Vorbasse
d. 23-5-1913, Tolstrup
lærer, høker, forpagter m.m.

g.m.

Christophine Sophie Bless
f. ca. 1853, Husby, Fyn
d.

1. Johanne Kirstine, 9-4-1879, 2. Christen Viggo Bless, 5-1-1881, 3. Jes Caspar. 12-12-1882, 4. Niels Bless, 3-10-1885, 5. Tønnes Christian Bless, 7-1-1888, d. 1889, 6. Anne Kirstine, 4-12-1890.

Med Oehlenschläger kom en interessant personlighed til Tolstrup. Han var født i

Vorbasse som søn af Kristen Thomsen Oeh. og Ane Kirstine Nielsdatter. Han var uddannet som lærer og som sådan ansat i Egum, men var blevet afsat formedelst en straffedom på 1 års forbedringshus, der var overgået ham. Der var tale om uterlighed, og sagen ser lidt underlig ud. Ifl. Fredericia Avis havde underretten idømt ham 2 års fængsel, landsretten derimod frifandt ham, mens højesteret så til slut idømte ham 1 års forbedringshus. Men dommen kostede ham embedet.

Nu købte han så - efter at have afsonet - Jagds hus i Tolstrup. Antagelig var han på det tidspunkt endnu ugift, idet hans bidrag til kirkebogens dåbsnotater først begyndte fire år senere. Hans kone var fra Fyn, datter af skomager Bless og hustru Margrethe i Husby.

Ifl. J.J.Ravn forsøgte han først at blive ved sit oprindelige fag, idet han prøvede at oprette en højskole. Det gik ikke. Derefter blev han høker eller købmand - agent kaldte han sig. Han drev desuden husmandsbrug, endda veldrevet, idet han præmieredes herfor. En lidt ironisk ansøgning til Fredericia og Omegns Landboforening gjorde dog en brat ende på præmieringen. (Se Ravns bog).

I 1883 søgte han æresoprejsning og ansøgte i den anledning sognerådet om anbefaling til en sådan, hvad da også sognerådet vedtog i et møde d. 26-4-1883. Om han nåede sit mål, vides ikke.

Efter at deres egne børn var blevet voksne, tog familien nok børn i pleje, i hvert fald var der et plejebarn i hjemmet i 1903, da der fra plejetilsynet klagedes til sognerådet over forholdene i hjemmet. Plejetilsynet forlangte barnet fjernet, og sognerådet vedtog i sit møde d. 10-11-1903 at foretage det fornødne i så henseende. Men også skattevæsenet havde Oeh. vrøvl med, idet skatterådet fra sognerådet udbad sig oplysninger om Oehlenschlægers ansættelse til statsskat. Anledningen var, at skatterådet havde indberettet, at han - Oeh. - formentlig havde gjort sig skyldig i svigagtig opgørelse. Hvad der kom ud af det, vides ikke.

I 1906 blev han for alvor landmand, idet han i forening med sønnen Christen af Niels Madsen Christensen forpagtede Tolstrupgård. En forpagtningskontrakt med fader og søn findes tinglyst 12-5-1906.

Afgiften var 4.000 kr årlig. Af enkeltbestemmelser var der klart bestemt brugen af stuehuset, idet der var to aftægtstagere at tage hensyn til. Foruden Niels Madsens moder havde en farbroder opholdskontrakt på livstid, tinglyst i 1891. Men da den ældre Oeh. havde sin egen bolig og han desuden samme år købte matr nr 7a i engene, blev der plads til alle implicerede.

Kontrakten med alle dens bestemmelser fylder flere foliosider. Med hensyn til driften var de to forpagtere frit stillet og uden fast driftsplan, men de skulle "drive Gaarden, som et første Klasses Landbrug nu for Tiden kræver det." - Forpagtningen skulle løbe i 10 år, hvad den også kom til, selv om seniorpartneren døde i mellemtiden.

Men også hos sig selv havde Oehlenschlæger i årenes æøb øget tilliggendet. Det kom frem ved hans død i 1913, at foruden matr nr 19 hørte matrikelnumrene 4f-16b-16k-16p og 16q ligeledes til ejendommen. De sidste fire numre var engarealer, som Oeh. i årene havde opkøbt.

I samklang med tidens lyst til at navngive bosteder - selv små - kaldte Oeh. sin ejendom for Tolstruphus og fik navnet tinglyst i 1909. -

I ægteskabet fødtes seks børn, hvoraf de fem blev voksne. Af disse blev - som ovennævnt - Christen landmand. I sin forpagtertid giftede han sig med Kirstine Marie Pedersen, og de fik en søn døbt i 1914. Efter forpagtningen i Tolstrup flyttede de til Egeskov, hvor de begge døde i 1917. - Af de øvrige blev Jes Caspar - så vidt vides - arkitekt i Esbjerg. Om de øvrige vides intet.

Efter Oehlenschlägers død sad hans enke i uskiftet bo et par år, men afhændede derefter ejendommen i Tolstrup by og flyttede til det i 1906 erhvervede matr nr 7a i engene.

Den ny ejer var en frk. Maren Hansen, der fik skøde på stedet af 1-9-1915. Hun videre-
resolgte med det samme nr 19 og 4f, der var beliggende i byen, til Laust P. Hansen
fra Højrup, hvis skøde var af samme dato.

De fire engparceller blev først solgt i 1917, da de købtes af boelsmand Hans P. Han-
sen i engene. Da opholdt Maren Hansen sig i Lejrskov.

Laust P. Hansen blev dog ikke gammel i Tolstrup. Allerede året efter overdrog han
ejendommen til genboen gårdejer Jens Madsen i Elbogården. Skøde på matr nr 19 og
4f af 13-12-1916.

Jens Madsen brugte antagelig bebyggelsen som bolig for medhjælpere, til han ti år
senere afhændede stedet. Den ny ejer var Nicolaj Chr. Petersen fra Erritsø, der fik
skøde på matr nr 19 og 4h af Tolstrup. Sidste matrikelnummer antyder, at J.M. hav-
de inddraget en del af det sidstes tilliggende.

Af senere ejere kan nævnes

Martin Lange 1947-1962

Edvard Christensen 1962 - 1972

fru Dagny Christensen 1972 - 1976

Olaf Lund, Tolstrupgård, fra 1976

S K O V B Æ K M Ø L L E

Skovbæk mølles historie er - sammenlignet med vore øvrige vandmøllers - kun ganske kort, og dens funktionstid har næppe strakt sig over mere end ca. 75-80 år.

Ifølgende gamle dåbs- og dødsnotater i Herslev kirkebog fra begyndelsen af 1700-tallet findes betegnelser som møllerens hus og møllerhuset i Tolstrup, brugte henholdsvis 1701 og 1705. Men det er nu nok det nære naboskab til Gammelby mølle, der har affødt disse stedsbetegnelser, idet de Gammelby møllere på ovennævnte tidspunkter ejede en gård i Tolstrup.

De gamle jordebøger fra 1573 og fremover samt senere matrikler af 1664, 1688 og 1844 viser ingen mølle i Tolstrup, hvad der ligeledes er tilfældet med de fire første folketællinger 1787, 1801, 1834 og 1840.

Men folketællingen af 1845 bringer det første spor. Opført på listen - lige før Øsdalsgaard - findes en valkemester Jørgen Frederiksen med familie. Dette tyder på, at der nu har været noget i gang, og hermed rykker møllens tilblivelse tilbage til tiden mellem 1840 og 1845.

Tre år senere fortæller kirkebogen, at Jørgen Frederiksen er død 26-6-1848, "død på Stampemøllen ved Haurballegaard i Højrup, 56 år, død af brystbetændelse".

Her bruger præsten stedsbetegnelsen Haurballegaard, hvis jorder gik lige ned til bækken.

Under gennemgang af registrene for Herslev sogn i skøde- og panteprotokollerne fandtes under Herslev ejerlav følgende:

Christen Jensen til Hans Christiansen: Skovbæks stampemølle med grund og inventarium, 21-10, 27-10-1852.

Ved en posteringsfejl var notatet fejlagtigt anbragt under Herslev ejerlav i stedet for Højrup.

Af et kig i selve skødet fremgår det, at Christen Jensen - det var ejeren af Haurballegaard - nu solgte sin halvpert af Skovbæk stampemølle til Hans Christiansen, Øsdalsgaard, der ejede den anden halvdel, formedelst 600 rdl. Endvidere hedder det .....grunden har intet særskilt hartkorn, men såfremt bemeldte grundstykke, som siden året 1842 har henhørt til bemeldte stampemølle, i tiden måtte blive pålagt særskilt hartkorn og gammelskat, er køberen pligtig..... osv.

Hermed er vi nok nået til året for møllens oprettelse - 1842. Videre søgen i sognets annaler viser, at førnævnte valkemester Jørgen Frederiksen - ifølgende kirkebogens tilgangsliste - med familie ankom fra Hornstrup i begyndelsen af 1843, og som "tilgangssted" nævnes stampemøllen ved Haurballegaard.

Et senere kirkebogsnotat fra 1853 korrigerer stedsbetegnelsen.

Herslev kirkebog, udateret, viede:

Stampemester Peter Johansen Smidt på Øsdalsgaards stampemølle 41 år, og Marren Cathrine Isaachsdatter, 27 år. - Forbindelsen hævet, da han formedelst falske papirer og givet sig selv et urigtigt navn, ligeledes 2 gange, hvorfor han blev arresteret til tiltale og straf.

Møllens nye navn, der lanceredes i skødet af 1852 var altså ikke nået til præstens kundskab, idet han endnu - og dog korrekt - skriver Øsdalsgaards stampemølle.

Øsdalsgaard ejedes på den tid af førnævnte Hans Christiansen, der i 1836 var kommet i besiddelse af den ved at ægte Malene Hansdatter, der var enke efter den tidligere ejer Jeppe Rudolphsen.

Det har så været Hans Christiansen, der i fællesskab med naboen Christen

Jensen anlagde og oprettede møllen, der var en stampemølle el. valkemølle, som typen også kaldtes, hvilket vil sige, at den brugtes til efterbehandling af forarbejdede uldstoffer, så disse skulle blive krympefri og få tættere luv.

På et eller andet tidspunkt blev møllens struktur ændret fra stampemølle til alm. kornmølle. Tidspunktet kendes ikke nøjagtigt, men sker muligvis her ved ejerskiftet.

Her kommer en konstruktionstegning over Tolstrup mølle ind i billedet. Den er desværre ikke dateret, men kun signeret med konstruktørens navn, Gedved.

Denne tegning, der nu beror i Fredericia lokalhistoriske Arkiv, blev fundet i et gammelt chatol i Follerup mølle efter daværende møllerenke Birthe Andersdatters død. Chatollet gik som arvegods til en skræderfamilie Hansen i Herslev, og tegningen fulgte med. Da ovennævnte Birthe Andersdatter døde i 1853, skal vi nok søge møllens ændring til først i 1850-erne. Samtidig har man så nok flyttet den til Øsdalsgårds enemærker, hvad et senere skødenotat synes at bekræfte.

1856 skiftede Øsdalsgaard ejer tillige med møllen. Den ny mand, Mads Jepsen Iversen, solgte allerede et par år efter møllen fra gården. Det skete med skøde af 3-5-1858 til en Peter Rasmussen, matr nr 5k Skovbæk mølle, htk 0-2-0-1 $\frac{1}{2}$.

Men inden da havde han solgt følgende:

Skøde fra Mads Jepsen Iversen til Christian Jensen på et grundstykke, hvorpå de nedbrudte bygninger af Skovbæk mølle have været opført. 20-2-1857 og 26-5-1858.

Efter dette må H. Christiansen have flyttet møllen, og det kan næsten kun være i forbindelse med strukturændringen.

Den ny ejer lader så nu tomten gå tilbage til modergården.

Det ser dog ikke ud til at førnævnte Peter Rasmussen selv har været møller, idet kirkebogens notater beretter om en mølleforpagter Simon Christensen på møllen i 1859.

Denne blev afløst i 1861 af mølleforpagter Mathias Mathiasen, der imidlertid 1863 flyttede til Herslev hørmølle som forpagter.

Peter Rasmussens ejertid blev for øvrigt heller ikke lang, men han nåede dog at forøge møllens tilliggende med en parcel matr nr 14c af Haurballegaard. Det var ikke noget større køb i htk, kun 2 fdk 2 $\frac{3}{4}$ alb, skøde af 19-5-1861. Størrelsen kunne pege på møllens gamle grundstykke, men derom vides intet. Fire år senere solgte Peter Rasmussen Skovbæk mølle til gdr Christen Jensen, Haurballegaard, skøde af 10-6-1865.

Christen Jensen afstod nu sin gård til en søn og flyttede ind på møllen. Af diverse notater i k-bogen fremgår det, at en gift søn, Hans Christensen, fulgte med. Imidlertid købte denne Højrup kro, og derefter overdrog Chr. Jensen Skovbæk mølle til en datter og svigersøn. Denne sidste, Niels P. Jensen, fik skøde på møllen pr. 21-7-1869, og Chr. J. gik på aftægt. Her døde han i foråret 1884.

Efteråret samme år skiftede møllen ejer, idet N.P.Jensen solgte den ved auktion d. 25-10-1884, hvilket var tredje gang. Møllen var vurderet til 32.000 og med 12 tdr land, men den indbragte kun 20.700.

Køberen var Peder Jensen Erritzøe, og ved overtagelsen - der var "straks" - benævnes han af København. Skøde af 29-10-1884.

Erritzøes tid på stedet blev ikke af lang varighed, da han efter knap to år overdrog møllen til Laurits Andreas Plesner, skøde af 16-7-1886.

Overtagelse dog allerede sket d. 15-6.

Dennes ejertid strakte sig over godt en halv snes år, hvorefter han med skøde af 30-3-1897 afstod møllen til Peder Knudsen Pedersen.

1842-56

Hans Christiansen
f. 24-2-1794, Taulov
d. 19-2-1878, Herslev
gmd og mølleeejer
g.1837 med
Malene Hansdatter
f. 18-1-1803, Øsdal
d. 24-4-1869, Herslev

Født i Tårup, Taulov sogn. Enkemand ved giftermål med Malene Hansdatter. Ejer og grundlægger - sammen med nedennævnte Christen Jensen - af Skovbæk mølle. Fra 1852 eneejer af denne. Købte efter salget af Øsdalsgård og Skovbæk ml. i 1856 en mindre gård på Herslev mk., der senere blev overtaget af en stedsøn, og her nød han og Malene aftægt til deres død.

Maren Jepsine, 7-7-1842

Datteren Maren jepsine blev 1868 gift med Jonas Peder- af Klattrup.

1856-1858

Mads Jepsen Iversen
f. 16-8-1825, Fa.
g.m.
Birthe Kirstine Andersen
f. 3-9-1827, Børup

Mads Jepsen Iversen kom fra Fredericia, hvor han havde været avlsbruger, som landmændene i byen blev kaldt. Kort efter overtagelsen af Øsdalsgård solgtes møllen fra landbruget og bestod nu fremover som selvstændig virksomhed. Ejede Øsdalsgård til 1882. Velanset mand i sognet og var en del år sognefoged.

1858-1865

Peter Rasmussen

Med hensyn til persondata et ubeskrevet blad. Ejede møllen i syv år, men drev den ved forpagtere. Tilkøbte matr. nr. 14c af Højrup og underlagde møllen

Simon Christensen
f. ca. 1824
g.m.
Ane Marie Nissen
f. ca. 1819

Omstående Simon Christensen var sikkert den første forpagter på møllen. Ankom her til sognet - jfr. kirkebogens tilgangsliste - i begyndelsen af året 1859. Familien kom da fra Nustrup sogn i Håderslev amt.

Josephine Margrethe
f. ca. 1855,
d. 21-4-1859

Mathias Mathiasen
f.
d.
mølleforpagter
g.m.
Helene Marie Hougaard
f. ca. 1832
d.

Simon Christensens forpagtertid må have været kort, da hans efterfølger ankom i 1861. Denne kom ifl. samme kilde som førnævnte fra Thyrstrup sogn i Slesvig. Hans tid på møllen blev af nogenlunde samme-varighed som forgængerens. I sommeren 1863 overtog han forpagtningen af Herslev Hørmølle, hvilket fremgik af en annonce i datidens nyhedsorgan, Fredericia Avis, hvori han i august 1863 anbefalede sig. Han må dog være død kort efter, idet Helene Marie som enke giftede sig påny i 1865. Hans død findes ikke registreret i kirkebogen. Var han faldet i krigen?

Jens Peter
f. juni 1860
d. 17-5-1861

1865-1869

Christen Jensen
f. 31-5-1809, Højrup mk
d. 8-3-1884, skovbæk ml
gdr. og mølleeejer
g.m. 1

Dorthea Hansd. Skouenborg
f. 13-11-1813, Højrup
d. 25-1-1837, Højrup mk
g.m. 2

Mette Hansdatter Brems
f. 13-11-1813, Herslev
d. 5-11-1851, Højrup mk

1. Dorthea, 4-6-1839
2. Jens, 29-4-1842
3. Peder, 15-7-1846
4. Hans, 28-4-1844
5. Mette, 5-11-1851

g.m. 3

Johanne Jensdatter
f. 2-6-1813, Viuf
d. 15-10-1855, Højrup mk

Christen Jensen var født på Haurballegård som søn af gårdmand Jens Christensen og Anne Marie Andersdatter.

Han overtog fødegården efter faderen i 1837 og ejede denne, til han i 1865 købte Skovbæk mølle.

Han var da ingenlunde nogen gammel mand, men da ældste søn overtog Haurballegård, har møllen været en slags retrætepost.

Han var gift tre gange, men de to af ægteskaberne varede meget kort.

Af sønnerne fulgte Hans med på møllen, mens Peder blev lærer, giftede sig med en datter af Mads Jepsen på Øsdalsgård og endte sine dage som lærer i Håstrup. Den ældste datter blev med sin mand efterfølger på møllen, mens Mette blev gift med gårdmand Jens Pagh på Højrup mark.

I de få år han var møllens ejer, øgede han dennes tilliggende kendeligt. Fire matrikelnumre føjedes til, hvilket tredoblede det oprindelige hartkorn. Da sønnen Hans købte Højrup krogård, overlod han møllen til ældste datter og svigersøn.

Efter at have været enkemand i halvandet år giftede Christen Jensen sig for tredje gang. Denne gang med enken efter boelsmand Niels P. Pedersen, Viuf, der var død året i forvejen af TB. Men et dødfødt barn bevirkede moderens død. - Efter dette giftede Chr. Jensen sig ikke mere.

1869-1884

Niels Peder Jensen
f. 22-6-1838, Højrup
d. 28-1-1903, Vejle
mølleeejer

g.m.

Dorthea Christensdatter
f. 4-6-1839, Højrup mk
d. 11-12-1916, Vejle

Niels Peder Jensen var født i Højrup, søn af gårdmand Jens Rudolphsen og Karen Margrethe Nielsdatter (møllerdatter fra Follerup mølle), der beboede den nuværende Elmegård.

Efter giftermål fik parret en mindre gård på Fredericia mark, men overtog så møllen her.

Møllens tilliggende så nu således ud:

matr. nr.	5k af Tolstrup	htk	0-2-0-1½
-	-	2c	-
-	-	2d	-
-	-	14c	Højrup
-	-	14e	-
-	-	61	-
			-0-1 3/4
			-0-1 3/4
			-2-2 3/4
			0-3-0- 1/4
			-1-0 1/4

Købesummen var 12.000 rdl, skøde af 21-7-1869 N.P.Jensens ejertid varede kun Christen Jensens levetid ud, altså til 1884, og det har muligvis været økonomiske vanskeligheder, der har bevirket salget knap et halvt år efter den gamles død.

1884-1886

Peder Jensen Erritzøe

Denne fik skøde på Skovbæk mølle d. 29-10-1884.
Ret meget mere vides heller ikke om ham, men han
var en overgang mølleforpagter af Follerup mølle,
hvad der dog lå nogle år tilbage.
Han trivedes åbenbart ikke på stedet, idet han ef-
ter knap to års forløb solgte igen.

1886-1897

Laurits Andreas Plesner
f. Hørning, Silkeborg

Sommeren 1886 blev Plesner ejer af møllen, idet
hans skøde findes dateret 16-7,-samme år.

g.m.
Eline George Slange
f. ca. 1863, Brødstrup
Ring, Silkeborg

Det er dog endnu uvist, om han hele tiden har be-
boet den, idet kirkebogen nævner en møllebestyrer
P. Christian Pedersen af Tolstrup enge på den tid.
If. dåbsnotaterne må Plesner dog have været her
i 1893.

Ingrid Margrethe, 10-3-1893

Efter godt og vel en halv snes år videresolgte
han til Peder Knudsen Pedersen.

1897-1920

Peder Knudsen Pedersen
f. 22-9-1872, Starup
d. 11-5-1920, København

P.K.Pedersen var født i Starup sogn som søn af bo-
elsmand Knud Pedersen og Jensine Bertelsen. Hans
kone var fra Vilstrup, datter af husmand Hans Las-
sen Fevre og Mette Nielsen.

g.m.
Gertrud Marie Fevre
f. 15-10-1872, Vilstrup
d. 14-3-1927, Højrup

Ved sit giftermål d. 21-11-1896 var Peder Knudsen
møllersvend på Skibdræt mølle og således uddannet
i faget. Brylluppet har antagelig fundet sted li-
ge før overtagelsen af møllen her, idet tinglæs-
ningsdatoen var af 30-3-1897.

1. Hans, 26-4-1898, d. 1899

Dette bekræftes af en panteobligation til spare-
kassen i Fredericia få år senere ved optagelse af
et lån, stort 15.000 kr, dateret 23-12-1903, læst
13-4-1904.

2. Ane Cathrine, 30-6-1900

3. Signe Marie, 1-7-1902

4. Mette , 17-7-1905

5. Ingrid, 11-8-1907

6. Estrid, 11-9-1912

Efter Pedersens død i 1920 - han døde på Rigshos-
pitalet jfr en dødsannonce i Fredericia Dagblad -
findes læst adkomst til Gertrud Fevre på skovbæk
mølle 9-6-1920, , hvilket muligvis var i forbindel-
se med optagelse af et hypoteklån, dateret 15-11-
1921.

Gertrud Fevre ejede nok møllen til sin død i 1927,
hvorefter den solgtes til Fredericia Kommune.

1927-1965

Fredericia kommune

1965-1966

Carl Sørensen

1966-1969

Niels Skamris

1969-1982

Poul Baltzer Jørgensen

Poul Baltzer Jørgensen
f. 11-1-1908, København
d.
fhv. fabrikant

g.m.

Kate Holstein Magnussen
f. 19-11-1926, København
d.

1. Steen Baltzer, 16-2-1949
2. Torben Baltzer, 8-1-1953

Skøde af 18-7-1969 og overtaget 15-8-1969, tinglæst 17-10 samme år.

Poul Baltzer Jørgensen opdagede ved et tilfælde Skovbæk mølle og besluttede, at her ville han nyde sit otium. Som sagt, så gjort, og 1969 flyttede familien hertil fra København, hvor Baltzer Jørgensen hidtil havde lavet Baltzer sko.

Skovbæk mølle undergik i hans tid stor forandring. Bygningerne blev restaurerede, ligesom han anlagde et smukt parkanlæg i forbindelse med mølledammen.

Senere overdrog han - formedelst vaklende helbred - skødet til sin kone, og i 1982 solgtes Skovbæk mølle til Direktør P.Petersen.

Af de to sønner er den ældste indkøbsassistent i Århus, mens den yngste er repræsentant i Hedensted.

i Tolstrup

De bestående skoler i sognet, Højrup og Herslev, havde hidtil klaret undervisningen for børnene i sognet. En mindre omlægning af distrikterne omkring 1860 havde overført en del af Tolstrup til Højrup skoledistrikt, men det kunne i længden ikke slå til, og i 1879 besluttedes det at etablere et nyt skoledistrikt for Tolstrup og Follerup plus det yderste af Herslev mark.

Til formålet købtes af Mette Marie Poulsdatters arvinger det af hende hidtil ejede sted, en lille ejendom på ca. 5½ tdr land, og indrettede denne til skole. Ejendommen kostede 8.000 kr, og kommunen fik skøde herpå af 21-6-1879. Men inden den kunne tjene sit formål, skulle der selvfølgelig en del omforandring til.

Efter en licitation traf man på et sognerådsmøde d. 8-5-1879 bestemmelse vedrørende arbejdet. Laurids Jensen Duedal, Herslev, der var såkaldt bygmester, fik overdraget arbejdet med hovedbygningen, mens udhusenes omdannelse gik til snedker og tømrer Niels Hansen, ligeledes af Herslev. Honorarerne herfor var henhv. 690 og 350 kr.

Foruden ændringerne ved bygningerne blev det desuden besluttet at anlægge en skolesti fra Tolstrup over markerne til den ny skole.

Lønnen til lærerembedet blev fastsat til fri bolig med brug af jordlod, 50 tdr byg betalt efter kapiteltakst samt seks favne brænde årlig.

Endelig skulle man da også have en lærer, og det skortede ikke på ansøgere, da embedet blev opslået, idet der meldte sig 32, og den 16. september var man klar til indstilling. Som nr. 1. indstillede man lærer Peter Christensen Dahl fra Ferup, nr. 2 blev lærer J.P.Jensen fra Harresø og Riis, mens man som nr 3 indstillede lærer S.P.Schmidt fra Kongsted. - Indstillingen videresendtes til amtet, der imidlertid returnerede den med bemærkningen, at nr 3, Schmidt, ikke var kvalificeret.

Som ny kandidat blev så lærer Martin Christensen Kjær fra Sandvad ført på. Endvidere blev det fra sognerådets side tilkendegivet, at nummer 1 var enstemmigt indstillet. Ham blev det så også, og lærer Dahl kom til at varetage undervisningen i hele skoleforløbet i Tolstrup.

Til køb og indretning af den ny skole optog kommunen et lån i Landmandsbanken på 16.000 kr. Det var dog ikke til skoleformål alene, men i disse år anlagde man nye veje og ændrede forløbet af andre, bl.a. i Tolstrup. - Den 6. november 1879 indviedes skolen og blev taget i brug. Selve indvielsen med festivitas vides der intet om, hvis der i det hele taget havde været nogen.

Efter at have været i brug i ca. fire år brændte skolen. Det fremgår af en notits i Fredericia Dagblad for 4-7-1883, hvori det hed:

Ildløs.

I Gaar Eftermiddags nedbrændte Tolstrup Skole med to Udbygninger opført af Nyt for et Par Aar siden. En Del af Indboet reddedes, efter at Taget, der bestod af Straa, var skredet.

Ilden skal være opkommet ved Uforsigtighed af nogle Smaabørn, der legede med Svovlstikker ved noget løs Halm, som henlaa i Nærheden af det ene Udhus, til hvilket Ilden derpaa forplantede sig

Af sognerådets forhandlingsprotokol fremgår det, at allerede d. 8. juli - altså 4-5 dage senere - var sognerådet forsamlet ved "den afbrændte Skole for at tage Bestemmelse om Skolens Opbyggelse, samt Bygmester Jens Peter Høeth for at lave Tegninger og Overslag baade for Hovedbygning og Udhuse."

Arbejdet blev derefter udbudt i licitation, og resultatet blev den bygning, der står på stedet den dag i dag.

I de første år drev Dahl åbenbart selv skolelodden, men i et sognerådsmøde d. 8-5-1894 påtegnede kommunen en forpagtningskontrakt med teglbrænder Peder Christensen vedrørende skolelodden og forpligtede sig til at føre tilsyn med driftsplanens overholdelse.

Kun godt og vel tyve år eksisterede skolen. En reorganisering af kommunens skolevæsen omkring århundredskiftet medførte, at Tolstrup skole blev nedlagt i dens daværende skikkelse. Som erstatning fik området en forskole, der dog heller ikke fik lang levetid, men blev nedlagt godt 30 år senere.

Lærer Dahl blev forflyttet til Herslev skole som førstelærer i året 1900, da lærer Bang tog sin afsked. - Den tidligere skole solgtes til hjuler Hans Jensen fra Vejle i 1902.

Den oven for omtalte reorganisering af skolevæsenet medførte oprettelsen af de tre forskoler, hvoraf som allerede nævnt en blev placeret i Tolstrup.

Den 10-1-1901 blev der nedsat et udvalg inden for sognerådet, der skulle beskæftige sig med oprettelsen af disse nye skoler. - Den 24. i samme måned kunne udvalget berette, at man af gårdmand Søren Petersen i Tolstrup havde købt en skp land til byggegrund for den kommende Tolstrup forskole.

Den 19. april var man nået så vidt, at man havde tilbud på opførelsen, og det blev de lokale mestre H.P. Pedersen og Laurids Jensen Duedal, der skulle forestå arbejdet.

Den 13. august var man klar med indstilling af en forskolelærerinde. Følgende tre indstilledes:

1. Marie Hansgaard, Gislev forskole, Ørbæk
2. Ane Kirstine Villadsen
3. Ane Petrea Pedersen

Den 8. oktober s.å. forelå skoledirektionens kaldelse af nr 1. - Marie Hansgaard, der sandsynligvis overtog embedet pr 1. november 1901, blev i embedet til 1908, da hun blev kaldet til et lærerinde-embede ved Bække skole. Derefter blev antaget som vikar Karen Lehmann, der senere blev fast ansat og besad embedet til dettes nedlæggelse i 1931.

Det skete gennem en omlægning af skoledistrikterne, idet Tolstrup-distriktet havde for ringe elevunderlag til skolens opretholdelse. Eleverne blev herefter henvist til Højrup skole, mens Karen Lehmann - nu fru Carlsen - gik på ventepenge.

I efteråret 1931 solgte man nu den tomme skole til privatbeboelse, og rentier Erik Jensen af Gårsløv købte den formedelst 5.000 kr. Skæringsdag 30-11-1931.